

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ДУХОВНО-ПРОСВІТНИЦЬКИЙ ЧАСОПИС

4/2016 www.slovovchitelyu.org

Слово ВЧИТЕЛЮ

РАДІСТЬ
АПОКАЛІПСИСУ

АНГЕЛ
СЕРЕД НОЧІ

ПЛІД ОДНІЄЇ
ЗЕРНИНКИ

РІЗДВЯНИЙ
НАСТРІЙ

ВИБЕРИ ЖИТТЯ!

Шановні читачі, дорогі друзі!

Мир вам!

Наше кредо:

«Нести Слово Боже — ось наша мета,
щоб кожний учитель був учнем Христа!»

Головний редактор Тарас Приступа
Науковий редактор Василь Жуковський
Літературний редактор Світлана Филипчук
Дизайн і верстка Альона Біла
Менеджер з розповсюдження Аркадій Сльоза
Відповідальна за випуск Надія Доля

Редакційна колегія: Тетяна Артерчук, Олена Бесараб, Олег Блошук, Адріан Буковинський, Василь Вепрук, Світлана Власова, Олександр Вознюк, Сергій Головін, Валерій Громов, Сергій Гула, Наталія Жигайло, Руслана Ковальчук, Оксана Матласевич, Василь Махлюк, Людмила Москальова, Дар'я Новікова, Олег Огірко, Микола Плаксін, Оксана Ревінкель, Оксана Рудь, Ганна Самолюк, Тетяна Саннікова, Ірина Сіданіч, Любомир Турчак, Галина Шевченко.

Засновник і видавець — Міжнародна громадська організація «Надія — людям»

Адреса: а/с 116, м. Рівне, 33028, Україна.
Телефон/факс: (0362) 63-79-76
e-mail: slovo@hopetopeople.org

Видається за сприяння:

— Всеукраїнського благодійного фонду
«Східноєвропейська гуманітарна місія»;
— Громадської організації «Культурно-просвітницький
Центр сприяння розвитку християнської культури та освіти»;
— Науково-дослідницької лабораторії християнської етики,
християнської психології та християнської педагогіки
НаУ «Острозька академія».

Часопис зареєстровано в Міністерстві юстиції України.
Свідectво про державну реєстрацію: серія КВ
№ 12846-1730Р від 27 червня 2007 р.

Передплатний індекс — 99864.

Поштові на видання часопису просимо надсилати
поштовою переказом на адресу МГО «Надія — людям»
з позначкою: «Поштові на часопис „Слово вчителю“»,
або на рахунок: МГО «Надія — людям»,
р/р 26007054714168, ПАТ КБ «Приватбанк», МФО 333391,
ЄДРПОУ 21081735 з позначкою:
«Поштові на часопис „Слово вчителю“».

За умови передруку матеріалів посилання
на часопис «Слово вчителю» обов'язкове.

Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Редакція залишає за собою право редагувати і,
за необхідності, скорочувати матеріали.

Посилання на Біблію або цитування окремих біблійних
текстів позначаються умовними скороченнями.
Список скорочень назв книг зазвичай подається
у виданнях Біблії. Посилання зазначаються
з дотриманням принципу «книга-розділ-вірш»
і розділяються знаками пунктуації. Наприклад:
Ів. 19:6–11, 13–20, 25–28; 1 Кор. 1:18–24.
Фрагменти з одного розділу розділяються комою (,),
а різні книги або розділи відокремлюються
крапкою з комою (;).
Якщо в тексті не зазначено інше, усі біблійні посилання
взято з Біблії в перекладі проф. Івана Огієнка.

Фото на обкладинці Ігоря Новікова

Надруковано: ТОВ фірма «Принт Хауз»,
33024, вул. Старицького, 50а, м. Рівне, тел. (0362) 62-34-68.
Наклад 2000 прим.

© «Слово вчителю» © МГО «Надія — людям»

Часопис, який ви тримаєте в руках, завершує річний тематичний цикл, присвячений огляду книг Святого Письма. Разом із нашими постійними читачами ми здійснили мандрівку сторінками П'ятикнижжя та історичних книг Біблії, споглядали красу й велич Бога, читаючи навчальні поетичні та пророчі книги, раділи Добрій Новині Чотириєвангелія. І ось, на завершення, — можливо, важкі для розуміння, але дуже важливі й цікаві апокаліптичні книги Біблії.

Слово «апокаліпсис» у перекладі з грецької означає «розкриття, виявлення». Допитливий людський розум хотів би розкрити всі таємниці буття, проникнути в глибини Божого задуму щодо подальшої історії людства, осягнути філософію Всесвіту, зазирнути за межі земної реальності. Знаючи це, Бог не залишає нас у невіданні, але відкриває лише те, що вважає за потрібне, і в такий спосіб, який Йому до вподоби.

Тут слід зазначити, що найвищим «апокаліпсисом» Бога є Ісус Христос, оскільки Він, Божий Син, повною мірою відкриває нам Отця (Ів. 14:9; Євр. 1:2).

Апокаліптичними творами називають ті, у яких за допомогою символів, образів і чисел описані події майбутнього. У Біблії апокаліптичними книгами вважають: у Старому Завіті — окремі розділи Книги пророка Ісаї, Єзекиїля, Даниїла та Захарії, у Новому Завіті — Книгу Об'явлення. Ісус Христос у Своему пророцтві про кінець світу також використовував мову апокаліптики: Мт. 24; Мк. 13; Лк. 21. Однак символізм і образність застосовані не заради створення плутанини чи втаємничення, а навпаки, для настанови й підбадьорення Божих дітей у важкі часи.

Ці «важкі часи» супроводжують практично кожне покоління людей, не минули вони й наше. Звичайно, ми сподіваємось на Божу ласку до нас, нашої родини та країни, очікуємо кращої долі України, але... рано чи пізно Апокаліпсис настане. Настане час, коли будуть розставлені всі крапки над «і», коли Господь забере спасених на небеса, а на землі звершуватиме Свої праведні суди, і, зрештою, коли рай і пекло стануть очевидною реальністю.

Є така латинська приказка: «Попереджений — значить озброєний». Біблія пропонує людству достатньо інформації для того, щоб вибрати вічне життя з Богом. Зробімо це самі й навчімо цього наших дітей!

З повагою — редакційна колегія

с. 14

Зміст

ПОГЛЯД ФАХІВЦЯ

- 4** Говоріть дітям про Бога
Аркадій Сльоза

АКТУАЛЬНА ТЕМА

- 6** Благодать і справедливість Божої заплати
Олексій Коломійцев
- 8** Радість Апокаліпсису
Сергій Головін
- 11** Суд Божий
Надія Доля
- 13** Скільки ж «кінців світу» пережило людство...
Олег Блощук
- 14** Ми серед вовків, але ми не вовки
Тарас Дятлик

СТУДІЇ БІБЛІЇ

- 16** Уподібнюватися Творцю.
Чеснота: пильність
Любомир Турчак
- 18** Безпечність
Юрій Петренко

ЗНАЙОМСТВО

- 20** Плід однієї зернинки
Надія Доля, Ірина Курченко

ПОДІЇ

- 25** Передача християнських цінностей християнином-педагогом
Микола та Валентина Волкови
- 26** Чи бути християнській етиці в школах Сарненщини?
Всеукраїнський день дошкілля
Аркадій Сльоза
- 27** Духовно-моральне виховання — імператив нашого часу
Світлана Власова
- 28** Президент України підтримує зусилля з духовно-морального виховання дітей та молоді
Василь Жуковський

МЕТОДИКА І ДОСВІД

- 29** Чому християнська приватна школа?
Тетяна Артерчук
- 33** Право людини на вибір (урок для 3 кл.)
Зінаїда Скворцова
- 35** Ангел серед ночі (урок для 4-6 кл.)
Людмила Соловйова

с. 9

- 37** Христос — дорога, правда і життя (урок для 7 кл.)
Оксана Гайдамаха
- 39** Блаженні гнані за правду (урок для 11 кл.)
Ольга Прокопович
- 42** Біблійна астрономія (заняття для 5-6 кл.)
Алла Кириченко
- 45** Різдвяна містерія (сценарій)
Галина Смакула
- 48** Холодне серце (сценарій)
Вікторія Черпак

ХРИСТИАНСТВО І МИСТЕЦТВО

- 52** Постапокаліпсис, або Хто виживе після кінця світу
Олег Блощук

АСПЕКТИ ЗДОРОВ'Я

- 54** Наркотик — жало добровільної смерті Курці! Перестаньте кадити сатані
Депресія — демонський прес?
Галина Бараболя

с. 52

КОНТРАСТИ

- 56** Провидіння
Вікторія Чикаловець

РОЗДУМИ ДУШІ

- 58** Різдвяний настрій
Ольга Казьміна
- 59** Світло і Темрява
Ірина Курченко

Говоріть дітям *про Бога*

Тамара Панасюк — начальник відділу дошкільної освіти Департаменту загальної середньої та дошкільної освіти МОН України. Відмінник освіти України.

— На одній із зустрічей Ви сказали: «Хто не говорить дітям про Бога, потім говоритиме Богові про дітей». Це народна мудрість, чи досвід Вашого життя? Яким чином у Вашій пам'яті карбуються ось такі «перлини»?

— Я дуже люблю читати, а ще — спілкуюся з багатьма людьми. Це, звичайно, збагачує й надихає на те, щоб запам'ятовувати такі «перлинки» народної мудрості.

Переконана, що дуже важливо змалечку, з перших років життя формувати світогляд дитини на християнських цінностях. Тому відповідним чином слід підходити до розробки методичних програм для дошкільних навчальних закладів. Водночас не перевантажувати їх, щоб діти могли вільно розвиватись відповідно до свого віку.

— Що, на Вашу думку, обов'язково слід закласти дитині в перші роки життя?

— Любов до ближніх — насамперед, це сім'я: мама, тато, братик чи сестричка, до своєї родини, а також до своєї Батьківщини.

— Ви відвідуєте різноманітні освітні заходи в різних областях України, організовуєте зустрічі працівників дошкільної освіти в Києві. А чи налагоджена співпраця з представниками інших країн, можливо, тієї ж Білорусі?

— Звичайно, така співпраця у нас є. І в міністерстві неодноразово проводили круглі столи за участі представників МОН і вчителів-практиків із Білорусі, Росії та інших країн світу. Особисто я про розвиток дошкільної освіти в інших країнах знаю не лише з розповідей. Мала можливість відвідати дитячі дошкільні заклади в Хорватії, Туреччині, Польщі, Угорщині, Канаді та інших країнах.

— Тамаро Вікторівно, будь ласка, кілька слів про себе для знайомства з читачами часопису «Слово вчителю».

— Дошкільною освітою опікуюсь уже понад 35 років, на цій посаді з 2010 р. У мене дві вищі освіти: 1997 р. закінчила Український державний університет ім. Драгоманова (дошкільна), а 2001 р. закінчила Київський університет ім. Грінченка (початкова).

Заміжня. Маю дві дочки та дві онуки.

— Що Ви пам'ятаєте зі свого дошкільця?

— Я особисто не ходила жодного дня в дитячий садочок. Так сталося, що в ті часи садочка в нас не було. Народилася в Білорусі, я білоруска. Закінчила білоруську школу. В Україні жили мої родичі, я приїхала спочатку до них, та так і залишилась. Чоловік мій — українець.

Чому обрала дошкільну освіту? Я завжди до дітей ставилася з любов'ю. Мріяла ще з дитинства, що буду вчителем.

— Хто був Вашим наставником у різні періоди життя? Чого вони Вас навчили, а що, можливо, довелося надолужувати самостійно?

— Найперший і найкращий мій наставник — це, звичайно ж, моя мама.

Також не можу не назвати свого першого шкільного вчителя — Костянтина Філіповича, його, на жаль, уже немає в живих. Але залишилися чудові спогади... І як учитель початкових класів я тепер розумію — він був найкращий.

Я залюбки згадую своє навчання в школі. Саме там закладаються не лише основи знань, але й основи моралі.

— Як Ви вважаєте, наскільки наше суспільство в цілому готове активніше запроваджувати виховання дітей на християнських засадах?

— Я думаю, що найперше засобам масової інформації слід активніше долучитися до висвітлення цієї теми, популяризувати норми християнської моралі, тоді це буде поштовхом для обговорення в суспільстві, зацікавленості з боку батьків.

Круглий стіл із питань духовного виховання дошкільників у МОН України

— **Що можете сказати про досвід інших країн стосовно викладання предметів духовно-морального спрямування?**

— Скажу так: є національні програми розвитку дошкільної освіти, обов'язкові вимоги й стандарти, але кожен колектив дитячого садочку в різних країнах світу знаходить свій підхід до виховання, свої методи, форми й прийоми навчання та виховання дітей.

— **Одне з гострих питань, що хвилює зараз українське суспільство, — це оптимізація мережі навчальних закладів. У деяких селах, де невелика кількість дітей, відбувається скорочення шкільних закладів. Чи це стосується також і дошкільних установ?**

— Ні, ДНЗ оптимізація не стосується, адже на сьогодні за наявності в Україні 15 315 працюючих закладів дошкільної освіти понад 90 тис. дітей перебувають у черзі на влаштування в дитячий садочок. Тому МОН України постійно наголошує на необхідності розвитку мережі ДНЗ відповідно до потреб. І на засіданнях уряду, до речі, одним із пріоритетних завдань уряду було визначено розвиток мережі ДНЗ. Цьому має сприяти й новий санітарний регламент для ДНЗ, розроблений МОН.

— **Які зміни він передбачає?**

— Стандарт став більш адаптованим до сучасного життя, більш ліберальним, але зберіг всі ключові вимоги щодо забезпечення належних умов розвитку та виховання дітей. Принципові норми, що стосуються охорони здоров'я ді-

Тамара Панасюк із представниками ВБФ «Східноєвропейська гуманітарна місія»

тей та санітарно-епідеміологічного стану залишилися, їх осучаснили. Крім того, документ дає «зелене світло» для розвитку мережі приватних дитсадків, що в перспективі позитивно вплине на всю систему дошкільної освіти. Вони вже функціонують у різних містах України. Деякі з них були засновані за сприяння й підтримки церков. І це один із позитивних моментів у співпраці держави й релігійних організацій.

— **А які нововведення зафіксовані у нещодавно підписаному наказі МОН «Про організацію навчально-го процесу в ДНЗ»?**

— У зазначеному листі визначено, що одним із головних завдань залишається, як і минулого року, патріотичне, музичне виховання дітей, а також виховання моральних цінностей. Окрім того, надано повний перелік програм щодо методичного забезпечення, яке можна використовувати в ДНЗ. До речі, до цього переліку вже увійшла

Урочистий захід, присвячений Дню дошкілля, м. Київ

програма «Духовно-морального виховання дітей на основі християнських цінностей», яка була представлена у вашому часописі («Слово вчителю» №1 за 2016 р.).

— **Як, на Вашу думку, християнський часопис «Слово вчителю» може посприяти розвитку прогресивної дошкільної освіти в Україні?**

— І надалі інформуйте освітян про нові розробки програмно-методичного забезпечення ДНЗ, зокрема щодо виховання дошкільнят на основі християнських цінностей.

— **Отже, підсумовуючи нашу розмову, можна сказати, що найактуальнішими завданнями дошкільної освіти на сьогоднішній день є ...**

— Розширення існуючої мережі ДНЗ і активне впровадження програм духовно-морального виховання дошкільнят.

— **І, насамкінець, Ваше побажання нашим читачам.**

— Хочу щиро побажати абсолютно всім — миру, злагоди, творчості. А до вчителів початкових класів маю окреме звернення: «Дорогі колеги! Перехід дитини з дитячого садка до школи є важливим етапом її життя, який пов'язаний не лише зі зміною середовища її розвитку, а й із відповідними процесами самоусвідомлення, із зіткненням з новими проблемами, відкриттям у собі нових можливостей тощо. Адже, попереду — уроки, дзвінки, перерви, домашні завдання, оцінки та ще багато цікавого й незнайомого, з чим дошкільнята не зустрічались у дитячому садку. Майбутні учні сприймають Вас — першого вчителя, як надзвичайну людину, яка буде вести їх по країні знань. Ви маєте розуміти дітей, виявляти душевну турботу про них, зацікавленість у їхніх успіхах, створювати оптимістичний настрій, дружнелюбну доброзичливу атмосферу в дитячому шкільному колективі. Тож прошу всіх учителів: згадайте заповіді педагога Шалви Амонашвілі — будьте обережні, не помиліться, не нашкодьте, будьте надією для кожної дитини, знайте, чого прагнете, постійно шукайте в дитині скарби душі. Звичайно, місія першого вчителя нелегка, адже саме від вас майбутні першокласники та їхні батьки очікують дива. А ви — щоденно віддаєте їм тепло своїх сердець та допомагаєте крокувати країною знань. Нехай світлим, радісним і плідним буде кожен ваш день, кожен крок!»

Розмовляв **Аркадій Сльоза**

Благодать і справедливність Божої заплати

Мабуть, кожен із нас колись відчував себе недооціненим. Ви зробили комусь щось добре, від щирого серця, а навзаєм отримали лише стримане «дякую». Можливо, учитель оцінив вашу роботу нижчим балом, аніж ви сподівалися. Або друзі, з якими ви провели стільки часу, у яких вкладалися, яких цінували, почали вас цуратися. Подібні речі ми сприймаємо досить болісно. Вони змушують нас відчувати внутрішній дискомфорт, страждати. Але це лише півбіди, коли люди нас недооцінюють. Справжня біда починається тоді, коли ми думаємо, що Бог нас недооцінив. Коли ми чітко у своїй свідомості, або глибоко підсвідомо відчуваємо, що Бог мав би благословити нас більше, зважаючи на нашу відданість Йому, жертвність, старанність, а особливо порівняно з іншими людьми, які, на нашу думку, так мало, або й узагалі нічого не роблять для Бога.

Одна із притч Ісуса Христа допоможе нам дослідити цю проблему й краще зрозуміти, яким чином Господь винагороджує, «відплачує» людям, а ми в цьому маємо величезну потребу, це стимул для нашого життя, діяльності та служіння, інакше в нас немає сили рухатися далі.

Це розповідь про робітників у винограднику.

«Бо Царство Небесне подібне одному господареві, що вдосвіта вийшов згодити робітників у свій виноградник. Згодившись ж він із робітниками по динарію за день, послав їх до свого виноградника. А вийшовши коло години десь третьої, побачив він інших, що стояли без праці на ринку, та й каже до них: «Ідіть і ви до мого виноградника, і що буде належати, дам вам». Вони ж відійшли. І вийшов він знов о годині десь шостій й дев'ятій, і те саме зробив. А вийшовши коло години одинадцятої, знайшов інших, що стояли без праці, та й каже до них: «Чого тут стоїте цілий день безробітні?» Вони кажуть до нього: «Бо ніхто не найняв нас». Відказує їм: «Ідіть і ви в виноградник». Коли ж вечір настав, пан виноградника: «Поклич робітників, і дай їм заплату, почавши з останніх до перших». І прийшли ті, що з години одинадцятої, і взяли по динарію. Коли ж прийшли перші, то думали, що вони візьмуть більше. Та й вони по динару взяли. А взявши, вони почали нарікати на господаря, кажучи: «Ці останні годину одну працювали, а ти прирівняв їх до нас, що

втерпіли тягар дня та спеку...» А він відповів і сказав до одного із них: «Не кривджу я, друже, тебе, — хіба не за динарію згодився з мною? Візьми ти своє та й іди. Але я хочу дати й цьому ось останньому, як і тобі. Чи ж не вільно мені за своїм, що я хочу, зробити? Хіба око твоє заздрє від того, що я добрий?» Отак будуть останні першими, а перші — останніми!» (Мт. 20:1-16).

Насамперед зазначимо, що ця історія стосувалася реальних переживань учнів, які, пішовши за Христом, багато чим пожертвували. Час від часу в них зринала думка: а чи варто? Такі думки періодично виникають у кожного християнина: ми думаємо про те, що вкладаємо свої знання, сили, час у Царство Небесне, тобто робимо те, що звелів Господь, а чи варто? І природно, ми чекаємо за це якихось благословень. Можливо, подібно до учнів, запитуємо: «Що ж нам буде за це?» (Мт. 19:27).

Такий підхід притаманний усім людям. За цим принципом функціонують практично всі релігії. Людина щось робить для Бога, а Він зобов'язаний їй за це відплатити, фактично діє закон — «ти мені, я тобі». Знаючи це, Христос приділяє досить багато часу, щоб пояснити учням і всім нам, що в Божому Царстві діють інші закони та принципи. Він стверджує, що вірні обов'язково отримують свою заплату, але «механізм», підхід до її встановлення й нарахування докорінно відрізняється від земного.

Розглянемо чотири принципи правильного ставлення до Божої відплати.

І. СЛУЖІННЯ — ЦЕ ПРИВІЛЕЙ

Коли ми думаємо про те, що служимо Богові, то найчастіше уявляємо, що наше служіння — це допомога Богові, що ми докладаємо щось своє до Його великої справи. А згодом і взагалі починаємо вважати, що це ми робимо велику справу з Божою допомогою, і привласнюємо собі певні плоди й заслуги. Але це не так. Зверніть увагу на початок цієї притчі: «Бо Царство Небесне подібне одному господареві, що вдосвіта вийшов згодити робітників у свій виноградник» (Мт. 20:1).

Він — господар, виноградник — Його, ініціатива належить Йому. Це Він дає можливість людям реалізувати себе. В іншому тексті Писання сказано: «Не ви Мене вибрали, але Я вибрав вас, і вас настановив, щоб ішли ви й приносили плід, і щоб плід ваш зостався...» (Ів. 15:16). Поза Божим планом життя людини минає надаремно, беззмисовно. Лише працюючи для Бога, людина стає здатною щось генерувати — «принести плід», який, до того ж, має вічну цінність. Небо і земля минуться, усі творива рук людських зникнуть, усі досягнення науки й мистецтва рано чи пізно підуть у небуття, але християни мають унікальний привілей жити так, щоб плодом їхньої діяльності було те, що стане прикрасою неба, що існуватиме вічно, що піде з нами за життєву межу. І що ж це таке? Збудування душ і збудування Церкви.

Вкладатися в це — насправді, величезний привілей!

Усі ми знаємо про таке поняття як «право на працю». У конституціях багатьох країн це право прописано як одне з основних. Але далеко не завжди воно забезпечується. Ви можете мати право на працю, але немає роботи і вас ніхто не найме, або робота є, але ви не підходите чи просто не подобаєтесь роботодавцеві. Тобто навіть за земними мірками це право далеко не абсолютне.

Коли ж ідеться про служіння Богові, то ми теж схильні думати, що маємо на це право й потрібне лише наше бажання. Але звідки ми взяли, що маємо це право?

А. Бог може обійтися без допомоги людей. Він самодостатній і всемогутній. Він не залежить від людей, це люди залежать від Бога. «Бог, що створив світ і все, що в ньому, буди Господом неба й землі, проживає не в храмах, рукою збудованих, і Він не вимагає служіння рук людських, ніби в чомусь Він мав би потребу, бо Сам дає всім і життя, і дихання, і все» (Дії 17:24-25).

Коли ж беруть на роботу тих, хто не дуже потрібний, — це милість. Пам'ятаймо про це!

Б. Люди гріховні, і Бог має повне право не хотіти мати з нами справи. Гріх — це злочин супроти Бога. Чи хтось наймає на роботу злочинців? Однак милосердний Господь дає можливість служити тим, хто Сина Його розпі'яв! Та перш ніж людина стає співробітником Божим, Він змушений провести колосальну роботу з її серцем! «І вас, що були колись відчужені й вороги думкою в злих учинках, тепер же примирив смертю в людським тілі Його, щоб учинити вас святими, і непорочними, і неповинними перед Собою...» (Кол. 1:21-22).

В. Люди некваліфіковані й неспроможні самі собою робити щось добре. Ми не можемо як слід впоратися зі своїми людськими справами, а що вже казати про великі, святі, досконалі, Божі справи. Але Бог дає нам такий привілей. І апостол Павло так говорить про нього: «Я-бо найменший з апостолів, що негідний зватися апостолом, бо я переслідував був Божу Церкву. Та благодаттю Божою я те, що є, і благодать Його, що в мені, не даремна була, але я працював більше всіх їх, правда — не я, але Божа благодать, що зо мною вона» (1 Кор. 15:9-10).

ЧИ СПРИЙМАЄТЕ ВИ СВОЮ РОБОТУ ЯК ПРИВІЛЕЙ СЛУЖИТИ БОГОВІ?

«І все, що тільки робите словом чи ділом, усе робіть у Ім'я Господа Ісуса, дякуючи через Нього Богові й Отцеві» (Кол. 3:17).

Отже, це величезний привілей — робити те, що робить Сам Бог, те, що має вічну цінність, те, що буде прикрасою неба.

II. НАШЕ СЛУЖІННЯ ОБОВ'ЯЗКОВО ОТРИМАЄ ВИНАГОРОДУ

Розглядаючи далі притчу, бачимо, що господар запевняє робітників, що вони отримають належну платню: «Ідіть і ви до мого виноградника, і що буде належати, дам вам» (Мт. 20:4).

Тобто Бог дає людям не лише можливість реалізуватися, але й обіцяє їм благо.

А. Бог хоче нас благословити. Із притчі видно, що це стосується кожного. Він запрошує нас не для того, щоб зробити наше життя важким і неприємним. Він хоче й обов'язково буде нас благословляти. Він не жорстокий диктатор, який створив людей, щоб вони працювали на Його плантаціях. Ми вже зазначали, що Він може обійтися без сторонньої «робочої сили» та допомоги, до того ж, наша сила неспівмірна з Божою. Однак Бог залучає нас до Своєї великої праці, і багато текстів Писання говорять про багатства, які Бог приготував Своїм дітям:

«Благословенний Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, що нас у Христі поблагословив усяким благословенням духовним у небесах» (Еф. 1:3).

«Благословенний Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, що великою Своєю милістю відродив нас до живої надії через воскресення з мертвих Ісуса Христа, на спадщину нетлінну й непорочну та нев'янучу, заховану в небі для вас» (1 Петр. 1:3-4).

Б. Бог визначає тип і розмір благословення. Це Його прерогатива, Він знає, що нам потрібно, і Він вирішує ці питання. Люди хотіли б диктувати Богові свої умови, але Він Сам визначає, скільки, коли, якою мірою й кому. Знову ж такі, є низка текстів, які підтверджують це.

«Бо мусимо всі ми з'явитися перед судовим престолом Христовим, щоб кожен прийняв згідно з тим, що в тілі робив він, чи добре, чи лихе» (2 Кор. 5:10).

«Я змагався добрим змагом, свій біг закінчив, віру зберіг. Наостанку мені призначається вінок праведності, якого мені того дня дасть Господь, Суддя праведний; і не тільки мені, але й усім, хто прихид Його полюбив» (2 Тим. 4:7-8).

«І багато-хто з перших останніми стануть, а останні першими» (Мт. 19:30).

Люди можуть думати, що якщо вони тут великі справи звершували, перед сотнями людей виступали, глобальні проекти реалізовували, то й на небі посядуть «почесні» місця, але це дуже наївне припущення. Божі мірки відрізняються від наших, людських. Він вимірює тим, наскільки людина глибоко в серці своєму стала дійсно Божим співробітником. Один із богословів сказав: «Наша нагорода залежатиме не від того, скільки ми зробили, а від того, скільки в тому, що ми зробили, було нашого, а скільки Божого». Чому деякі «перші» стануть останніми? Тому що вони мало співпрацювали з Богом у своєму серці, мало роздумували й шукали Його волі і, отже, не намагалися виконувати її, а часто замінювали своєю.

СКІЛЬКИ МІСЦЯ У СВОЄМУ СЕРЦІ ВИ ВІДДАЄТЕ БОГОВІ?

«Чи жадання Господа цілопалень та жертво таке, як послух Господньому голосу? Таж послух ліпший від жертви, покірливість — краща від бранячого лою! Бо непокірливість — як гріх ворожбитства, а свавільство — як провина та служба бовванам» (1 Сам. 15:22-23).

Коли працівник робить те, що не потрібно хазяїну, це не його заслуга, а проблема. Щоб бути істинними співучасниками Божої праці, є єдиний шлях — шукати Його волі й у послуху робити все можливе, щоб її виконувати.

III. НЕ ПОРІВНЮЙТЕ СЕБЕ З ІНШИМИ

Ця велика проблема всього людства яскраво змальована в притчі, яку ми розглядаємо. Робітники працювали у винограднику різну кількість годин, але отримали однакову плату. Це обурило тих, хто працював найдовше. Якби вони не мали можливості порівняти свою платню з іншими, то пішли б додому радісні й задоволені, таж ні, така «несправедливість» викликала в них нарікання.

Так буває щоразу, коли Божі дії не вписуються в наші уявлення. Ми залежимо не лише від того, що ми маємо, але й від того, що мають сусіди. Ми не можемо спокійно жити, якщо в сусіда є більше, ніж, як ми вважаємо, йому належить за справедливістю. І це «більше» може бути чим завгодно: у когось поваги, у когось матеріальних статків тощо.

Почуття, яке тоді виникає, називають одним дуже неприємним і містким словом — заздрість. Єврейська приказка каже: «Заздрість — це черв'як, який точить душу». Якщо ви впустите його в серце, він вас нищитиме зсередини, паралізує, триматиме в полоні.

Тому апостол Петро говорить, що наше духовне зростання неможливе, якщо ми не відмовимося від деяких якостей, серед яких є й заздрість. «Отож, відкладіть усяку злобу, і всякий підступ, і лицемірство, і заздрість, і всякі обмови, і, немов новонароджені немовлята, жадайте щирого духовного молока, щоб ним вирости вам на спасіння» (1 Петр. 2:1-2).

ЧИ НЕ ОРІЕНТУЄТЕ ВИ СВОЄ ЖИТТЯ НА ДУМКУ ОТОЧУЮЧИХ?

Як уникнути цього? Біблія дає чітку інструкцію: «Не розпалюйся гнівом своїм на злочинців, не май заздрости до беззаконних, бо вони, як трава, будуть скоро покосені, і мов та зелена билина — пов'януть! Надійся на Господа й добре чини, землю замешкуй та правди дотримуй! Хай Господь буде розкіш твоя, — і Він сповнить тобі твого серця бажання! На Господа здай дорогу свою, і на Нього надію клади, і Він зробить» (Пс. 36:1-5).

IV. НЕ РЕМСТВУЙТЕ НІ ЗА ЯКИХ ОБСТАВИН

Розглянемо закінчення притчі. Невдоволені робітники висловлюють свої претензії господареві, бо вони «думали, що отримають більше» (Мт. 20:10). Виникає запитання: на підставі чого? Багато людських проблем починаються з того, що люди неправильно думають. Думаймо правильно, на підставі Писання.

А. Бог завжди справедливий. «А він відповів і сказав до одного із них: "Не кривджу я, друже, тебе, хіба не за динарія згодився зо мною? Візьми ти своє та й іди"» (Мт. 20:13-14). «Знаю я, Господи, що справедливі були Твої присуди, і справедливо мене понижав Ти» (Пс. 118:75).

Б. Бог має право на все. «Чи ж не вільно мені зо своїм, що я хочу, зробити?» (Мт. 20:15). «Отже, хто ти, чоловіче, що ти сперечаєшся з Богом? Чи скаже твориво творцеві: "Пощо ти зробив мене так?" Чи гончар не має влади над глиною, щоб із того самого місива зробити одну посудину на честь, а одну на нечесть?» (Рим. 9:20-21).

В. Люди часто помиляються в оцінках

Люди, які говорили з господарем, мали неправильну систему оцінювання. Вони вважали, що перші повинні були отримати більше, а не отримавши — обурювались і ремствували. Але господар мав свою систему оцінювання.

Не варто сперечатися з Богом, у такій суперечці недосконала людина завжди зазнає фіаско. Зрештою, люди «вимірювали» Христа своїми мірками — і розп'яли Його.

Ми потребуємо того, щоб Бог змінив нашу неправильну систему оцінювання на Свою. А для цього слід визнати, що нарікання неприпустиме й не може бути виправдане за жодних умов. Тому сфокусуйте свою увагу на тому, щоб бути задоволеним тим, що ви служите Богові й Він благословляє вас найкращим чином. 🙏

Олексій Коломійцев,
пастор-учитель Біблійної церкви
«Слово благодаті» м. Бетл Граунд,
штат Вашингтон, США

Переклад з російської **Надії Долі**

Радість

Тлумачити Книгу Об'явлення — заняття ризиковане. Блаженний Ієронім говорив, що в ній стільки ж таємниць, скільки слів, і донині багато проповідників у побожному трепеті намагаються уникати її.

Саме Об'явлення (грецькою — «апокаліпсис») рання Церква найдовше не зважувалася долучити до текстів, які шанують як Боже одкровення і які згодом увійшли до канону Нового Завіту. А Мартін Лютер хотів виключити її з канону, вважаючи, що вона нічого не відкриває. Інші ж завжди готові скрупульозно розшифрувати значення кожного з її образів, складаючи план-графік або навіть сценарій, відповідно до якого Бог просто зобов'язаний буде здійснити «кінець світу» (фільм «Код Омега» — яскравий приклад цього).

«Іван побачив багато диких чудовиськ, але жодне з них не було настільки диким або страшним, як деякі з його тлумачів», — писав Честертон. Чого тільки не бачили люди в Книзі Об'явлення! Сучасники Петра I були переконані, що там описано імперські церковні реформи й, оголошуючи царя антихристом, цілими селами ховалися в лісах (старовіри й досі живуть там — у лісах XVII століття). Хтось в описах нашестя сарани бачив вертолітні атаки, а в зірці Полюнь — Чорнобильську катастрофу (полюнь українською — «Чорнобиль»). У роки сталінізму побутувала думка, що «батько народів» — «інший звір», що змушує всіх поклонятися зображенню Леніна — звіра, «у якого смертельна рана зцілилась» (мали на увазі замах Фаїни Каплан на «вождя світового пролетаріату»). У кожен епоху віруючі сприймали те, що відбувалося з ними, як події Апокаліпсису. Схоже, Об'явлення не описує події якогось конкретного часу, але показує образи, що відображають якусь позачасову реальність. Тому кожне покоління бачить у ній те, що стосується саме його.

Коротко зміст Книги Об'явлення можна викласти у трьох пунктах:

1. Усе — погано.
2. Усе буде ще гірше.
3. Ми перемогли.

Вавилон уже впав. Ми вже — громадяни Небесного Єрусалима. Але, оскільки ми продовжуємо жити на території вже поваленого Вавилону, нас підстерігають два види небезпек. Перша небезпека — це гоніння. Вавилон намагається підкорити нас, змусити забути наше справжнє громадянство. Друга небезпека — спокуси. Вавилон намагається заманити нас, пропонуючи все, що може. І через видіння, показані Іванові, Ісус закликає нас: «Пам'ятайте: перемога вже здобута! Будьте вірними й непохитними».

Однак не слід забувати, що Іван бачить небачене й описує невимовне. Недарма ключовими словами книги є «як», «ніби», «подібно». Приміром, апостол пише: «почув за собою голос гучний, немов сурми» (1:10)¹, і відразу — «голос Його немов шум великої води» (1:15). Чому тайновидець використовує два різні порівняння? Відповідь очевидна: жодне з них не описує почуте ним достатньо точно.

¹ Посилання на Об'явлення наводяться без вказівки назви книги.

Апокаліпсису

Іван вирішує складне завдання — передати словами виявлені йому зорові образи. «Блаженний, хто читає, і ті, хто слухає слова пророцтва...» — пише він (1:3). Але на смілюся припустити, що серед нас, жертв загальної грамотності й повального раціоналізму, той, хто слухає, блаженніший від того, хто читає. Тому що, користуючись друкованим текстом, ми насамперед намагаємося не уявити описане, а розшифрувати значення слів, використаних для опису. Але спробуйте коли-небудь послухати Книгу Об'явлення в аудіозапису. Причому так, як слухали її сучасники Івана — від початку до кінця, без поділу на розділи. Перевірте — вона відкриється вам зовсім по-новому!

Утім, це не означає, що нам зовсім не потрібно знати змісту, який могли бачити в цих образах сучасники Івана. Візьмемо для прикладу такий текст: «Характерною ознакою початку XXI ст. в Україні було протистояння Києва й Донецька — помаранчеві стримували біло-блакитних, доки ті не взяли реваншу». Про що це? Якщо йдеться про політику, то «помаранчеві» — Київ (партія «Наша Україна»), а «біло-блакитні» — Донецьк («Партія регіонів»). Але якщо говорити про футбол, то все навпаки, «біло-блакитні» — київське «Динамо», а «помаранчеві» — донецький «Шахтар» (за кольором форми цих клубів).

У будь-якому разі, думок щодо змісту Книги Об'явлення — безліч, і суперечок вона породила чимало. Книга, яку було дано, щоб підбадьорити Церкву перед загрозою гоніння і спокус, нерідко стає причиною розбратів. У викладеному тут погляді — нічого нового, і тому, сподіваюся, масла у вогонь ця стаття не додасть. Я з розумінням ставлюсь до помилок тих, чия думка не збігається з моєю, і сподіваюся на таке ж ставлення до моїх можливих хибних уявлень. Чого особливо навчає Об'явлення, так це — богословському смиренню. Нам варто пам'ятати, що під час першого приходу Христа найкращі богослови того часу помилилися стосовно того, як це повинно відбутися. Тому небезпідставно було б припустити, що й наші уявлення про Його другий прихід можуть виявитися, м'яко кажучи, не зовсім точними.

Структура Книги Об'явлення більш-менш зрозуміла. За листами до семи церков ідуть три цикли по сім явищ: сім печаток, сім труб, сім чаш. Але про що йдеться? — ось питання. Чи описується двадцять одна послідовна подія, чи по сім аспектів трьох подій, чи ж двадцять один раз говориться про одне й те ж, але щоразу — по-іншому? Скільки разів настає суд Божий: три рази, сім разів, чи двадцять один раз? А якщо видіння описані в хронологічному порядку, то скільки разів, скажімо, з'являються ангели із чашами — один чи три (15:1, 6, 7)?

На смілюся припустити, що форму Книги Об'явлення чи не найкраще характеризує поняття «прогресивний паралелізм». Це коли те саме повторюється кілька разів, але з кожним повторенням розкривається все більше й більше аспектів описуваного або зростає інтенсивність опису.

Оскільки ми маємо справу з видіннями, то за формою сприйняття з усіх мистецтв до них найближчим є кіно. Прекрасний приклад прогресивного паралелізму — фільм «Титанік» Джона Джонсона, випущений 2012 р. — до сторіччя катастрофи. Узагалі, катастрофі «Титаніка» присвячено багато хороших фільмів, і кожний із них цікавий по-своєму.

Але якщо мелодрама з Вінслет і Ді Капріо — єдине, що ви дивилися, ви просто не бачили жодного з них. Отож, ювілейний фільм складається із чотирьох серій, що описують ті самі події ночі з 14-го на 15 квітня 1912 р. При цьому в першій серії вони розгортаються в контексті стосунків пасажирів першого й другого класів. У другій — пасажирів другого й третього класів. Герої третьої — члени екіпажу й команди. У заключній серії історії всіх персонажів переплітаються воєдино фіналом трагедії.

І все ж найграндіознішим прикладом прогресивного паралелізму, на мій погляд, служить музична композиція Моріса Равеля «Болеро». Протягом чверті години малий барабан скрупульозно відбиває незмінний ритм, на тлі якого раз за разом повторюється та сама мелодія, з ним ніби не пов'язана. Починають її дві флейти — подібно двом в'юнам, що вибираються нагору по стрижню бездушного ритмічного рисунку. Потім до них приєднується кларнет, відтак — фагот, гобой... Тема повторюється знову й знову. Здавалося б, саме час вступити скрипкам, але замість цього починає підключатися мідь. Причому спочатку — ніби нишком, поволі, під сурдинку. До того ж часу, коли зазвучать смичкові, мелодія вже набуває свій власний ритм — широкий, розложистий. І ведуть його саме мідні духові, а за ними й весь оркестр зливається в потужному фінальному туті.

У музиці я дилетант, і впевнений, що будь-який фахівець зможе набагато краще й детальніше проаналізувати цей твір, справедливо й конструктивно розкритикувавши моє сприйняття. Але це не заважає мені насолоджуватися цією геніальною музикою, і я впевнений — Равель писав її саме для цього. Так само й Книга Об'явлення написана насамперед не для експертів-богословів або вмільців розгадувати таємні знаки. Її призначення — не зашифрувати, а відкрити те, що було так необхідно переслідуюній Церкві на рубежі I-го та II-го ст. І, на смілюся припустити, загадки вона потребувала найменше. Церква мала потребу в підбадьоренні й надії. Підбадьорення й надії Церква потребує й сьогодні. І Господь посилає їй цю звістку через видіння, яке бачив Іван, перебуваючи «у душі».

Через тричі семиразові образи лих Господь нагадує, що

- 1) страждання, яких ми зазнаємо у світі, — це наслідок гріха;

- 2) Бог постійно тримає все під контролем;

- 3) гріх приречений; Тричі-Святий не потерпить його; справедлива відплата неминуча.

Драматизм опису наростає в повній відповідності до принципів прогресивного паралелізму. У першому циклі (сім печаток) страждання зазнає чверть творива (6:8). У другому (сім труб) — третина творива (8:7-12). У третьому (сім чаш) нещастя охоплює весь світ (16:1-21). Причому, у кожному циклі перед сьомою, фінальною, дією звучить інтерлюдія. Темою першої з них (7:1-17) є безпека святих; другої (10:1-11:14) — свідчення святих; третьої (16:5) — пильність святих.

Чималу роль у видіннях Івана відіграють числа. Причому, варто пам'ятати, що для безпосередніх слухачів Об'явлення числа ці мали насамперед якісне, а не кількісне значення. Недарма на доказ того, що Ісус і є Божественний Син Давидів, євангеліст Матвій розділяє Його родовід на три частини по чотирнадцять поколінь. Адже три — число Бога, а чотирнадцять — число імені «Давид» (сума чисельних значень складових його букв). Природно було б очікувати, що словесні значення чисел в Апокаліпсисі мало відрізняються від тих, які характерні для всієї апокаліптичної літератури того часу.

Три — число Бога, абсолют, найвищий ступінь чогось.

Чотири — число світу, сукупність творіння (за числом сторін світу).

Сім — святість. У зв'язку з цим трикратне повторення числа «сім» означало б абсолютну святість, 777 було б чисельним значенням божественного атрибута «святий, святий, святий».

Відповідно, шість, «майже сім» — щось, що претендує на святість, але не досягає її. 666 — те ж саме, зведене до абсолюту: «не святий, не святий, не святий». Це — «число людське»; той, хто думає, що він бог (Бут. 3:5).

Дванадцять — Ізраїль і повнота. У зв'язку з цим Іван уводить нову нумерологічну концепцію: двадцять чотири, «подвійна повнота» — сукупна єдність старозавітного й новозавітного народу Божого.

Десять, «майже дванадцять» — багато, але не повнота. Тисяча (10x10x10) — дуже багато.

Сто сорок чотири (12x12) — повнота повноти.

Сто сорок чотири тисячі (дуже багато повноти в повноті) — незліченна кількість...

Звернемося безпосередньо до тексту:

«І бачив я Ангола, що сховався із неба, що мав ключа від безодні, і кайдани великі в руці своїй. І схопив він змія, вузя стародавнього, що диявол він і сатана, і зв'язав його на тисячу років, — та й кинув його до безодні, і замкнув його, і печатку над ним поклав, щоб народи не зводив уже, аж поки не скінчиться тисяча років. А по цьому він розв'язаний буде на короткий час. І бачив я престоли та тих, хто сидів на них, — і суд їм був даний, — і душі стятих за свідчення про Ісуса й за Слово Боже, які не вклонились звірині, ані образів її, і не прийняли знамена на чола свої та на руку свою. І вони ожили, і царювали з Христом тисячу років. А інші померлі не ожили, аж поки не скінчиться тисяча років. Це перше воскресіння. Блаженний і святий, хто має частку в першому воскресінні! Над ними друга смерть не матиме влади, але вони будуть священиками Бога й Христа, і царюватимуть з Ним тисячу років» (20:1-6).

Це єдине місце в Писанні, де згадується тисячолітнє царство. При цьому говориться про дві смерті й два воскресіння. Смерть перша — духовна, розділення з Богом. Друга — смерть фізична, наслідок першої. В Адамі ми всі вмерли духовно (Еф. 2:1; Кол. 2:13), і відтоді вмираємо фізично. Відповідно, і воскресіння перше — воскресіння духовне. Ним воскресає кожен, хто приймає Христа, і смерть друга, фізична, над ним уже не має влади. Це не означає, що християни не старіють і не вмирають. Але на них чекає

друге воскресіння — до життя вічного. Смерть перестала бути «точкою неповернення». З тексту (20:4, 6) видно, що ті, які ожили в перше воскресіння (тобто ті, хто прийняв Христа), не лише ожили, але й «царювали» і «царюватимуть» із Христом аж до воскресіння другого, загального...

А що ж тоді означають такі слова, як «незабаром» (1:1; 22:12, 20), «час близький» (1:3; 22:10)? Адже відтоді минуло вже понад дві тисячі років... Це саме питання озвучує апостол Петро: «Де обітниця Його приходу?» (2 Петр. 3:4). І сам же відповідає: «Нехай же одне це не буде заховане від вас, улюблені, що в Господа один день — немов тисяча років, а тисяча років — немов один день! Не бариться Господь із обітницею, як деякі вважають це барінням, але вам довготерпить, бо не хоче, щоб хто загинув, але щоб усі навернулися до каяття» (2 Петр. 3:8-9). Поняття «незабаром», так само як і числа, має тут якісне, а не кількісне значення. Воно означає «неминуче». Зрештою, порівняно з вічністю будь-яким проміжком часу можна знехтувати — чи то однією секундою, чи мільйоном років.

«У вас проблеми?» — запитує Господь. І через видіння, дані Іванові, повідомляє дві новини — погану й хорошу. Погана новина — буде ще гірше, «страждання зазнає в світі» (Ів. 16:33). Хороша ж новина — перемога вже здобута: «...Будьте відважні: Я світ переміг» (там же).

Філіп Янсі розповідав історію про німецький табір для військовополонених. Навесні 1945 р. ув'язнені спорудили там із підручних матеріалів детекторний радіоприймач і ночами тайкома слухали його. І от, у ніч із 8 на 9 травня до них донеслася довгоочікувана звістка: Німеччина підписала капітуляцію, війна закінчилася. До ранку не залишилося жодного в'язня, який не знав би про це. Охоронці ще цілий тиждень залишалися в невіданні, але життя в таборі вже не могло залишатися колишнім. Усе ще безправні, усе ще позбавлені найнеобхіднішого, в'язні всміхалися й жартували, радісно вітали наглядців, гралися зі сторожовими собаками. Вони знали: перемога вже здобута. Незабаром вони будуть вільні. Як скоро — не знав ніхто. Могло минути як кілька годин, так і кілька місяців. Але це вже було неминуче.

Через видіння Івана Господь повідомляє нам: перемогу вже здобуто! Ось, гряди скоро! Тому замість того щоб підтримувати популярні ідеї про те, що Іван, мовляв, розписав хронологію «кінця світу», краще подивитися, як саме Писання визначає тему книги: «Об'явлення Ісуса Христа, яке дав Йому Бог, щоб показати Своїм рабам, що незабаром статися має. І Він показав, і послав Своїм Анголом рабові Своєму Іванові» (1:1).

Книга ця — об'явлення Ісуса Христа.

Автор Об'явлення — Ісус Христос.

Тема Об'явлення — Ісус Христос.

Зміст Об'явлення — Ісус Христос.

Мета Об'явлення — Ісус Христос.

«Блаженний, хто читає, і ті, хто слухає слова пророцтва та додержує написане в ньому, — час бо близький!» (1:3).

Сергій Головін,

*д-р філософії, д-р прикладного богослов'я,
магістр гум. наук, магістр природн. наук,
фахівець-педагог (фізика), президент
Християнського науково-апологетичного
центру, президент міжнародного
просвітницького товариства «Людина
і християнський світогляд»*

Переклад з російської Надії Долі

Суд Божий

Чи буде суд! Чи буде кара!..
Чи буде правда меж людьми?
Повинна бути...

Тарас Шевченко

У Біблії написано, що всі люди, які коли-небудь жили на землі, відповідатимуть перед Богом (Рим. 14:12; Дії 17:31). Гряде суд, який звершуватиметься за законами вічного Євангелія й підтвердить участь кожної людини: або вічне блаженство, або вічні муки.

Оперуючи звичним для нас поняттям часу, важко досягнути, коли саме й у якій послідовності відбуватимуться доленосні події останнього періоду людської історії. На підставі Святого Письма розглянемо причини, процес і три аспекти Божого суду: Голгофський суд, суд перед престолом Христовим і суд перед великим білим престолом.

ПРИЧИНА БОЖОГО СУДУ

Наш Небесний Отець добрий, ніжний і співчутливий (Еф. 2:4, 7). Він є любов (1 Ів. 4:8). Якби Бог не був таким, то все людство загинуло б. Однак ті, хто думає, що Бог є лише любов, глибоко помиляються. Адже, забуваючи про інші Його якості або відкидаючи їх, ми відкидаємо значну частину Біблії. Завдяки Своїй природі Бог не може закривати очі на гріх або применшувати його. І ось чому:

Божа справедливість

Він є Суддею всієї землі (Бут. 18:25). Він — абсолютно праведний і не потерпить гріха. Усупереч уявленню деяких людей, Він зовсім не схожий на доброго «дідуса», який дивиться на гріх крізь пальці.

Загальність гріха

Усі люди за своєю природою й доброю волею є грішниками (Рим. 3:9-10, 23). І з цього правила немає винятків. Ми живемо в час, коли гріх намагаються применшити; багато хто відкидає сам факт існування гріха, за який людям доведеться відповідати на майбутньому суді. Але ті, хто відкидає вчення Біблії про гріх, роблять це на свій страх і ризик. Усі ми, будучи грішниками, повинні очікувати суду.

СУДОВИЙ ПРОЦЕС

Суддя

У Біблії написано, що Суддею всіх живих і мертвих буде Ісус Христос (Мт. 25:31-33; Ів. 5:22; Дії 10:42; 17:31; 2 Тим. 4:1). Отець дарував Своїм

Синови право бути Суддею всього Всесвіту (Ів. 5:26-27).

Зараз Христос сидить праворуч Отця на Його престолі. Це престол благодаті, до якого ми можемо приходити з відвагою, завдяки заступництву нашого Спасителя.

За днів Свого земного життя Христос був посаджений на лаву підсудних, але під час Свого другого приходу Він сидітиме на найвищому суддівському місці.

У Біблії також сказано, що християни допомагатимуть Йому в судовому процесі (1 Кор. 6:2-3).

Суд буде абсолютно чесним і справедливим

Божий суд базується на правді (Рим. 2:2). Усі ми свідки сучасних судових процесів, у результаті яких винна сторона буває виправдана. З іншого боку, ми чули про те, як засуджували й страчували невинних людей. Однак «Той, Хто всю землю судить», робитиме це по-справедливості. Він ніколи не був необ'єктивним у минулому й не

буде таким у майбутньому, коли ми станемо перед Ним судного дня. Апостол Павло нагадує, щоб ми не помилялись стосовно дій Всемогутнього. Бог осміяний не буде: що людина посіє, те й пожне (Гал. 6:7).

Суд буде загальним

Ніхто не уникне суду. Усі народи всіх епох від початку до кінця земної історії, із найвіддаленіших куточків світу, весь людський рід Бог приведе на суд, щоб віддати належне кожному.

Суд буде об'єктивним

Бог неупереджений (Рим. 2:11). Не дивно, що у світі,

де панує неправда, багато винних отримують виправдання завдяки своєму соціальному або службовому становищу. А ще кажуть, що «гроші вирішують усе». Однак важливо пам'ятати, що Бога неможливо підкупити, Ним не можна маніпулювати чи вплинути на Нього з висоти свого становища.

Навіть найнепомітніші святі не загубляться в натовпі грішників, і жоден грішник, який би благопристойний вигляд він не мав, не заховається в зібранні праведних (Пс. 1:5), але кожен займе своє місце.

Суд буде відкритим

Найпотаємніші секрети, думки й учинки людей, звершені ними тайкома чи в темноті, будуть відкриті й піддані суду. Люди не будуть поділені на багатих і бідних, на освічених і неграмотних, благородних і простих, усі земні поділи й відмінності будуть скасовані, і лише велике розділення людей на святих і грішників, на освячених і неосвячених буде стверджене навіки.

Суд буде співмірним із учиненим

Нагорода для вірних, а також ступінь вини й покарання безбожних людей базуватиметься на їхніх учинках (Рим. 2:6). Це не означає, що наші добрі справи, завдяки своїй внутрішній цінності, забезпечують нам небесні блаженства, але вказує на те, що Ісус Христос судитиме цей світ за тими ж законами, за якими й керує ним, а тому Він нагородить тих, хто виконував ці закони, і покарає порушників закону.

ГОЛГОФСЬКИЙ СУД

На Голгофському хресті наш Господь отримав покарання за наші гріхи (1 Петр. 2:24). Пророк Ісаї сказав, що Месія постраждає за нас: Він буде погорджений за наші гріхи, мучений за наші провини, покараний заради нашого миру, зраний для нашого зцілення (Іс. 53:5). Таким чином, гріхи всіх людей, які вірять Божому слову й приймають жертву Ісуса Христа, уже засуджені на Голгофі. Суд відбувся: Божа справедливість задоволена, а оскільки Христос поніс незаслужене покарання, Його праведність зарахована всім віруючим, тому вони вже не будуть засуджені й не потраплять у пекло за свої беззаконня (Ів. 5:24).

Рамки суду

Христос поніс на Собі гріхи всіх віруючих – колишні, теперішні й майбутні (Дії 13:39). Усі їхні гріхи були покладені на Сина Божого, коли Він умер на хресті.

Цей суд був остаточним

Це відбулося раз і назавжди (Євр. 10:10, 12, 14). Тому людям не потрібно нічого до нього додавати або віднімати від нього. Коли наш Спаситель, умираючи на хресті, промовив: «Звершилось!» (Ів. 19:30), це означало, що Його смерть до кінця виконала всі Божі вимоги. За гріх було заплачено сповна, Йому немає необхідності вмирати ще раз.

Його наслідки

Це підстава нашого прощення, виправдання, усиновлення, вічного життя на небесах (Еф. 1:7; Рим. 5:9; Ів. 5:24; Рим. 8:1).

Як скористатися його результатами

Заповітним ключем є віра в Ісуса Христа як свого Господа та Спасителя (Рим. 3:26, 28). Відтоді, як людина посправжньому приймає Сина Божого Спасителем і Господом свого життя, вона більше не підсудна. Вона спасена й назавжди перебуває в безпеці (Рим. 5:9; Еф. 2:8; Євр. 1:3; 9:26).

СУДОВИЙ ПРЕСТОЛ ХРИСТА

Звертаючись до віруючих у Коринті, апостол Павло пише: «Бо мусимо всі ми з'явитися перед судовим престолом Христовим, щоб кожен прийняв згідно з тим, що в тілі робив він, чи добре, чи лихе» (2 Кор. 5:10).

Час

Точний час суду перед судовим престолом Христовим не вказаний у Писанні, але очевидно, що справи благочестивих людей будуть розглянуті в першу чергу, щоб потім вони мали можливість разом із Христом судити безбожних (1 Кор. 6:2).

Учасники

Перед судовим престолом Христовим постануть усі істинно віруючі. Цілком логічно, що за різні види й тривалість служіння християн на землі їм будуть вручені різні нагороди. Таким чином, кожне дитя Боже отримає або «нагороду» або «стягнення» (1 Кор. 3:14-15); хоча всі віруючі отримають спасіння (1 Кор. 3:15).

Підстава для суду

Як уже було зазначено, віруючі не будуть судимі за свої гріхи, оскільки цей суд був звершений на Голгофі. Їх судитимуть на підставі того, що вони зробили для Божої слави (Рим. 14:10; 2 Кор. 5:10). Спасаются люди не ділами, а вірою в Христа. Однак спасіння дається для виконання добрих справ (Еф. 2:10).

Нагороди

Є лише одна основа (1 Кор. 3:10-15) — Ісус Христос. Ті, хто будує на Ньому — Його прикладі, ученні, смерті, воскресінні, заступництві й поверненні, — будують із золота, срібла, коштовного каміння й отримають велику нагороду. Ті ж, хто будує на егоїзмі, гордості, жадібності тощо, іншими словами, із дерева, сіна й соломи, можуть розраховувати на те, що їхні діла будуть мізерними. Очікування нагороди повинно спонукувати нас до ревності в християнському служінні (Мт. 5:12; 6:1; 10:41; Кол. 2:18; 3:24; Євр. 11:26).

СУД ВЕЛИКОГО БІЛОГО ПРЕСТОЛУ

Час

Очевидно, це відбудеться після тисячолітнього царювання Христа на землі й повстання, яке відбудеться в кінці. Крім того, перед ним буде засуджений сатана (Об. 20:1-11).

Учасники

«І я бачив престола великого білого, і Того, Хто на ньому сидів, що від лиця Його втекла земля й небо, і місця для них не знайшлося. І бачив

я мертвих малих і великих, що стояли перед Богом. І розгорнулися книги, і розгорнулася інша книга, — то книга життя. І суджено мертвих, як написано в книгах, за вчинками їхніми. І дало море мертвих, що в ньому, і смерть і дали мертвих, що в них, — і суджено їх згідно з їхніми вчинками» (Об. 20:11-13).

Слово «мертві» в цьому уривку стосується невіруючих людей. Тому стає зрозуміло, що всі невіруючі стануть перед судовим престолом.

Як ми вже знаємо, гріхи віруючих були засуджені на Голгофі, а їхні діла були розглянуті перед судовим престолом Христовим. Коли віруюча людина вмирає, її дух відразу ж потрапляє на небеса до Христа (2 Кор. 5:8; Флп. 1:23). Тіло ж воскресне й з'єднається з духом після повернення Христа.

Писання чітко говорить про те, що нерозкаяні грішники, умерши до суду, потрапляють у пекло, місце мук померлих. Це показано в історії про померлого багача (Лк. 16:10-31). Таким чином, душі померлих грішників залишаються в пеклі до часу суду великого білого престолу.

Вирок

Усі без винятку, хто стоятиме перед цим судом, будуть засуджені. Усі будуть назавжди відокремлені від Бога й укинени в озеро вогняне (Об. 20:14-15; 21:8). Однак цей суд над невіруючими передбачатиме різні ступені покарання, тому що, як написано, мертві були судимі на підставі своїх діл (Об. 12:13; див. також Лк. 12:47-48).

ВИСНОВОК

Той факт, що кожна людина в кінці постане перед судом, переконує нас у тому, що, зрештою, у Божому світі є справедливість, яка восторжествує. Нігілісти, які вперто заперечують існування Бога або Його участь у стражданнях людей, не матимуть останнього слова. Влада в Божих руках; Він веде точний облік і віддасть кожному за заслугами, не дивлячись на обличчя (1 Петр. 1:17; Рим. 2:11). Ніхто не зможе поскаржитись на несправедливість. Урешті-решт, усі рахунки будуть сплачені й усе стане на свої місця. 🕊

Матеріал підготувала **Надія Доля**

Джерела

Мэтью Генри. Толкование на книги Нового Завета. — Hendrickson Publishers, Inc., 1991. — Т. 6. — 405 с.

Роллингс Г. Основы баптистского вероисповедания. Толкование ключевых библейских доктрин. — Ровно: ПП ДМ, 2010. — С. 271-276.

Уолтер Э., Камфорт Ф. Большой библейский словарь. — С.-Пб.: Библия для всех, 2005. — С. 1212-1213.

Скільки ж «кінців світу» пережило людство...

Кінець світу... Армагеддон... Слова Христа про те, що історія людства закінчиться великою катастрофою, постійно хвилювали уми людства. Коли, яким чином, які ознаки, як правильно вирахувати цю дату — багато людей, простих і вчених, переймалися пошуком відповідей на ці запитання. Ці пошуки втілювались у пророцтва («от уже абсолютно точно», «тоді-то і тоді-то»), у припущення, у проголошення дат і періодів. Тому відповідь на питання, скільки ж людство пережило «кінців світу», невідома. Точно можна сказати — багато. Занадто багато.

Іноді подібні пророцтва були смішними, іноді — зловісними. Інколи не мали ніякого впливу на оточуючих. А іноді люди, які їм довіряли, продавали свої маєтки й навіть учиняли акти самоспалення, щоб, як вони вірили, чимшвидше прийти до Бога.

В електронній енциклопедії «Вікіпедія» можна знайти перелік імовірних дат кінця світу, до якого додаються також заяви стосовно цієї події. Проте цей список неповний і там немає значної частини пророцтв про кінець світу, що лунали з уст різноманітних релігійних діячів. Але навіть цього переліку достатньо, щоб зрозуміти, наскільки це питання цікавить людей.

Умовно всі пророцтва можна поділити на три категорії: пророцтва, які прив'язували до певних дат, пророцтва різноманітних провидців (переважно нехристиян) і пророцтва, запозичені з язичницьких культур.

Пророцтва, які брали за основу якусь дату, базувались на переконанні, що Сам Бог використовував певні числа, вкладаючи в них сакральний зміст (наприклад: 3, 7, 8, 12, 666, 1000), і нам лише потрібно зрозуміти істинне приховане значення цих чисел.

Сама історія свідчить про хибність такого підходу. Адже навіть за останні десятиліття ми вже пережили декілька оголошених «кінців світу». Пам'ятаєте, скільки розмов і очікувань було пов'язано з переходом у нове тисячоліття? Говорили, що кінець світу має бути 1999 р., бо ця дата — перевернуте число звіра!¹ Інші стверджували, що кінець відбудеться у 2000 р., бо всі системи світу зійдуть із «розуму», адже в усіх комп'ютерах у багатьох «комірках» будуть нулі.

Ще можна згадати про «кінець світу» 1492 р. Це трішки давня дата, проте вона теж пов'язана із числами. За деякими теологічними викладками, наш світ має існувати 7000 років (знову «магія» чисел). І за літочисленням від створення світу кінець мав настати саме 1492 р., бо тоді закінчувались ті 7000 років світової історії.

Ще одну дату кінця світу проголосив шотландський учений Джон Непер — винахідник логарифма. На основі свого винаходу він здійснив розрахунки й установив «точну» дату кінця світу — 1688-1700 рр. Проте вказані роки минули, а людство й далі існує.

Були люди, які стверджували, що їм стала відома дата кінця історії людства через вивчення Слова, чи навіть від Самого Господа, який поділився об'явленням особисто з ними. Не будемо називати всіх цих людей, а лише згадаємо декількох.

Так, англійський учений Ісаак Ньютон (1643–1727), який окрім своєї наукової діяльності серйозно займався теологією, після дослідження Книги Об'явлення Івана Богослова стверджував, що кінець світу настане 2020 р. (правда, до цього року ми ще не дожили, тож слова великого вченого поки що залишаються припущенням).

Італійський богослов, монах-цистеріанець Йоаким Флорський (1132–1202), вивчаючи Святе Писання, стверджував, що кінець світу настане після 1260 р.² Наслідком його заяви, з одного боку, було заснування релігійної течії «йоханітів», котрі проголошували ідеї свого вчителя й очікували Армагеддону. З іншого боку — католицька церква в Тулузі на Соборі 1229 р. прийняла рішення заборонити

читати переклади Біблії мирянам, щоб не наповнювати різними по-рожніми ідеями голови людей.

Члени «Товариства Вартової Башти», які більше відомі як «свідки Єгови», за час свого недовгого існування (близько 150 років) уже двічі проголосували дату кінця світу — 1914, 1975 роки. 1914 р. люди продавали свої статки, підіймалися на вершини гір і чекали приходу Господа. 1975 р. заяви звучали набагато обережніше. Проте ці дати минули, а ми й сьогодні можемо зустріти послідовників цього руху на вулицях наших міст і сіл.

Окрім різноманітних релігійних діячів, про кінець світу говорило чимало світських «пророків» і «провидців». Є пророцтво й у Нострадамуса, і у Ванги про те, коли наша планета припинить своє існування. Але вони настільки незрозумілі й заплутані, що дослідники цих пророцтв постійно виявляють нові дати, які вони начебто віднайшли у їхніх словах. Наприклад, один із дослідників, Пітер Лорі, який займався розшифруванням центурій Нострадамуса, стверджував, що кінець світу має настати 2009 р.

Третя категорія пророцтв — це вказівки релігій інших народів на ймовірне завершення історії людства. Чого варта істерія щодо дати 2012 року, яким закінчувався календар племені майя. Що лишень цьому не було присвячене: книги, дослідження, наукові статті й навіть фільм, у якому було показано, як відбуватиметься цей кінець.

Інші звертали увагу на скандинавську міфологію, за якою 2013 р. відбудеться Рагнарок, тобто судний день, коли народи світу помруть і народяться боги.

Були ще пророцтва астрофізиків, астрономів, економістів та багатьох інших людей, які так чи інакше

¹ Числом звіра називають число 666, яке буде тавром для послідовників сатани в часи Армагеддону (Об. 13:18).

² Кернс Ерл Э. Дорогами христианства. — М.: Протестант, 1992 — С. 183.

вказували дату загального кінця. Проте приходили ті дні, ті роки й нічого не ставалося. Це було великим розчаруванням для людей і великою зневірою в те, чи насправді щось подібне відбудеться.

У чому ж причина, що людям так кортить дізнатися дату цього все-таки дуже страшного явища? Чому, не зважаючи на всі розчарування, вони знову й знову починають дослідження та пошуки цих дат?

Ми — істоти, що живемо у світі фізичних величин. Ми оперуємо тими поняттями й фактами, які можемо досягнути. І намагаємось усі абстрактні речі, які є неосяжними для нас, утиснути в рамки звичних і зрозумілих.

Нас лякають абстрактні заяви — «колись щось буде». Ми хочемо знати, коли й чому воно станеться. Маючи відповіді на ці запитання, ми знаємо, що і як потрібно буде нам робити. З іншого боку, багато людей живуть не дуже побожним життям (правильніше сказати — дуже непобожним). Проте всі люди розуміють важливість моральних законів, констант, заповідей. І багато-хто визнає, що за цими моральними принципами стоїть Особа, яка в моральному вимірі набагато вища за людину. Тому, якщо ця Особа прийде судити світ (а християни знають, що це не просто особа, а Творець Усесвіту й Спаситель людства — Сам Господь Бог спуститься судити праведних і неправедних), то хочеться дізнатись точну дату, щоби приготуватись до цього моменту. Адже це так по-людськи — вирішити питання в останній момент. Немовби, вирішивши всі питання наприкінці, ми станемо чистими перед Господом і зможемо претендувати на поблажливе ставлення. Так люди зазвичай роблять перед довгою розлукою, великими релігійними святами, смертю. Нам хочеться знати призначений час, щоби, проживши у своє задоволення, укінці розібратися з усіма проблемами й із чистим сумлінням переступити невидиму межу.

Апостоли теж були звичайними людьми. І вони також питали Ісуса Христа про конкретні часи:

«А вони, зіштовшись, питали Його й говорили: «Чи не часу цього відбудуєш Ти, Господи, царство Ізраїлеві?» А Він їм відказав: «То не ваша справа знати час та добу, що Отець поклав у владі Своїй. Та ви приймете силу, як Дух Святий злине на вас, і Моїми ви свідками будете в Єрусалимі, і в усій Юдеї та в Самарії, та аж до останнього краю землі» (Дії 1:6-8).

Іншими словами, чи уже зараз Ти, Господи, почнеш відновлювати царство справедливості, яке обіцяв? На що Ісус, у звичній Йому манері, відповів, що важливим є не знання якихось конкретних дат, а щоденна готовність слідувати за Господом, бути готовим до Його приходу щомиті, не боячись засвідчити свою готовність оточуючим.

На пряме запитання щодо дня кінця світу Ісус прямо відповів, що нікому із тих, що живуть на землі, не дано знати цієї дати, навіть Синови Божому, який добровільно народився в людському тілі й жив життям звичайної людини:

«Про день же той чи про годину не знає ніхто: ні Ангели на небі, ні Син, — тільки Отець. Уважайте, чуйте й молитесь: бо не знаєте, коли час той настане!» (Мк. 13:32-33).

Наше життя може перерватись у будь-який момент. У будь-яку мить може настати наш персональний «кінець світу». Ми не знаємо дати нашого з'явлення перед очі Господа. Тому Христос і закликає нас бути готовими завжди, щоби цей день не застав нас зненацька. Приводьмо своє життя у відповідність із Божими заповідями сьогодні, допоки маємо час. І тоді нас не хвилюватимуть гіпотетичні дати початку цього кінця.

І не потрібно зважати на те, що ця дата «відтермінується» знову й знову. Адже Бог, довготерплячи, дає людям шанс вирішити питання свого спасіння. Про це апостол Петро, той, який на своєму досвіді пережив благословення Божого довготерпіння, яке дало йому шанс усвідомити свій гріх і покаятись, свого часу писав:

«Не бариться Господь із обітницею, як деякі вважають це барінням, але вам довготерпить, бо не хоче, щоб хто загинув, але щоб усі навернулися до каяття. День же Господній прибуде, як злодій вночі, коли з гуркотом небо мине, а стихії, розпечені, рунуть, а земля та діла, що на ній, погорять... А коли все оце поруїнується, то якими мусите бути в святому житті та в побожності ви...» (2 Петр. 3:9-11).

Про те, що кінець Землі рано чи пізно настане, проголошують усі Божі мужі. Але головним у їхньому посланні є не сам факт кінця, а нагадування того, що людям слід бути готовими до цієї події: через покаяння примиритись із Богом і з радістю та надією чекати зустрічі з Ним. 🐾

Олег Блощук,
магістр теології, викладач народних звичаїв, свят та обрядів, пастор євангельської християнської церкви «Скеля», м. Рівне

Ми серед

Ми живемо серед вовків, але ми не вовки. Вовк належить зграї. Вівця належить Пастору. Хоча іноді так хочеться стати вовком, вити по-вовчому, наводячи жах на овечок, рвати іклами шерсть і плоть іншого вовка, ворожого мені, — жити, як вовк. Але... Але Агнець...

У Своїй молитві перед арештом, розп'яттям, смертю, сходженням у пекло, воскресінням і вознесінням, Агнець молиться про Своїх учнів і, пророко, про нас, Його учнів у майбутніх віках. Агнець просить Отця не про те, щоб Він забрав нас із світу вовків, але нагадує нам, що Він Сам послав нас у світ як овець і благає про те, щоб Отець зберіг нас у світі від зла й освятив (відділив) нас Своєю істиною.

Наперекір нашим намірам побудувати паралельний комфортний християнський овечий світ, Агнець нагадує нам, що наше місце — у світі серед вовків, що ми послані у світ, що Отець збереже нас від зла саме у світі, хоча за своєю сутністю ми вже не світські, не вовки, але Божі.

«Не благаю, щоб Ти їх зо світу забрав, але щоб зберіг їх від злого. Не від світу вони, як і Я не від світу. Освяти Ти їх правдою! Твоє слово то правда. Як на світ Ти послав Мене, так і Я на світ послав їх» (Ів. 17:15-18).

У Мт. 10:16 Ісус говорить учням, що посилає їх і, пророко, нас, Своїх майбутніх учнів, як овець серед вовків. Ми у світі вовків, але ми не вовки. Ми у світі вовків, але залишаємось вівцями, ідучи за Пастирем, а не за зграєю. Світ каже, що для того, щоб у ньому вижити, мені потрібно по суті стати вовком, хижак, тому що про мене ніхто не попіклується, якщо я не потурбуюсь за себе сам, не вирву зубами свого, не роздери на шматки свого

вовків,

але ми не вовки

ворога й ближнього. Христос нагадує, що у вовчому світі я мушу зберігати сутність вівці, доручаючи себе Його опіці, уподібнюючись Йому, Агнцеві, Його характеру. І якщо вовк буде поранений іншим вовком, у мене буде вибір: догризти його, додушити, добити, чи вчинити, як Агнець, котрий не хоче, щоб загинув навіть вовк...

Як би ми не намагалися спасти, змінити чи покращити світ (суспільство) вовків, він іде до свого логічного завершення, про яке читаємо в Об'явленні й інших книгах Святого Письма. Але це абсолютно не означає, що нам не потрібно продовжувати бути сіллю і світлом Христа у світі, серед вовків. Потрібно — і це наш обов'язок, — у всіх сферах вовчого життя необхідні овечки Христа. Не для того, щоб ними харчувалися вовки, але щоб явити силу й славу Отця.

Апостол Павло писав Тимофієві в другому листі: «Знай же ти це, що останніми днями настануть тяжкі часи» (2 Тим. 3:1), змальовуючи далі, у яких саме якостях світу (суспільства) це буде виявлятися. Ми ж, як учні Агнця, перебуваючи у світі серед вовків, будемо повною його морально-етичною протилежністю.

Люди у вовчому світі будуть самолюбні, а ми у вовчому світі будемо альтруїстами заради Христа.

Світ буде срібллюбним, а ми будемо жертвовні заради Христа, усвідомлюючи, що все, чим ми володіємо, належить Йому.

Світ проявлятиме гордість і зверхність, а ми — смирення перед Богом і повагу один до одного заради Христа.

Світ буде лихословити, а ми нікого не будемо лихословити, дивлячись на іншого, як носія, хоча й зруйнованого, образу Божого, як на людину,

що потребує Христа та Його духовного зцілення.

Діти, які вибирають шлях світу, будуть батькам неслухняні, а ми будемо виявляти турботу й поважати своїх батьків, пам'ятаючи, що Бог — наш Отець, наш Творець.

Світ буде невдячний, а ми не забуватимемо дякувати Отцю за Його благословення та інших людей, через яких Він діє.

Світ буде нечестивим, а ми будемо берегти чистоту думок, слів і вчинків заради Христа.

Світ буде ворожим, а ми не проходимо повз тих, хто нас ненавидить, але потребує допомоги заради Христа.

Світ буде непримиримий, а ми зі свого боку будемо шукати шляхи миру заради Христа.

Вовки у світі будуть оскаржувати один одного й нас, а ми, будучи вівцями, оберігатимемо гідність один одного, не опускаючись до рівня недовіри та поширення пліток навіть про ворогів заради Христа.

Світ буде нестриманий, а ми будемо виявляти терпіння, довготерпіння і стійкість, довіряючи Христу і Його силі в нас.

Світ буде жорстоким, а ми виявлятимемо турботу, милість і милосердя заради Христа.

Світ не буде любити творити добро заради Христа, а ми піклуватимемося заради Христа про тих, хто опинився за межею виживання, незалежно від їхнього ставлення до нас чи від їхнього віровизнання та національності.

Світ буде зраджувати нас, а ми являтимемо йому любов і прощення заради Христа, молячись разом із Ним: «Отче, відпусти їм...» (Лк. 23:34).

Світ буде нахабним і зарозумілим, а ми шукатимемо можливості смиренно послужити іншим заради Христа, усвідомлюючи, що таланти й дари, котрі ми маємо, — це Божий дарунок, а не наша заслуга.

Світ любитиме розкоші більше, ніж Бога, але для нас найвищою цінністю буде бажання догодити волі Отця, яку Він уже відкрив нам у Сині Своему та Слові.

І останнє, світ матиме доволі захопливий і оманливий вид благочестя, але відречеться

від джерела істинного благочестя — Христа. Ми ж будемо надавати все більше й більше простору Духу Святому, Його силі, щоб Він діяв у нас і через нас, являючи славу Отця через істинне благочестя, суть якого полягає не в тім, щоб піклуватись про свій імідж, але турбуватись про ближнього, про беззахисного, про нужденного...

Саме тому Христос молить Отця не про те, щоб Він забрав нас із цього ворожого світу, але зберіг нас у світі, як овець серед вовків, від зла цього світу. Вівця не може сама захиститись від вовка. Але вівцю захищає від вовків Пастир, не силою вівці, але силою Своєю. Тому що силою Люблячого нас, а не своєю людською, ми можемо бути Його сіллю та світлом у світі, котрий усе більше руйнується й потопає в морці гріха. Ми серед гнилі, але ми не гниємо, тому що Отець Духом Святим у нас і з нами. Ми серед відчутного гріховного мороку, але ми не морок, тому що світло Отця Духом Святим світить у нас і через нас. Ми серед вовків, але ми не вовки...

У Бога є призначений певний час, коли Він забере мене з цього світу. А поки що моє місце у світі: серед вовків, але з Агнцем, серед зла й спустошливих спокус, але з обітницею Агнця: «Досягла вас спроба не інша, тільки людська; але вірний Бог, Який не попустить, щоб ви випробовувалися більше, ніж можете, але при спробі й полегшення дасть, щоб знести могли ви її» (1 Кор. 10:13). Збереже... Не допустить... Дасть... Серед вовків... Заради Христа...

Наш ідеал — не самодостатній вовк, але Агнець, що віддав Себе за життя світу... Але Агнець... Адже не-сумісні вовча й овеча сутності...

Молимося. Солимо. Світимо...

Тарас Дятлик

Переклад з російської Аркадія Сльози

Уподобнюватися Творцю

Чеснота: ПИЛЬНІСТЬ

**...і пильні багатства здобудуть.
Пр. 11:16**

Світ, у якому ми живемо, багатий на бідних людей. Бідних матеріально, бідних на знання, якими володіють, бідних на мудрість, згідно з якою здійснюють свої вчинки, бідних духовно... Мудрий Соломон дає нам простий рецепт, як позбутися такого стану: «...і пильні багатства здобудуть» (Пр. 11:16).

Як же навчитися бути пильним?

Пильний — той, хто намагається бути обізнаним у всьому, що відбувається навколо нього, щоб відповідно на це реагувати. Протилежна якість — **безпечний**. **Безпечність** — недбалість, безжурність, безтурботність. Безпечна людина доволі наївна, ні про що не переживає, ні про що не турбується. Замість того щоб вивчити ситуацію та об'єктивно реагувати, очікує, що все вирішиться само собою. Девіз життя безпечних: «Усе буде добре».

1. ІСУС ХРИСТОС БУВ ПИЛЬНИМ...

На землі Ісус жив повноцінним життям земної людини. Для того щоб бачити потреби людей й допомагати їм у скрутних ситуаціях, Йому потрібно було бути пильним. І Йому це вдавалося на всі сто відсотків.

● У молитві

«А як був у смертельній тривозі, ще пильніш Він молився. І нім Його став, немов каплі крові, що спливали на землю...» (Лк. 22:44)

Кожній людині, яка вирішила в молитві звертатися до Небесного Батька, потрібна особлива пильність, якої можна навчитися від Ісуса. Наближався один із найважливіших моментів життя Ісуса на землі. І останні години перед розп'яттям на Голгофському хресті Він вирішив провести в молитві. Спочатку молився спокійно. Коли душа не отримувала заспокоєння, то молився пильніше (настирливо, прикладаючи всього Себе). Пильність у молитві призвела до того, що з чола почав капати піт разом із кров'ю.

Коли християнин схиляє коліна перед Всевишнім, його молитва має бути відповідною тому, до Кого він звертається. Біблія неодноразово описує людей, які, усвідомлюючи, що перебувають у Божій присутності, падали перед Ним у тремтінні й страху. «І кликав один до одного й говорив: «Свят, свят, свят Господь Саваот, уся земля повна слави Його!» І захиталися чопи порогів від голосу того, хто кликав, а храм переповнився димом! Тоді я сказав: «Горе мені, бо я занапащений! Бо я чоловік нечистоустий, і сиджу посеред народу нечистоустого, а очі мої бачили Царя, Господа Саваота!» (Іс. 6:3-5).

Молитва — це не повторювання завчених фраз, яким людина не надає жодного значення. Це пильне переживання всього того, про що говориш, і ще пильніша увага до всього того, що хоче тобі сказати Творець Усесвіту. Так молився Ісус, коли спілкувався з Небесним Батьком.

● Оберігаючи віру вибраних

«І коли б Господь не вкоротив був тих днів, — не спаслася б ніяка людина; але ради вибраних, кого вибрав, укоротив Він ті дні» (Мк. 13:20)

«І промовив Господь: «Симоне, Симоне, — ось сатана жадав вас, щоб вас пересіяти, мов тупшеницю. Я ж молився за тебе, щоб не змінилась віра твоя...» (Лк. 22:31-32)

Одного разу сатана підійшов до Ісуса, щоб Той дозволив йому «пересіяти» апостолів. Звести тих, хто маловірний, і залишити Ісусові лише посвячених учнів. На перший погляд, дуже хороша пропозиція. Однак Син Божий не тільки не дозволив, але й молився за віру учнів, і зокрема апостола Петра. Цим прикладом Ісус закликає нас пильно молитися й збудовувати свою віру, а також допомагати зміцнитися у вірі іншим людям.

Небесний Батько, пильно піклуючись про нашу віру, скоротить дні проживання людей на землі під час скорботи й таким чином дасть їм можливість потрапити в блаженну вічність.

● Стосовно тих, хто шукав правди

«А коли на це місце Ісус підійшов, то поглянув угору до нього й промовив: «Закхею, — зійди зараз додолу, бо сьогодні потрібно Мені бути в домі твоїм!» (Лк. 19:5)

Нас оточують тисячі людей, які втомилися жити так, як вони живуть. Без Бога, без цілі, у свавільній розпусті, яка вже не приносить задоволення. Цим людям потрібний Ісус як Спаситель їхнього життя. Саме ми, християни, повинні пильно придивлятися до навколишнього світу й допомагати знедоленим знайти сенс життя в Христі Ісусі.

Ісус пильно шукав грішників, які прагнули спасіння. Оточений великим натовпом людей, які вимагали багато Його уваги, Він знайшов можливість помітити на дереві низькорослого Закхея, на якому всі люди, образно кажучи, «поставили хрест», уважаючи грішником і зрадником свого народу. Ісус попросився до нього в гості, щоб дати йому шанс виправити становище.

Створи можливість для людей, які живуть навколо тебе, поставити тобі всі запитання, які їх турбують. Розкажи їм про Того, Хто дав тобі спокій і впевненість у вічному житті.

● Стосовно лицемірів

«Скажи ж нам, як здається Тобі: чи годиться давати податок для кесаря, чи ні? А Ісус, знаючи їхнє лукавство, сказав: «Чого ви, лицеміри, Мене випробовуєте?» (Мт. 22:17-18)

Ісус пильно спостерігав за мовою та поведінкою людей, які Його оточували. Він ніколи їх не ігнорував, а завжди пильно вислуховував і давав мудрі відповіді, які засоромлювали лицемірів.

Нам теж не слід бути байдужими до ближніх. Будемо пильно до них придивлятися і, наслідуючи приклад Ісуса, засоромлювати й викликати бажання жити чесно.

Проілюструю це на прикладі, можливо, банальної, але такої звичної для нас ситуації. Я попросив продавця зважити мені кілограм помідорів. Вона зважила. Пильно подивившись їй у вічі, я вдруге попросив зважити мені рівно кілограм помідорів. Вона мовчки доважила ще двісті грамів, за що я подякував і сказав, що Бог не забуде цього випадку: «Сьогодні ви один раз не обдурили Ісуса, Він усе бачить і знає».

2. ШЛЯХ НАБУВАННЯ ПИЛЬНОСТІ

● Пильність дає Бог

«Та Богові дяка, що Він таку пильність про вас дав у Твоєму серці» (2 Кор. 8:16)

Головний шлях набування пильності — це в молитві просити її в Бога. Апостол Павло в Другому посланні до коринтян констатує факт, що пильність, яку має його учень Тит, — від Бога. Бог любить усе Своє створіння без упередження. Давши багато пильності Титу, Він може також дати її без міри й нам. Просіть у Бога пильності. *«А коли я й писав вам, то не через того, хто кривдить, і не через покривдження, а щоб виявилася для вас наша пильність про вас перед Богом» (2 Кор. 7:12)*. Коли ми будемо турбуватися й переживати про людей, як це робив апостол Павло, то Бог наділить нас пильністю.

● Через довіру іншим християнам

«А ми з ними послали були брата нашого, про пильність якого ми часто досвідчувались у речах багатьох, який же пильніший тепер — через велике довір'я до вас» (2 Кор. 8:22)

Недовіра людям виховує в нас підозрілість (настороженість), а довіра людям, які живуть згідно з Писанням, виховує в нас пильність. Так, учень апостола Павла, який був пильним, став ще пильнішим, бо довіряв людям, які довіряли Ісусові.

Довіряючи іншим християнам, можна навчитися від них пильності. До прикладу, наступне свідчення чоловіка, який боровся з гріхом і переміг, може допомогти нам стати пильнішими, якщо ми не поставимось до нього зверхньо. «Борючись із гріховною звичкою, я вирішив діяти на випередження. Склав графік і написав, де й коли я найбільше вразливий. Коли була небезпека згрішити, я намагався не залишатися сам, телефонувати, виходити з приміщення. Я видалив усі відео і фото, які могли пробуджувати в мене гріховні думки. Кожний ранок починав із молитви прохання про духовний захист».

Поводься з людьми так, як би ти хотів, щоб вони поведилися з тобою. Це хороше підґрунтя для розвитку пильності. Навіть коли доведеться пережити обман, то Ісус буде на твоєму боці й виправить усе якнайкраще для тебе.

● При управлінні людьми

«...хто головує — то з пильністю...» (Рим. 12:8)

Можливо, одна з найважливіших функцій, яку доводиться виконувати людині, — це управляти іншими людьми. При цьому надзвичайно важливо бути пильним і, водночас, саме керуючи людьми, можна розвинути цю якість.

Попереджайте інших про небезпеку — це один із способів, як навчитися пильності, керуючи людьми. Небезпеку неправильного використання часу, грошей, становища, авторитету тощо. Про неправильні стосунки в шлюбі, методи виховання дітей, взаємовідносини між працівниками.

Слухайте та спостерігайте — це ще один спосіб надбання пильного характеру. Уважно вислуховуючи кожну людину, можна стати набагато мудрішим і ерудованішим спеціалістом. А спостереження приведе до гармонії в стосунках

і покращення умов праці.

Контролюйте свої думки про людей: *«Думки пильного лиш на достаток ведуть, а всякий квапливий — на збиток» (Пр. 21:5)*. Не давайте волі своїй фантазії про дії й мотиви інших, особливо, якщо у вас обмаль достовірної інформації. Те, про що ми сьогодні думаємо, завтра стане нашим життям.

Помічайте та враховуйте попередження — це ще один спосіб виховати в собі чесноту пильності. Не так багато людей, які роблять нам конструктивні зауваження. Тому будьте відкриті до таких людей і цінують їхні побажання.

Біблійний приклад: Неемія, будучи чашником у перського царя, дізнався, що юдеї живуть у великій біді, а мурів Єрусалима поруйновані. Отримавши дозвіл від царя, Неемія вирушає до Єрусалима. Переходячи від брами до брами, він пильно досліджує стан міста. Отримавши повну картину, очолює грандіозне відбудовування стін міста за 52 дні (Книга Неемії).

● При навчанні людей

«Він був навчений дороги Господньої, і, палаючи духом, промовляв і про Господа пильно навчав...» (Дії 18:25)

Святе Писання попереджає нас про відповідальність учителів. Те, як навчають учителі, впливає на те, у що віритимуть і як житимуть учні. Досвід показує, що якщо навчати дітей, що людина походить від тварини, а не створена Богом, то виростає покоління, яке не має жодного страху перед Богом, набуває тільки споживацькі, егоїстичні тваринні інстинкти.

Учнів потрібно дуже пильно навчати того, що у вічності за всі вчинки, за все наше життя доведеться дати звіт перед Богом. Навчайте так, щоб нічого не упускати й нічого не прищепити такого, що суперечить Біблії.

● При вихованні характеру

«Тому докладіть до цього всю пильність, і покажіть у вашій вірі чесноту, а в чесноті — пізнання, а в пізнанні — стримання, а в стриманні — терпеливість, а в терпеливості — благочестя, а в благочесті — братерство, а в братерстві — любов» (2 Петр. 1:5-7)

Пильно працюйте над вихованням свого характеру. Апостол Петро радить нам докладати всю пильність, щоб кожного дня виявляли людям Христа через свою поведінку. Людям все одно, у що ми віримо, люди хочуть побачити, на кого ми схожі. Без достатньої кількості пильності в нашому характері неможливо показати людям на практиці красу християнства. Наші подружжя, діти, батьки, учні, співробітники кожного дня хочуть бачити нашу чесність, стриманість, терпеливість, братолюбство, а без пильності це неможливо.

Спостерігайте пильно за іншими, як вони працюють над характером, і вчіться від них набувати пильності. Перечитайте, приміром, хоча б дві історії життя відомих християн і навчіться від них, як вони працювали над характером і де брали пильність для унікального звершення Божих справ.

Уникайте небезпечних місць і людей, бо вони є головними небезпеками для пильності. У такому середовищі ми втрачаємо розум, а не набуваємо його. Усе, що втрачене, потребує знову зусиль для відродження. Тому пам'ятайте: зберігати — це набувати.

3. КОЛИ НЕОБХІДНА ПИЛЬНОСТЬ?

Людина, яка випрацює у своєму характері пильність, ніколи про це не пожалкує, а навпаки, зможе надбати багато важливих речей.

● В очікуванні приходу Ісуса Христа

«Тож пильнуйте, бо не знаєте, котрого дня прийде Господь ваш» (Мт. 24:42)

Людей лякає наближення кінця світу, а насправді потрібно боятися пропустити прихід Христа за Церквою (Нареченою). Ісус каже, що в той час люди духовно заснуть, а також у багатьох зменшиться віра та любов: «Тож, улюблені, чекаючи цього, попильнуйте, щоб ви знайшлися для Нього нескверні та чисті у мирі» (2 Петр. 3:14).

● Коли приходить спокуса

«Пильнуйте й моліться, щоб не впасти на спробу, — бадьорий бо дух, але немічне тіло» (Мт. 26:41)

Диявол постійно спокушає людей гріхом, вишукуючи їхні слабкі місця. Він навіть насмілювався спокушати Сина Божого, але в Нього не було слабких місць, тому Він завжди був переможцем. Ми теж будемо переможцями, коли прийдуть спокуси, якщо навчимося пильнувати за собою. Дві речі допомагають при спокусах: пильність та молитва.

«Будьте тверезі, пильнуйте! Ваш супротивник — диявол — ходить, ричучи, як лев, що шукає пожертви кого» (1 Петр. 5:8).

● Коли слухаємо

«Тож пильнуйте, як слухаєте! Бо хто має, то дасться йому, хто ж не має, — забереться від нього і те, що, здається йому, ніби має» (Лк. 8:18).

Ще один важливий момент нашого життя, де дуже потрібна пильність, — це коли ми слухаємо (навчаємось). Світ зробив нас неуважними: ми сидимо на уроці, а думаємо про футбол, у який гратимемо після уроків; граємо в футбол, а думаємо про вечірнє побачення; відтак нічого не робимо зі стовідсотковою віддачею. Необхідно вчитися бути на всі сто там, де ми є. Тоді ви отримаєте великі результати й повноцінно використаєте час.

● Коли читаємо Біблію

«Поки прийду я, пильнуй читання, нагадування та науки!» (1 Тим. 4:13)

Одне з найважливіших занять, при якому людині потрібна пильність, — це читання Біблії. Людина, яка не прочитала Біблію, — даремно навчилася читати. Біблія — єдина книга, що відкриває нам істинний сенс життя людини на землі. Неможливо пізнавати й осягати Бога без Біблії. Ця книга змінює життя людини, коли вона відкриває себе для її істин.

Читаючи цю книгу 31-й раз, я полюбив її ще більше. Щоразу вона стає для мене зрозумілішою, доступнішою та кориснішою для практичного застосування. Розширює мій кругозір і виправляє моє недосконале єство. Пильно читаючи кожне слово, бачу досконалого Бога, який Духом Святим збудовує мене для вічності.

Любий читачу, радію, що можу проводити з тобою так багато часу через часопис «Слово вчителю». Радію, що можу ділитися з тобою своїми дослідженнями Божого характеру, який має формуватися й у нас. А також хочу радіти твоїм глибоким вивченням Біблії і молитовним життям перед Богом. Будь пильним і не здавайся, тебе чекає велика нагорода на небесах. 🙏

Любомир Турчак,
пастор церкви ЄХБ «Благодать»
м. Рівне

Одне зі значень слова «безпечність» (яке й, власне, використовуватиметься далі в цій статті) — це здатність людини нічим не перейматися, ні про що не турбуватися, байдуже й легковажно ставитися до життєвих труднощів і проблем.

У подіях минулого, пов'язаних із боротьбою народів за незалежність і рівноправність усередині суспільства, простежується тенденція торжества людської безпечності. Народ, здобувши незалежність, або особа, отримавши можливість вільно без страху сповідувати свою віру, дотримуватись національних і культурних традицій, політично й економічно самовизначатись, або спортсмен, здобувши перемогу на спортивних змаганнях, — недбало ставиться до збереження цих досягнень. Перемога на полі бою, у битві зі смертельним ворогом, або ж на спортивному майданчику варта поваги й пошани. Але перемога — це лише половина справи. Перемога потребує захисту, її необхідно зберегти й утримати. Переможець повинен довести суперникам і самому собі, що перемога (здобуті права, свободи тощо) не випадкова. А для цього потрібно докласти не менше, а зазвичай більше зусиль, засобів, часу. Колосальна духовна, психологічна, моральна й фізична напруга в процесі підготовки до майбутніх захисних битв вимотують більше, ніж сама битва за перемогу. Не всі готові до цього. Слава, упевненість у своїй непереможності, недооцінка суперника (його здібностей) приводить багатьох спортивних чемпіонів, політиків і бізнесменів до поразки. Люди стають жертвами безпечності. Ніщо не може зрівнятися з її підступністю, цинізмом, здатністю, подібно хамелеону, маскуватися.

Найперша поразка людини через її безпечність відбулася в Едемському саду. Людина, створена рукою Творця, не могла навіть уявити, що буде ошукана, позбавлена Божої слави, позбудеться можливості насолоджуватися життям і, найстрашніше, утратить саме життя. Людина стала смертною. Саме безпечність Адама зіграла з ним злий жарт. Єва, дружина, плоть від плоті і кров від крові, підштовхнула чоловіка до гріха. Адам не міг уявити, що Єва не зуміє протистояти гріху в особі змія. Адже вона знала про заборону Бога стосовно плоду дерева пізнання добра і зла, та безпечність позбавила її здатності тверезо мислити й приймати зважені рішення. Результат — Єва послухалася змія: «І побачила жінка, що дерево добре на їжу, і принадне для очей, і пожадане дерево, щоб набутися знання. І взяла з його плоду, та й з'їла...» (Бут. 3:6). Але в сто разів гірше від Єви вчинив Адам. Він навіть не поцікавився походженням плоду, оскільки на сто відсотків довіряв дружині. Безпечність призвела до того, що «і він з'їв» (Бут. 3:6). Було вчинено гріх, а за гріхом і смерть увірвалася в людське життя.

Біблійні герої: Ісав, його брат Яків, Самсон, Саул, Давид, Соломон та багато інших потрапляли в сіті безпечності, були обмануті й зазнавали великих втрат, і не лише вони самі, але й люди, із якими вони були пов'язані.

Цю ж саму проблему спостерігаємо й у християнстві. Легковажність, безтурботність позбавляють людину, яка повірила в Ісуса Христа, спочатку здатності тверезо оцінювати ситуацію, а зрештою — перемоги над гріхом. Тим паче, що перемога не є заслугою людини. Таким чином, на перший погляд, безневинна безпечність стає великим злом, як для окремої людини, так і для суспільства в цілому, тим більше

печніість

Безпечний і мертвий — одне і те ж.
Перська приказка

Броня праведності:

- проси Бога, щоб Він перевінив твоє серце;
- сповідуй свої гріхи;
- зодягнися в праведність Христа.

Пояс правди:

- будь правдивим;
- тримайся правди;
- володй своїми почуттями.

Меч духовний (Слово Боже):

- тримай меч у руках;
- дозвоь Духові Святому говорити через Слово;
- молися на підставі Слова.

Шолом спасіння:

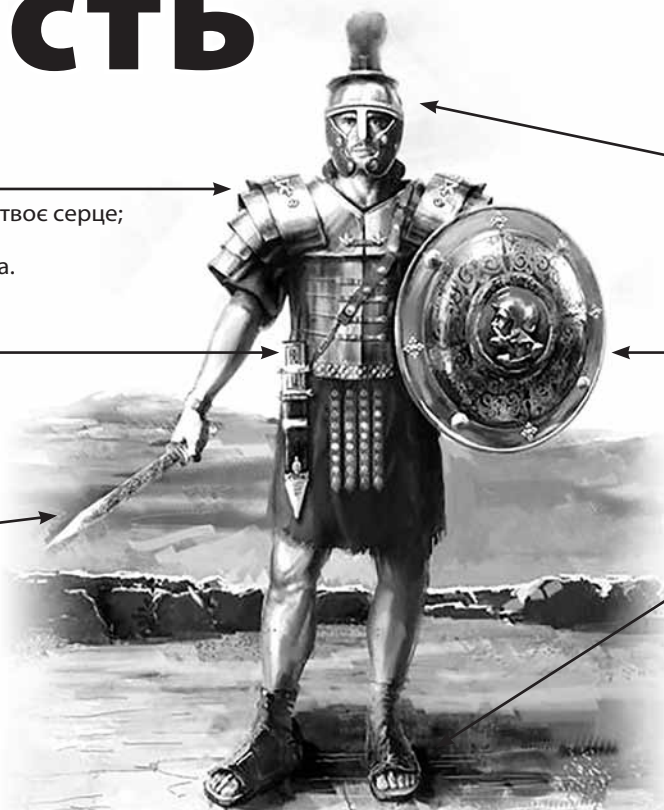
- дякуй Богові, що ти Його дитя;
- прославляй Бога за вічне життя;
- май розум Христа.

Щит віри:

- прагни перемоги;
- рухайся у вірі вперед;
- гаси стріли зла.

Взуття готовності звіщати Добру вістку миру:

- будь підготовленим;
- ділися Євангелією;
- молися за тих, хто гине.

громади християн. Але ж християни покликані бути «сіллю землі» (Мт. 5:13), «світлом для світу» (Мт. 5:14) і «листом Христовим» (2 Кор. 3:3). Вони не мають права жити безтурботно й безпечно. Становище, у якому вони перебувають, завдяки Божій благодаті та статусу, який вони отримали в Христі, зобов'язує пильнувати, турбуватися про вогонь життя, запалений Святим Духом у серцях, пам'ятати, що вони перебувають у стані війни, а ця війна не «проти крові та тіла, але проти початків, проти влади, проти світоправителів цієї темряви, проти піднебесних духів злоби» (Еф. 6:12). Ось тільки в ролі кого — безпомічних жертв чи озброєних воїнів?

«Через це візьміть повну Божу зброю, щоб могли ви дати опір дня злого, і, все виконавши, витримати» (Еф. 6:13). Мілітаризація — це не примха, але питання життя і смерті у хворий і безумний час. Християнин покликаний стояти на сторожі свого серця. Усе, що відбувається в ньому, має бути осмислено й оцінено. «Уважай на самого себе...» — наставляє апостол Павло Тимофія, — ...та на науку, тримайся цього...» (1 Тим. 4:16).

Без підтримки Бога жодна людина неспроможна протистояти діям зла. Бог благий, і надто велика ціна, щоб досягти цю істину від протилежного. Тому Господь Бог у Слові Своєму звертається як до старозавітних героїв: «І станеться, як буде він [цар] сидіти на троні царства свого, то напише собі відписа цього Закону з книги, що перед лицем священиків-левитів. І буде вона з ним, і буде він читати в ній усі дні свого життя, щоб учився боятися Господа, Бога свого, щоб додержувати всіх слів цього Закону та тих постанов, щоб виконувати їх, щоб не гордувало серце його своїми братами, і щоб не збочував він ні праворуч, ні ліворуч від цієї заповіді, щоб продохив дні на своїм царстві він та сини його...» (Повт. Зак. 17:18-20) і далі: «Нехай книга цього Закону не відійде від твоїх уст, але будеш роздумувати про неї вдень та вночі, щоб додержувати чинити все, що написано в ній, бо тоді зробиш щасливими дороги свої, і тоді буде щастити тобі» (Іс. Нав. 1:8), так і до людей Нового Завіту: «Уважай на

самого себе та на науку, тримайся цього. Бо чинячи так, ти спасеш і самого себе, і тих, хто тебе слухає!» (1 Тим. 4:16).

Удивляючись у глибину своєї душі, проникаючи в її найпотаємніші куточки, людина пізнає саму себе, а вникаючи, під керівництвом Духа Святого, в науку, пізнає Творця й порівнює себе з Ним і бачить, як сильно вона потребує Того, Хто тисячі років тому взяв жменю порохи й вдихнув у нього життя. «Блаженні вбогі духом, бо їхнє Царство Небесне» (Мт. 5:3). Саме у Творця людина може взяти те, чого вона потребує для повноцінного життя, і лише в Бога людина може взяти й зодягнути те, що їй украй необхідне для війни: «Отже, стійте, підперезавши стегна свої правдою, і зодягнувшись у броню праведності, і взувши ноги в готовість Євангелії миру. А найбільш над усе візьміть щита віри, яким зможете погасити всі огненні стріли лукавого. Візьміть і шолома спасіння, і меч духовного, який є Слово Боже» (Еф. 6:14-17).

Але якщо людина не пильнує, «спить», тоді вона стає схожою на п'ятьох нерозумних дів (Мт. 25:2), безумних і безтямних (Пр. 1:32), яких погубить їхня безпечність і які почують жажливі слова з уст Божих: «Поправді кажу вам, не знаю Я вас!» (Мт. 25:12). Оскільки для сплячого будь-яка пора (ніч чи день) є ніччю, то суд застане його несподівано. І справа не в тому, що коли прийде Господь — буде страшно, а в тому, що коли Він прийде, буде надзвичайно прикро й боляче, що людина, проживши життя, так і не стала людиною, через боягузтво, себелюбство, наївність, незнання, безвідповідальність або просто через безпечність.

«Тож пильнуйте, бо не знаєте ні дня, ні години, коли прийде Син Людський!» (Мт. 25:13).

Юрій Петренко

Переклад з російської Надії Доли

Плід однієї зернинки

Любов Довгалюк

Любов Довгалюк — мама Лії

ув'язнення в сибірських таборах. Після смерті Сталіна і 12-річного відбування покарання його амністували. Звільнившись, батько Люби оселився у свого брата в Ризі.

У сім'ї Михайла та Любові Довгалюків народилося четверо дітей: три хлопчики — Тимофій, Павло та Євген і наймолодша дівчинка — Лія. Усі члени сім'ї Довгалюків були талановитими музикантами, грали в сімейному ансамблі.

Свою музичну освіту Лія розпочала в 5 років, була дисциплінованою ученицею й талановитим виконавцем. Її перший сольний виступ відбувся в Ризі, у концертному залі «Аве Соль», де восьмирічна дівчинка виконала напам'ять першу частину концерту № 4 Вольфганга Амадея Моцарта. Згодом вона напише: «Мій улюблений композитор — Фелікс Мендельсон, тому що на виступах він диригував оркестром, не заглядаючи в текст партитури».

1991 р. сім'я Довгалюків емігрувала до Сполучених Штатів. Сімейний

ансамбль гастролював по всій території США, концерти були виключно благодійні. Лія також була концертмейстером шкільного оркестру та членом Американського молодіжного філармонічного оркестру. В січні 1996 р. президент країни Білл Клінтон нагородив Лію освітнім грантом.

7 липня 1996 р., у віці 13 років, Лія померла від онкозахворювання.

У пам'ять про коротке, але яскраве життя Лії її сім'я та друзі заснували Фонд Лії Довгалюк, щоб допомагати молодим обдарованим музикантам підвищувати рівень своїх музичних здібностей, аби згодом вони могли своїми обдаруваннями служити тим, хто цього потребуватиме.

З 2005 р. в Україні почали проводити музичні табори, за десять років у них побувало понад тисячу дітей. В одному з таких музичних таборів і перетнулися шляхи Любові Довгалюк та Ірини Курченко, яка на той час була координатором програми табору.

Ця жінка має надзвичайно гарний голос, велику силу волі й широке серце. Наше знайомство відбулося в залі камерної та органної музики Рівненської обласної філармонії за кілька хвилин до початку благодійного концерту, який було зорганізовано за її ініціативи й у якому вона брала безпосередню участь як вокалістка. Зібрані кошти призначалися діткам з особливими потребами.

Любов Довгалюк — співзасновниця Фонду Лії Довгалюк, діяльність якого полягає в поєднанні вивчення й виконання музики з християнським посланням любові. Любові, що змінює серця людей і служить дітям і сім'ям, які належать до різних верств населення і мають різні релігійні традиції.

Для ближчого знайомства з Любов'ю Довгалюк, її сім'єю та друзями пропонуємо невеличкий екскурс в історію.

Михайло Довгалюк народився в Україні, у невеликому селі Демківці, що на Хмельниччині. У віці 16 років через релігійні переслідування переїхав у Латвію, де вступив до Ризького технічного університету. Успішно закінчив навчання за спеціальністю будівництво. У церкві «Відродження» м. Риги зустрів свою майбутню дружину Любу. У роки сталінізму батько Люби жив в Україні, за релігійні погляди його засудили до 15 років

Сім'я Довгалюків

Завітна мрія Ірини Курченко

У кожного з нас є безліч бажань і мрій. Але якщо ось так несподівано вам поставлять запитання: «Яка ваша найбільша мрія?» — чи знайдете, що відповісти? Коли про це запитали в Ірини, вона неочікувано для себе самої (а значить, із глибини серця) випалила: «Приміщення. Для дітей. Не просто мрію про будівлю, а швидше про місце, наповнене чутливістю та розумінням, любов'ю й доброзичливістю. Аби діти, які там перебуватимуть, були впевнені, що саме на цьому місці їх чекають із нетерпінням; обов'язково зрозуміють їхні складні запитання й дадуть відповідь; уважно вислухавши, порадять не те, що пише розумна книжка, а те, що підказує серце, яке наповнене Божою любов'ю. Зрештою, після кожної зустрічі допоможуть дитині піднятися на сходинку вище. А сходинка в цю мить може бути у кожного своя: в одного — духовна,

Олександр та Ірина Курченко

Працюючи з дітьми, Ірина бачила, що година заняття в недільній школі, чи навіть тиждень, проведений у християнському таборі, це дуже мало для формування християнського світогляду дитини, яка перебуває під шаленим тиском сучасного розбещеного світу, і якщо при цьому не має надійної підтримки й не захищена ревною молитвою батьків-християн. Знайомство з Фондом Лії Довгалюк наштовхнуло Ірину на нові ідеї в служінні, зокрема, музично обдарованим дітям. От власне для того, щоб їх реалізувати, і потрібне було приміщення. Окрема територія, відповідно обладнані класи все ще залишаються мрією.

Але не такою людиною є Ірина Курченко, щоб сидіти склавши руки й чекати. Її цілеспрямованість підштовхувала до пошуків.

Тимчасовим вирішення проблеми стала співпраця з низкою державних і громадських установ. Згодом надійними партнерами стали Фонд Лії Довгалюк, управління освіти й обласна філармонія м. Рівного. Велику підтримку в реалізації задумів Ірина знайшла в особі директора Рівненського НВК школи-ліцею №19 Інни Верхової, яка активно співпрацює з батьківською громадськістю й уже десятки років сприяє популяризації християнських цінностей у суспільстві. Громадська організація «ЕКОДІМ», керівником якої є Ірина Курченко, директор школи, адміністрація і педагогічний колектив із часом стали не просто партнерами, а частинкою великого Божого задуму. Адже не даремно Автор Святого Письма ствердив: «Бо тільки Я знаю наміри, які маю щодо вас... наміри на благо, а не на зло, щоб дати вам майбуття і надію».

Партнерство заради дитини для Божої слави

у другого — мистецька, а в третього — просто життєва. Найважливіше — зрозуміти, що потрібно дитині саме в цей час і допомогти подолати проблему. Ось таке приміщення давно змальоване в моїй уяві, а сьогодні я можу лишень сказати: «У мене є мрія і я її мрію!»

Що ж це за діти, про яких так турбується жінка?

У житті Ірини був період, коли вона запитувала себе: «Що таке Істина? Чи існує Бог? Як знайти шлях до Неба?» Результатом тривалих роздумів при дослідженні Святого Письма й духовних пошуків стала глибока віра в Ісуса Христа й прийняття Його Спасителем і Господом свого життя. У цей час змінилася не лише внутрішня сутність Ірини, але й сфера її діяльності. З 1996 р. вона, інженер за фахом, почала працювати з дітьми в недільній та загальноосвітній школах, християнських таборах і зрозуміла, що це і є її справжнє покликання.

Згодом Господь дав їй ще відповідальніше завдання. 2009 р. Ірина разом із чоловіком Олександром узяли на виховання двох дітей із дитячого будинку. Зараз у сім'ї Курченків п'ятеро прийомних дітей.

Діма, Аня, Микита, Ангеліна і Настя з радістю беруть участь в усіх заходах Творчого об'єднання «Лія»

Інна Верхова — директор громадсько-активної школи

— Інно Семенівно, як розпочалася й у чому полягає Ваша співпраця з Фондом Лії Довгалюк?

— З Фондом Лії Довгалюк, як і з громадською організацією «ЕКО-ДІМ», нас поєднала спільна мета — турбота про дітей і їхнє майбутнє. Я бачила небайдужість цих людей до оточуючого світу, прагнення нести добро і світло, створювати умови, аби сьогодні для дітей стало яскравішим і добротнішим, і таким чином проявити до них Божу любов.

Протягом трьох років міжнародного співробітництва з Фондом Лії Довгалюк на базі НВК № 19 був проведений уже не один прекрасний захід, у центрі якого стоїть маленький громадянин України разом зі своєю сім'єю. «Партнерство заради дитини» — так називається наш довгостроковий спільний проект, який продовжується й до сьогодні.

— Як до цього ставиться педагогічний колектив?

— Педагогічний колектив позитивно ставиться до роботи громадської організації, уміння співпрацювати з нами, а також із батьківським, дитячим колективами, залучаючи міжнародну спільноту. Звичайно, що нам хочеться долучатися до тих проектів, в основі яких лежать любов до ближнього, щире бажання творити добро і таким чином впливати на становлення

нового духовного суспільства. Ми всі разом набуваємо унікальний досвід — служіння одне одному.

— Улітку на базі Вашої школи відбувався цікавий захід: літня музична академія «Лія». Які цілі ставили перед собою його організатори?

— Третій рік поспіль на базі нашої школи реалізовується цей соціально-освітній музичний проект. Цільова аудиторія — музично обдаровані діти, які вчаться у спеціалізованих навчальних закладах. Звичайно, це досить потужний, цікавий, добре продуманий творчий захід. Не дивно, що, знаючи про нього, до нас приїждять діти з інших міст України. Захід відбувається за сприяння Фонду Лії Довгалюк.

Серед основних завдань проекту: познайомити вихованців із творчими обдарованими людьми, які завдяки своїм здібностям, наполегливості та працелюбності досягли високого рівня майстерності; провести з ними майстер-класи; навчити креативного мислення; допомогти здобути навички ансамблевого та сценічного виконання; познайомити з найкращими зразками світової музики; провести бесіди на теми християнської моралі тощо.

— Як Ви оцінюєте цей захід? Що практично отримують діти?

— Як учитель, директор і як просто людина я можу поставити лише

Інна Верхова

одну оцінку — «відмінно». Радію, що діти на канікулах, перебуваючи в колі однодумців, можуть провести свій час так змістовно, цікаво й творчо. Навчитись чогось нового, познайомитися з обдарованими людьми, знайти нових друзів, збагатити свій репертуар, а згодом подарувати батькам, родичам, гостям міста своє виконання. Адже цей проект, після шести днів інтенсивного навчання, завжди закінчується чудовим концертом. Цього року він називався «Музика без слів». Направду, коли звучить духовна, класична музика — слова зайві.

А ще юні музиканти вчаться служити музикою тим, хто цього потребує. Творче об'єднання «Лія» вже неодноразово давало благодійні концерти. Бути співчутливим, милосердним, чуйним до чужого горя — цього потрібно вчитися самому й навчати дітей. Думаю, що батьки вдячні тим людям, які, спілкуючись із їхніми дітьми протягом року, передають їм не лише свій творчий досвід, а й ті християнські принципи, які сповідують самі.

Творче об'єднання «Лія»

Таким чином, у потрібний час і в потрібному місці Господь зібрав потрібних Йому людей, щоб Його Ім'я прославилось через музику й діла милосердя, через красу та надію, через працю й перемогу.

Після довгих років співпраці було прийняте рішення об'єднати вже створені на той час музичні колективи в одне ціле. Так 2015 р. з'явилося Творче об'єднання «Лія». До нього входять: юнацький камерний оркестр (диригент Павло Гладун), ансамбль камертонів (керівник Олена Вавринюк), ансамбль духових інструментів (керівник Юрій Островський), ансамбль дзвонів, ансамбль «Мамині дзвіночки» та камерний хор «Адажіо» (керівник Наталія Бурмак).

Колектив Творчого об'єднання «Лія» — це діти та молодь, які вчать-ся в музичних школах та училищах, консерваторіях. В основному це учні з Рівного та Рівненського району, але також приїждять із Нетішина, Острога, Ірпіня, Києва, Чернівців.

Зустрічі відбуваються протягом усього навчального року: регулярні репетиції, навчальні майстер-класи, благодійні концерти, творчі засідання.

Головні завдання Творчого об'єднання «Лія»:

- допомогти дітям розвивати їхні, Богом дані, музичні здібності;
- показати, що музикою і своїми талантами вони можуть служити людям і допомагати у їхніх нагальних потребах;
- розповідати юним музикантам

Команда Творчого об'єднання «Лія»

про Ісуса Христа (як приклад жертвності й служіння людині).

Оскільки описана вище робота триває вже майже два десятиліття, маємо можливість побачити й оцінити її результати:

— колишні вихованці стали викладачами у Творчому об'єднанні «Лія»;

— діти, які мали намір залишити навчання в музичних школах, потрапивши до творчого колективу «Лія», залюбки його продовжують;

— вихованці обирають професію музиканта, вступаючи до вищих музичних закладів;

— діти утверджуються в тому, що музика може й повинна служити людям;

— у дітей змінюється світогляд після знайомства зі Словом Божим, а також із Його Автором;

— розширюється поле діяльності Творчого об'єднання «Лія».

Неодноразово концерти камерного оркестру Творчого об'єднання «Лія» відбувалися в залі органної музики Рівненської обласної філармонії. Так, 2015 р. провели благодійний концерт «Великодні дзвони», зібрані кошти пішли на операцію 18-річному бійцю, учаснику АТО з м. Рівного. ↓

Музиканти з оркестру Творчого об'єднання «Ліа» Наталія Кляпко та Лідія Дєдх проводили «тихі» концерти для пацієнтів двох відділень інтенсивної терапії Рівненської обласної дитячої лікарні

Творче об'єднання «Ліа» співпрацює з християнською студією «На крилах віри», яку відвідують діти з особливими потребами (керівник студії — Зоряна Вуїв). Ці дітки разом із мамами грають на музичному інструменті — дзвоники

Виступ ансамблю камертонів, керівник — Олена Вавринюк

Викладач класу духових інструментів Леся Островська зі своїми учнями під час Літньої музичної академії «Ліа»

Літня музична академія «Ліа» — чудова можливість знайти нових друзів

Музичний флешмоб у магазині «Екватор» м. Рівного

Можна жити для себе й залишитися безплідним, а можна покласти себе на вівтар служіння й мати велику нагороду.
«Поправді, поправді кажу вам: коли зерно пшеничне, як у землю впаде, не помре, то одне зостається; як умре ж, плід рясний принесе» (Ів. 12:24). 🌾

Матеріал підготували **Надія Доля, Ірина Курченко**

ПЕРЕДАЧА ХРИСТИЯНСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ ХРИСТИЯНИНОМ-ПЕДАГОГОМ

Перед початком навчального року по всій Україні традиційно відбулися педагогічні наради. 20 серпня 2016 р. в м. Луцьку на свою чергову конференцію зібрались педагоги-християни Волинської області. Семінар на тему «Передача християнських цінностей християнином-педагогом» розпочав єпископ братства ХВЄП Волині Михайло Близнюк. Він зазначив, що школа — це місіонерське поле, і можливостей у вчителя-християнина дуже багато: він може бути євангелістом, місіонером, наставником для дітей і підлітків, благовісником для батьків в одній особі, йому довірені душі дітей, котрі готові слухати. На прикладі біблійного тексту 2 Петр. 1:1-11 присутні вчилися уважно, ретельно, вдумливо читати й досліджувати Слово Боже, буквально, розглядати його «під збільшувальним склом».

«Усе, що потрібно для життя та побожності, подала нам Його Божа сила пізнанням Того, Хто покликав нас...» (2 Петр. 1:3). «Бог зробить нас повністю забезпеченими людьми за однієї умови — якщо ми пізнаємо Його, матимемо тісні стосунки з Ним. А щоб це відбулося, щоб ми могли краще пізнати Його, Христос веде нас «вузьким шляхом», коли нам постійно потрібна Його допомога, заступництво, поради, захист тощо.

Богом «даровані нам цінні та великі обітницї», потрібно лише скористатися ними, доклавши «до цього всю пильність». Далі апостол Петро показує, якими сходами нам слід підніматися (вірші 5-7), щоб опинитися біля скарбниць Божих, де зможемо черпати Його блага. Людина в пізнанні Господа має бути «не лінива, ані безплідна». Коли з'явиться Господь, то Він поділить людей на такий підставі: «ви зробили» і «ви не зробили». Будуть ті, хто пропустили момент, коли треба було зробити добре діло. Де вони опиняться? Чому вони були «сліпі і короткозорі»? Промовець закликав усіх присутніх молитися й просити милосердного Господа, щоб кожен учитель старанно виконував доручену йому справу й був гідний свого високого покликання.

Найбільшою цінністю, обітницею, яку відкрив нам Христос, є спасіння. Спасіння від влади гріха, від теперішнього гріховного світу, від майбутнього суду та гніву Божого».

Упорядкований матеріал дуже добре сприймався, а живі приклади з власного життя та досвіду робили його цікавим, зрозумілим і переконливим. Педагоги записували сім ступенів спасіння та посилення зі Святого Письма, щоб краще зрозуміти Божі істини, використовувати їх та пояснювати іншим.

Під час перерви — чай, печиво, розмови з колегами, нові знайомства, книги та журнали з християнської педагогіки, розробки уроків. Радісно бачити на конференції багато молодих колег. Є й старші педагоги, з якими ми знайомі 15-17 років, відколи почала діяти Волинська асоціація педагогів-християн (ВАПХ).

Слава Господу, не забувають нас і колеги, які вже за віком не працюють в школі, — це наші молитовники. Хто краще, ніж вони, знає проблеми та особливості вчительської праці? Колишніх учителів, як кажуть, не буває. Варто нагадати, що кожного тижня, у четвер, о 22 годині всі педагоги-християни Волині стають на молитву, щоб підтримати один одного, просити, щоб Господь благословив кожного вчителя та вихователя.

Після перерви — продовження семінару, тема — «Особисте сприйняття християнських цінностей», про те, як важливо знати Божу волю стосовно себе, своїх ближніх

та суспільства. «Ви не випадково там, де ви є. Це Господь поставив вас працювати з дітьми та підлітками, і Він Сам допомагає вам на цьому місці. У нас перед Богом є обов'язок: ми — Його посланці в цьому світі. Господь наповнив нас любов'ю і хоче, щоб ми віддавали цей борг любові іншим людям». Як робити це на практиці? Побожним життям, чистим християнським поведінням, шанобливим ставленням до всіх без винятку людей. Як говорила мати Тереза, проповідувати своїм життям і, якщо потрібно, використовувати слова. А говорити слід із любов'ю, лагідно і те, у чому самі твердо переконані.

Після обідньої перерви учасники конференції дивилися й обговорювали відеосемінар із християнської педагогіки «Сім законів учня». А потім ще довго спілкувались, ділились методами викладання, говорили про відповідальність учителя і про те, що самі вчителі також потребують молитов.

Лідія Вудвуд, яка багато років працювала в Донецьку в українській школі, поділилася пережитим: «Я говорила дітям про Бога, але не всі це сприймали. І ось улітку 2002 р. я повезла своїх учнів-одинадятикласників у Львів, у табір української мови. Там нас запросили на екскурсію в Сквиливський аеропорт на авіашоу. Сталося так, що там, в аеропорту, діти розбіглися серед багатотисячного натовпу. Я хвилювалась, відчувала занепокоєння. Що робити? Почала молитися, і дивом Господь одного за одним зібрав усіх дітей. Коли почалося шоу й пілоти показували свою майстерність у керуванні літаками, тривога в моєму серці посилювалась. Я сказала учням, що ми за 10 хвилин будемо виходити звідси. Вони ще хотіли подивитись на чуда пілотування, але я була невблаганною. Коли ми відійшли на достатню віддачу, сталася трагедія: пілот не впорався з керуванням і літак упав на те місце, де ми щойно стояли. Стоп вогню й диму залишився в нас за спиною. Нам була виявлена Божа милість: ми врятовані від смерті. Діти це зрозуміли й наступного дня пішли до храму подякувати Господу за життя й здоров'я. Вони казали: «Ви нас вчили молитися, довіряти Богові, і Він нас спас». Коли ми повернулися додому, батьки дітей також одностайно визнали Боже втручання. Після цього мої слова про Бога та Його Слово сприймалися по-іншому».

Про важливість молитви розповіла й Оксана Степанюк. «Коли ми були на конференції Міжнародної асоціації християнських шкіл (МАХШ), я почула у виступі однієї вчительки про те, як вона приходила за годину до уроку в клас і біля кожної парти молилась за кожного учня. І я саме так робила в садочку. Коли діти засинали, я біля кожного молилась. Вони відчували спокій, любов, їм це подобалося, і вони просили своїх мам так само за них молитися. Була така дитина, що постійно не хотіла заходити в групу. Приходить завідувачка і каже: «Леонідівно, ви ж методист, невже ви не можете чимось дитину зацікавити?» Робили все, що можна, мало не на голові стояли, а нічого не допомагало. І я прийшла одного вечора, упала на коліна й почала молитися за ту дитину півгодини без перерви. Наступного дня бабуся приводить онука, «кіндер» купила, ще там щось, а це дитя так спокійно пройшло в групу. Бабуся очам своїм не повірила: що ви зробили з нашою дитиною? А я кажу: «Нічого не зробила, я тільки молилась за вашого внука, і Господь так подіяв».

Микола та Валентина Волкови

ЧИ БУТИ ХРИСТИЯНСЬКІЙ ЕТИЦІ В ШКОЛАХ САРНЕНЩИНИ?

25 серпня 2016 р. у м. Сарни відбулася педагогічна нарада для освітян Сарненського р-ну Рівненської обл. Слід відзначити ініціативу місцевих громадських діячів — депутата Сарненської районної ради Василя Пилипенка та помічника народного депутата Верховної Ради України Олексія Лавора, які посприяли проведенню цієї конференції та запропонували розгляд питання широкого впровадження предмета «Основи християнської етики» у школах району.

Запрошений на зустріч завідувач відділу освіти МГО «Надія — людям» Олександр Бондарчук розповів про необхідність такого предмета для учнів усіх класів — від 1-го до 11-го, про досвід співпраці з педагогами Рівненщини та

Усі присутні на нараді отримали в подарунок часопис «Слово вчителю»

(Зліва направо) Василь Пилипенко, Аркадій Сльоза, Олексій Лавор, Світлана Коркош, Олександр Бондарчук

інших областей України щодо викладання християнської етики, про літні табори-семінари для освітян, про приклад власної сім'ї щодо виховання дітей-сиріт, випускників шкіл-інтернатів, зокрема й із Сарненського р-ну. Під час обговорення було виявлено проблему, пов'язану з відсутністю достатньої кількості підготовлених кадрів для викладання християнської етики й висловлено бажання налагодити співпрацю з Рівненським інститутом післядипломної педагогічної освіти та Національним університетом «Острозька академія» для вирішення цього питання. 🙏

Аркадій Сльоза

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ ДОШКІЛЛЯ

23 вересня 2016 р. у столичному Палаці дитячої творчості відбулося святкування Всеукраїнського дня дошкілля, на яке з'їхалося понад 800 учасників з усіх куточків України (окрім Криму). Це свято поки не є офіційним, але, як сказав заступник міністра освіти України Павло Хобзей, відповідний указ уже готується для подання Президенту. Вирішили, що найкраща дата — це 30 вересня — день Віри, Надії, Любові і матері їхньої Софії, тому що неможливо працювати з дітьми, якщо твоє серце не сповнене цими чеснотами.

Знайомство з новою програмою та підручником з духовно-морального виховання

Заступник міністра щиро подякував освітянам, які взяли участь у конкурсах, і вручив їм дипломи, грамоти й подяки. Він зазначив: «Це дуже важливо, щоб показати й поділитися

Експозиція методичних розробок для працівників дошкілля

своїми здобутками. Не жалійте свого досвіду! Діліться! Найкраще розвиваються працівники освіти, наші вчителі й вихователі, методисти — коли вони спілкуються на горизонтальному рівні, мережевому. Проведений конкурс-фестиваль показав, скільки в Україні талановитих, креативних людей».

У програмі заходу були доповіді про позитивний розвиток дітей-дошкільнят засобами ігрових методик і мнемотехніки — пов'язування слів, термінів із візуальними малюнками та зображеннями, цікаві майстер-класи.

Один із них — на тему «Виховання дітей у дитячому навчальному закладі на основі християнських цінностей» — проводила Віра Сучок, завідувач ДНЗ № 4 м. Южне

Одеської обл. Уже близько 16 років Віра Євгенівна співпрацює з Національним університетом «Острозька академія» щодо розробки, апробації та впровадження християнської етики як основи виховання дітей дошкільного віку. І ось довгоочікуваний результат — затвердження програми у МОН України й представлення на загальнонаціональному рівні. За сприяння ВБФ «Східноєвропейська гуманітарна місія» ця програма була надрукована й у комплекті з іншою духовною літературою подарована всім присутнім.

У Слові Божому читаємо: «Пустіть дітей, щоб до Мене приходили, і не забороняйте їм, — бо таких Царство Боже» (Лк. 18:16). Ми сьогодні маємо це на рівні Міністерства освіти та науки України, вищих, загальноосвітніх і дошкільних навчальних закладів. Тепер слово за громадськістю, тобто батьківськими комітетами. Тож очікуємо позитивних змін у вихованні духовного здоров'я наших діточок. 🌱

Аркадій Сльоза

ДУХОВНО-МОРАЛЬНЕ ВИХОВАННЯ — ІМПЕРАТИВ НАШОГО ЧАСУ

5-6 жовтня 2016 р. на базі науково-дослідницької лабораторії християнської етики, психології та педагогіки Національного університету «Острозька академія» відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю «Духовно-моральне виховання дітей та молоді: вітчизняний і зарубіжний досвід».

Під час конференції працювало кілька секцій: із питань теоретико-методологічних засад духовно-морального виховання дітей і молоді та духовно-морального виховання студентської молоді, школярів та дітей дошкільного віку.

Елайджа Морган з хором колективом
НаУ «Острозька академія»

Понад 70 осіб заявили про своє бажання брати участь у конференції. Серед них науковці з близького і далекого зарубіжжя: Елайджа Морган, доктор богослов'я, доктор економіки (Швейцарія); Антун Лісец, доктор медицини (Хорватія); Валерій Полковський, доктор філософії (Університет Альберти, Канада), Президент компанії «Східноєвропейські можливості» (Санкт-Альберт, Канада).

Упродовж роботи конференції було виголошено 40 наукових доповідей.

Крім доповідей були проведені майстер-класи з духовно-морального виховання в дошкільних, середніх та вищих навчальних закладах. Зокрема, уроки на тему: «Заповіді любові» (8 клас), «Постать жінки у Новому Заповіті» (8 клас), «Віра, надія та любов» (початкові класи), позакласний захід «Вивчення Святого Письма. Вишивання картин духовного спрямування» (7-9 класи) та лекції для студентів: «Розуміння любові», «Людина перед викликами сучасності: християнський контекст».

Представлено досвід наукових лабораторій із духовно-морального виховання дітей та молоді НаУ «Острозька академія», ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет ім. Григорія Сковороди», Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Б. Хмельницького.

У підсумковому документі конференції подані наступні пропозиції учасників:

Духовно-моральне виховання дітей та молоді України вважати актуальним і пріоритетним завданням українського суспільства.

МОН України розробити національну програму духовно-морального виховання дітей і молоді.

МОН України включити предмети духовно-морального виховання до інваріантної складової навчальних планів ЗНЗ у 1–11 класах.

МОН України переглянути навчальні програми зі шкільних предметів (біологія, основи здоров'я, українська література, зарубіжна література, англійська мова, художня культура та ін.) для встановлення доцільності вивчення або вилучення певних тем чи творів, які суперечать духовним цінностям. Розробити навчально-методичні матеріали для використання Біблії в процесі викладання різних шкільних предметів.

Уводити курс «Основи християнської етики» в дошкільних навчальних закладах. Використовувати з цією метою досвід ДНЗ № 4 м. Южне Одеської області.

Інститутам післядипломної педагогічної освіти сприяти належній професійній підготовці вчителів, які викладають предмети духовно-морального спрямування. Встановити фаховий рівень вчителів християнської етики, зокрема на знання Святого Письма.

МОН України запровадити викладання предмета «Основи християнської етики» як елективного курсу у вищих навчальних закладах, а предмета «Основи біоетики» у ВНЗ медичного профілю. Для цього підготувати відповідні кадри, програмне та навчально-методичне забезпечення.

Для участі у відкритих уроках на конференцію були запрошені
учні шкіл м. Острога

Підготовку викладачів вищих шкіл із предмета «Основи біоетики» здійснювати на базі Львівського національного медичного університету ім. Д. Галицького.

Відновити викладання предмета «Релігієзнавство» у вищих навчальних закладах України. 🌱

Світлана Власова,

співробітник науково-дослідницької лабораторії християнської етики, психології та педагогіки НаУ «Острозька академія»

ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ПІДТРИМУЄ ЗУСИЛЛЯ З ДУХОВНО-МОРАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ТА МОЛОДІ

27 жовтня 2016 р. в Національному університеті «Острозька академія» в рамках святкування 440-річчя з часу заснування закладу побував Президент України Петро Порошенко. Він відвідав завершену частину гуманітарного корпусу, відкрив арку, присвячену Острозькій Біблії, помолівся в студентсько-викладацькому храмі преподобного Федора Острозького та поспілкувався з професорсько-викладацьким складом та студентами академії.

Президенту розповіли про те, що викладачі академії багато працюють в галузі духовно-морального виховання дітей і молоді, підтримуючи його Указ і стратегію з національно-патріотичного виховання дітей та молоді на 2016–2020 рр. Зазначили, що в стратегії справедливо підкреслюється брак духовності й моральності в нашому суспільстві й важливість духовно-морального виховання.

Від імені тисяч учителів і мільйонів учнів попросили Президента посприяти, щоб предмети духовно-морального спрямування стали обов'язковими в українській школі.

Повідомили Президенту про те, що разом із членами Громадської ради з питань співпраці з церквами і релігійними організаціями при Міністерстві освіти й науки України побували в м. Слов'янську, у зруйнованій бойовиками й відновленій силами Міністерства надзвичайних ситуацій школі. На нараді за участю членів Громадської ради та освітян Донецької та Луганської областей ішлося про те, як допомогти цим областям у викладанні предметів духовно-морального спрямування. Виявилось, що предмети духовно-морального спрямування епізодично викладаються в окремих школах цих областей, але на, жаль, є великий дефіцит підручників.

Творчим колективом Острозької академії підготовлено й видано підручники, хрестоматії й зошити з «Основ християнської етики для 5–7 класів», які мають гриф Міністерства освіти і науки України. Є домовленість із видавництвом «Літера» (Київ), що воно за собівартістю надрукує ці підручники для шкіл Сходу України.

Острозька академія виступає з ініціативою допомогти школам Донецької та Луганської областей у забезпеченні навчальною літературою духовно-морального спрямування. Ця ініціатива була підтримана Президентом України Петром Порошенком.

Розповіли Президенту й про журнал «Слово вчителю» — фахове видання для вчителів з предметів духовно-морального спрямування. На запитання, чи можемо ми сподіватися, що в журналі з'явиться інтерв'ю Президента України, Петро Олексійович сказав, що залюбки дасть таке інтерв'ю. 🐦

Василь Жуковський,

член Громадської ради з питань співпраці з церквами і релігійними організаціями при МОН України, голова Громадської організації «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з духовно-морального виховання», доктор педагогічних наук, професор НаУ «Острозька академія»

Чому християнська приватна школа?

Глобальна криза моралі в сучасному суспільстві й пов'язані з нею проблеми в шкільній освіті хвилюють сьогодні будь-яку мислячу людину. Християнська громадськість шукає вихід із цієї важкої ситуації у створенні приватних християнських навчальних закладів.

Своє рішення віддати дітей до приватної християнської школи батьки пояснюють тим, що, згідно з Писанням, батьки-християни повинні використовувати будь-яку можливість дати дітям освіту, засновану на християнських цінностях. У правильності такого вибору можна переконатися, дослідивши Біблію. Пол Кинел, засновник і президент (1978–1998) Міжнародної асоціації християнських шкіл у своїй статті «Що Біблія говорить про те, чому діти християн повинні навчатися в християнських школах?» називає шість причин¹.

Причина 1. Усе навчання і виховання дитини повинно бути зосереджено навколо Бога і Його Слова

«А батьки, — не дратуйте дітей своїх, а виховуйте їх в напаминанні й остереженні Божому!» (Еф. 6:4). Сумно слухати розповіді батьків-християн про те, що у світських школах діти постійно перебувають у стані пригніченості або стресу. Але чи не самі вони, у супереч словам апостола (Еф. 6:4), день-у-день ставлять дітей у таке становище, яке «дратує» їх, і вони неминуче стають пригніченими або гнівливими?

Причина 2. Дітей слід учить правди та скеровувати на істинний шлях

Іноді батьки вважають, що світське оточення зміцнить їхніх дітей, навчить їх відстоювати свої погляди. Але Слово Боже не схвалює такої позиції. Воно не говорить: «Пусти юнака дванадцять років їти хибним шляхом, щоб зміцнити його». Бог навчає нас зовсім іншого: «Привчай юнака до дороги його, і він, як постаріється, не уступиться з неї» (Пр. 22:6). Я не знаю жодного тексту в Писанні, який сказав

би мені, що світська освіта «зміцнить» християнських дітей, хіба що в тому сенсі, у якому «міцний» черствий хліб. Так, вона зробить їх черствими — настільки черствими, що гріх здається їм «цілком нормальним».

Причина 3. Однолітки повинні позитивно впливати на дитину і допомагати їй ставати християнином

Деякі батьки вважають, що їхнім дітям було б корисно проводити більше часу з однолітками, які мають відмінні від їхніх моральні цінності й життєві цілі. Однак Писання відкидає подібні ідеї, нагадуючи про те, що дітям властиво уподібнюватися тим, із ким вони найчастіше товаришують: «Хто з мудрими ходить, той мудрим стає, а хто товаришує з безумним, той лиха набуде» (Пр. 13:20).

Причина 4. Кожен педагог повинен бути гідним прикладом для наслідування

Діти — неперевершені наслідувачі. І якщо вчитель їм подобається, то його вплив неодмінно пошириться

не лише на навчання, але й на все їхнє життя. Саме про це говорить Христос: «Учень не більший за вчителя; але, удосконалившись, кожен буде, як учитель його» (Лк. 6:40).

Причина 5. Лише те навчання дає справжню мудрість, в основі якого — Бог і Його Слово

«Початок премудрости — страх перед Господом, — добрий розум у тих, хто виконує це, Його слава навіки стоїть!» (Пс. 111:10). У Христі «всі скарби премудрости й пізнання» (Кол. 2:3). Ось та причина, через яку світські освітні системи такі далекі від істини. І хіба не абсурдна сама думка про те, що істину про Бога творіння можна дізнатися в школі, де заперечується Його Слово? Чи насправду ми вважаємо, що Слово Боже дієве й нині? Чи віримо ми, що воно дає нам надійні орієнтири для життя в сучасному світі? Якщо ми справді переконані, що Біблія вказує нам шлях для кожної миті нашого життя, то все навчання наших дітей повинно ґрунтуватися на Писанні.

Спеціалізована загальноосвітня школа «Ріка життя», м. Київ

¹ mapxo.org/roditelyam-i-cerkovnym-lideram/chto-bibliya-govorit-o-tom-pochemu-deti-hristian-dolzhny-uchitsya-v-hristianskih-shkolah

Причина 6. Християнські школи здатні перетворювати суспільство

«*Ви — сіль землі... Ви — світло для світу*» (Мт. 5:13), — говорить Христос. Християни повинні впливати на суспільство й вести його за собою! Так чому ж вони не роблять цього в наш час? Одна з головних причин в тому, що ми покірно приймаємо світську освіту в усіх можливих формах — від дитячого садка до університетської докторантури. Саме в школі нас навчають думати, працювати, будувати стосунки з людьми, впливати на світ. Але якщо при цьому протягом 12 років замовчується Боже Слово, яким, зрештою, буде свідчення обмеженого, неосвіченого християнина, чиї уявлення про світ ніколи не вийдуть за рамки недільної школи?

Деякі батьки-християни, правда, хотіли б, щоб їхні діти були «сіллю і світлом» у світській школі. Але чи може бути сіллю і світлом мовчазний, ненавчений християнин? Хіба не правильніше дати дітям християнську освіту, щоб вони справді змогли стати «сіллю» і тим променистим світлом, яке здатне освітлювати й перетворити наше суспільство, що блукає в темряві?

Ситуація з християнською середньою шкільною освітою в Україні

Тоталітарна система, що впродовж багатьох років тримала монополію на освіту в нашій країні, привчила нас до того, що школа може бути державною і більше ніякою; для всіх дітей на всі часи існує лише одна, безпомилкова й непорушна шкільна програма, затверджена абсолютним ідеологічним авторитетом відповідного міністерства. Різномудство, різниця здібностей, характерів і світовідчуття — усе це не бралось до уваги. У нас не було вибору в освіті — ми не звикли її вибирати залежно від того, як ми живемо, на що сподіваємося й у що віримо.

Якою буде наша громадська позиція сьогодні, коли врешті-решт здійснилися мрії християнських освітньо-ентузіастів і можливість створення християнських шкіл знайшла підтримку на державному рівні. Адже 2 червня 2015 р. Верховною Радою був прийнятий Закон України № 498-VIII «Про внесення змін до деяких законів України щодо заснування релігійними організаціями навчальних закладів»². Відповідно до цього закону, релігійні організації, які зареєстровані у встановленому законодавством порядку, можуть бути засновниками (власниками) вищих, професійно-технічних, загальноосвітніх та дошкільних навчальних закладів. Зміни також стосуються й позашкільних навчальних закладів, у яких допускається діяльність релігійних організацій за умови, що вони є засновниками такого навчального закладу. Цей закон забезпечує конституційне право віруючих батьків або осіб, які їх замінюють, на виховання дітей відповідно до своїх релігійних переконань³.

Із 90-х рр. минулого століття в Україні накопичується досвід створення загальноосвітніх шкіл, які засновані церквами та релігійними організаціями.⁴ Однієї із найстаріших таких шкіл, у м. Чернівці, уже 24 роки. Ці християнські школи були засновані різними деномінаціями, союзами церков та міжнародними організаціями й належать до певних конфесій, деякі школи, навпаки, є міжконфесійними. Приватних християнських навчальних закладів в Україні, зокрема міжконфесійних і дошкільних, налічується до 80, загальноосвітніх

шкіл — 67⁵. Через економічні та інші труднощі частина шкіл змушена була закритися, частина припинила своє існування внаслідок подій на Сході та Півдні країни. Після спрощення процедури відкриття християнських шкіл на зміну тим, що закрилися, почали відкриватися нові.

До 2015 р. релігійні організації, які мали намір відкрити загальноосвітній навчальний заклад, повинні були спочатку створити та зареєструвати якусь громадську організацію, яка надалі виступала б у ролі юридичного засновника відповідного навчального закладу або ж офіційно засновником навчального закладу виступала приватна особа (хоча, як уже було зазначено, окремі навчальні заклади є результатом ініціативи саме приватних осіб, що належать до певної церкви, а не самих релігійних інституцій). Не секрет, що подекуди приватні християнські школи закривалися, не витримавши економічної боротьби за виживання та упередженого ставлення й без того складної бюрократичної системи.

Деякі заклади втрималися на плаву й змогли дочекатися світлого дня визнання свого існування з боку держави. Про них хотілося б розповісти детальніше.

Українська православна церква опікується приватними загальноосвітніми навчальними закладами в Києві, Вінниці, Харкові, Чернівцях та Сумах. УГКЦ налічує дев'ять приватних середніх загальноосвітніх закладів у Львові та області, Івано-Франківську, Тернополі та області, у Закарпатті. РКЦ в Україні має поки єдину загальноосвітню приватну школу в Одесі. Протестантські школи створено в таких містах, як: Київ, Харків, Луцьк, Львів, Донецьк, Житомир, Хмельницький, Черкаси, Чернівці, Дніпро, Боярка та Буча Київської обл., Ізмаїл Одеської обл. Зокрема, мережу з понад двох десятків шкіл у Києві, Чернівцях, Дніпрі, Вінниці та інших містах має Церква адвентистів сьомого дня. У Житомирі функціонує міжконфесійна християнська школа, а у Львові — школа незаконфесійної християнської церкви.

Основними завданнями християнських загальноосвітніх навчальних закладів є:

- навчання і виховання молодих громадян України на високих принципах християнської моралі при забезпеченні всебічного

² zakon5.rada.gov.ua/laws/show/498-19

³ president.gov.ua/news/prezident-pidpisav-zakon-yakij-dozvolayay-religijnim-gromada-35583

⁴ З діяльністю окремих християнських шкіл можна познайомитися в «Слово вчителю» № 2 за 2009 р., №№ 3 і 4 за 2012 р., №№ 1, 2, 3 за 2013 р.

⁵ Балаклицкий М. Христианское образование должно быть вне конкуренции [Электронный ресурс] // Максим Балаклицкий // Интернет-газета «Путь». — Режим доступа: asd.in.ua/archives/1188335598

розвитку особистості дітей;

- виховання учнів в дусі демократичного світогляду, дотримання прав і свобод особистості, поважного ставлення до національних традицій, а також традицій народів і культур світу;
- етичне, естетичне та екологічне виховання і формування гуманістичної культури особистості;
- створення умов, сприятливих для виховання християнського характеру та формування особистості, здатної до прийняття особистих та колективних рішень, заснованих на християнських принципах;
- виховання в учнів свідомого ставлення до власного здоров'я та дотримання здорового способу життя⁶.

Багато християнських навчальних закладів є членами Міжнародної асоціації християнських шкіл (МАХШ), а також Міжнародної асоціації розвитку християнської освіти (МАРХО).

МАХШ⁷ — найбільша в світі асоціація християнських шкіл. Її представництва відкриті в понад 100 країнах, а членами МАХШ є близько 23 000 шкіл, у яких навчається понад 5,5 млн. дітей.

«Організація МАХШ перевела свій офіс із Києва до Будапешта й нашим учителям стало складно навчатися на їхніх семінарах. Тому директори шкіл зібралися в Києві та вирішили створити Міжнародний альянс розвитку християнської освіти для країн СНД. Альянс міжнародний, мова — російська, хоча вже працюємо над перекладом книг

українською та передбачені лекції українською, якщо присутні педагоги лише з України», — розповіла нам директор МАРХО Тетяна Чумакова.

Заснування християнської школи — перші п'ять кроків

Разом із директором приватної спеціалізованої загальноосвітньої школи І–ІІІ ст. із поглибленим вивченням іноземних мов «Ріка життя» Іриною Сідляренко ми схематично накреслили кроки до створення приватної християнської школи в Україні.

Перший крок — це отримання ліцензії на здійснення викладацької діяльності. Для цього потрібно звернутись у відділ освіти. Там вам видадуть повний перелік документів, необхідних для відкриття школи, і розглянуть вашу заяву. Перелік документів, які необхідно зібрати, вельми широкий і міститься у Постанові Кабінету міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти».⁸ Їхнє оформлення — непроста й недешева справа, тому майбутньому директору християнської школи слід запастися наполегливістю, терпінням, бути юридично обізнаним і, за можливістю, матеріально забезпеченим.

Другий крок — приміщення для школи. Бажано заздалегідь продумати, яка кількість дітей буде навчатися у закладі, скільки тут буде класів, чи буде в школи вузька спеціалізація, або ж поглиблене вивчення якихось предметів. На підставі цього слід знайти й обладнати відповідну будівлю. Найкраще зробити капітальний ремонт, установити систему безпеки, щоб батьки могли не хвилюватися за життя та здоров'я своїх дітей. Також потрібно придбати все необхідне для навчання — меблі, інвентар,

обладнання для лабораторій. Будівлю для школи краще купити або побудувати, ніж брати в оренду.

Третій крок — найняти викладацький склад та створити сильну команду. Усі вчителі повинні бути кваліфікованими фахівцями. Тут відразу виникне питання пріоритетності духовного та морального й професійного компоненту. Хороший фахівець і хороший християнин. Висококласні фахівці не завжди будуть готові витратити свої зусилля на низькооплачувану роботу в приватному закладі, яка до того ж вимагає чимало особистісного ентузіазму й повної самовіддачі. Неодмінно постане питання залучення педагогів різних конфесій і, взагалі, формулювання чітких вимог до вчителя школи з погляду його віросповідання та духовних цінностей. Бажано, щоб у викладачів були досвід і певні досягнення в сфері освіти: вчені ступені, звання, державні нагороди. Це приверне до вашої школи увагу батьків майбутніх учнів. Але що надзвичайно важливо, щоб із самого початку ви сформували сильну команду, яка буде дивитися й рухатися в одному напрямку!

Четвертий крок — набір учнів.

Україні важливо визначитись, із яких сімей планується набір дітей до приватної християнської школи: лише своєї деномінації, різних конфесій, узагалі неконфесійних? Можливо, слід передбачити гуртожиток для дітей, які зажадають приїздити з інших населених пунктів? Коли команду підібрано, юридичні й економічні питання вирішено — час подавати оголошення про прийом учнів до школи в місцеві церкви, газети, на радіо й телебачення. Можна розмістити інформацію про свій навчальний заклад на «дошках оголошень» поблизу дитячих садків, у громадських місцях міста. Слід домовитися з директорами дитячих садків про проведення презентації школи для батьків випускних груп. Важливо влаштувати день відкритих дверей у своєму закладі, де детально описати переваги школи. А з початком навчального року не розчарувати очікування учнів та їх батьків. Слід постійно, старанно й наполегливо працювати над удосконаленням навчального процесу.

П'ятий крок — фінансування школи. Варто відзначити, що отримувати дохід приватній школі досить важко. Адже для виплати та підняття заробітної плати необхідно набрати учнів, батьки яких будуть оплачувати видатки школи, або ж залучати спонсорів. Лише такий спосіб є легальним варіантом заробітку для приватної

⁶ Решетніков Ю. Досвід протестантських церков у створенні загальноосвітніх шкіл [електронний ресурс] / Юрій Решетніков // Християнський центр «Реаліс». — Режим доступу: realis.org/ru/publications/articles/67-dosvid-protestantskih-tserkov-u-stvorenni-zagalnoosvitnih-shkil

⁷ У «Слово вчителю» № 1 за 2007 рік було надруковано інтерв'ю з Раймондом Ле Клером — регіональним директором МАХШ у країнах СНД і Балтії.

⁸ <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-%D0%BF>

Вітаємо нові навчальні заклади України!

У м. Києві відкрито навчально-виховний комплекс «Софія», місію якого відображено в гаслі: «Виховуємо людину громадянського суспільства — людину високої духовної культури».

На Рівненщині розпочав роботу Дубенський християнський навчально-виховний комплекс «Премудрість».

На відкритому занятті в ДНЗ НВК «Софія» побували магістри з християнської педагогіки у вищій школі ДЗНЗ «Університет менеджменту освіти» НАПН України

1 вересня 2016 р. в Дубенському НВК «Премудрість» почали навчатися 36 дітей дошкільної ланки та 25 першокласників

школи. На жаль, школа не може отримувати дивіденди з акцій або відкрити накопичувальний рахунок для акумулювання прибутку. Специфікою школи є те, що всі кошти вона повинна витратити лише на себе. Більш того, приватній школі далеко не відразу дадуть державну акредитацію, тому завжди залишається загроза, що в учнів виникнуть певні труднощі в отриманні документів про освіту державного зразка.

Перевагою приватних шкіл є те, що, на відміну від державних, вони можуть розширювати рамки стандартних загальноосвітніх програм і збільшувати кількість годин, відведених на предмети відповідно до інтересів дітей та їхніх батьків.

Варто зазначити, що пріоритетними для приватних шкіл є питання мовної підготовки. Адже на сьогоднішній день багатьох батьків турбують знання їхніми дітьми іноземних мов. Тому має сенс увести в програму одну-дві обов'язкові мови й ще дві — факультативно. Досить часто в приватних школах здійснюють підготовку дітей до здачі екзаменів з іноземних мов для отримання міжнародного сертифікату. Більшість приватних християнських закладів в Україні пропонують поглиблене вивчення англійської, ділової англійської, німецької, французької, італійської, російської мов. Подекуди до навчального процесу залучають носіїв мови, організовують зустрічі учнів з іноземцями та закордонні поїздки.

Ще важливішою для батьків є перспектива і можливість вступу їхніх дітей у конкретні вищі навчальні заклади. Саме тому найбільш успішні приватні школи орієнтуються на певні

престижні ВНЗ і, виходячи з намірів учнів, у старших класах підбирають спеціальні програми, покликані підготувати випускників до подальшого вступу. Деякі християнські школи укладають угоди про співпрацю з декількома вищими навчальними закладами свого міста, куди готуються вступати їхні випускники.

Для залучення якомога більшої кількості учнів приватні школи повинні розробляти власні авторські програми з поглибленого вивчення тих чи інших предметів, не забуваючи при цьому про базовий навчальний план для державних загальноосвітніх шкіл.

Більшість приватних шкіл отримує розвиток завдяки ентузіазму засновників та педагогічних колективів. Досвід свідчить, що навіть у країнах Європи вчителі приватної християнської школи повинні бути морально готовими до того, що перші півроку доведеться працювати на одному лише ентузіазмі. Не слід вважати, що в приватних школах навчаються діти із заможних родин і що батьківських коштів відразу й завжди вистачатиме на гідні зарплати педагогам. При цьому інвестори не прагнуть звертати свою увагу на сектор приватних загальноосвітніх послуг, не сприймають його прибутковим і не поспішають вкладати в нього свої кошти. Плата за навчання у християнських приватних школах залишається високою, попри пільги й знижки для багатодітних сімей.

Значну частину прибутку власникам доводиться витратити на організацію навчального процесу, оплату праці позаштатних педагогів, а також на покриття різних непередбачених

витрат. Відомі випадки, коли директору такої школи доводиться виконувати роботу і завгоспа, і дворника, і сантехніка, і будівельника. Але нагорода їм тогоського на небесах!

Ми живемо в особливий час, коли Господь, навіть у скрутних обставинах, продовжує діяти й поширювати Своє Царство. А тому, якщо ви відчуваєте покликання працювати на Його ниві й бажаєте створити школу або працювати в християнській школі, щоб доносити Його Слово багатьом людям у цьому світі, не зупиняйтеся! Школа — це нива для вирощування та збудування нового християнського покоління з міцним християнським світоглядом, яке буде передавати свої переконання та істину Божу людям по всьому світу. Продовжуйте славити Бога й виконувати Його волю! І пам'ятайте: «Оце каже Святий, Правдивий, що має ключа Давидового, що Він відчиняє, — і ніхто не зачинить, що Він зачиняє, — і ніхто не відчинить. Я знаю діла твої. Ось Я перед тобою дверей не зачинив, — і їх зачинити не може ніхто. Хоч малу маєш силу, але слово Моє ти зберіг, і від Ймення Мого не відкинувся» (Об. 3:7-8).

Запозичуйте досвід у вже існуючих християнських шкіл. Співпрацюйте і не соромтесь питати!

Матеріал
підготувала
**Тетяна
Артерчук**

ПРАВО ЛЮДИНИ НА ВИБІР

Урок для 3 класу

Автор Зінаїда Скворцова, вихователь-методист
ДНЗ № 33, м. Рівне

Мета: дати дітям розуміння про те, що людина створена Богом із правом вибору, за який несе відповідальність. Формувати вміння досліджувати Біблію, бачити Божі перестороги та робити практичні висновки для свого життя. Виховувати бажання бути слухняним Богу та батькам.

Обладнання: ілюстрації до біблійних історій, сувої з біблійними текстами, роздруковки незаповненої картки детектива для кожної дитини, інструменти детектива: лупа, кепка, ручка.

1. Організаційний етап Привітання

2. Актуалізація опорних знань Проблемні питання

Учитель. Коли тобі пропонують щось вибрати, що тобі допоможе зробити правильний вибір? *(Потрібно подумати, не поспішати, згадати приклад батьків, учителів, особистий досвід...)* А що може стати на заваді твого правильного вибору? *(Друзі, мої бажання, обставини...)* Цікаві питання, чи не так? Сьогодні пропоную глибше дослідити тему правильного і неправильного вибору та його наслідків.

Інтерактивний метод «Мікрофон» (учитель передає уявний мікрофон учням, які дають короткі відповіді, висловлюючи власну думку).

Учитель. Що ви можете вибирати? *(Одяг, колір, страву, гру тощо.)*

Так, ми можемо вибирати улюблені речі. І ми це робимо практично щодня. А коли, на вашу думку, людина робить доленосний вибір, можливо, вибір усього життя? *(Коли вибирає майбутню професію, коли працює з небезпечними речами, коли думає про Бога...)*

На сьогоднішньому уроці будемо вчитися робити правильний вибір.

3. Виклад нового матеріалу

Учитель. Розглянемо біблійні історії, пов'язані з вибором, і побачимо, яку ціну мав цей вибір. Спочатку пригадаймо, Хто створив людину з правом вибору:

Бут. 2:7, 15-17: «І створив Господь Бог людину з пороку земного. І дихання життя вдихнув у ніздрі її, — і стала людина живою душею... І взяв Господь Бог людину, і в еденському раї вмістив був її, щоб порала його та його доглядала. І наказав Господь Бог Адамові, кажучи: Із кожного дерева в Раю ти можеш їсти. Але з дерева знання добра й зла — не їж від нього, бо в день їди твоєї від нього ти напевно помреш!»

Учитель. Як людина справилась із цим вибором? Пропоную вам стати детективами й ретельно зібрати всі докази та записати їх у картку детектива. *(Використовується технологія втілення образу; за можливості, підібрати відповідні інструменти детектива.)* Ми об'єднаємося в три слідчі групи, які збиратимуть докази та заноситимуть їх до загальної бази.

Робота в групах

Учитель об'єднує учнів у три групи з урахуванням індивідуально-диференційованого підходу, кожна група отримує сувій з біблійним текстом. На дошці відтворена таблиця «Збір доказів», ця таблиця також є в кожного учня. Кожна група спочатку сама читає текст із сувою й виписує інформацію про вибір людства та його результат (учням допомагають зустрічні запитання). Потім представник кожної групи презентує свою роботу й за допомогою вчителя записує на дошці, учитель підсилює презентацію ілюстрацією до історії, а кожен учень дублює записану інформацію у своїй картці детектива.

Збір доказів	
Вибір людства	Результат вибору
Адам та Єва Бут. 3:1-6 Очікувані відповіді: жінка та чоловік з'їли плід із дерева, їсти з якого Бог заборонив.	Бут. 3:24 Очікувані відповіді: Бог вигнав людей із раю, доступ до дерева життя втрачено, люди почали вмирати
Аналіз доказів: <u>їхній вибір — не послухалися Бога!</u>	Присуд: вигнання та смерть.
Нащадки перших людей Бут. 6:5 Очікувані відповіді: велике розбещення на землі, увесь нахил думки серця людини тільки зло повсякденно.	Бут. 6:5,7,13 Очікувані відповіді: <u>промовив Господь: «Зітру Я людину, яку Я створив, з поверхні землі, від людини аж до скотини, аж до плазунів, і аж до птаства небесного»,</u> буде кінець кожному тілу, за насильство.
Аналіз доказів: <u>їхній вибір — повсякденне зло в думках та ділах!</u>	Присуд: винищенні із землі.
Ной Бут. 6:8-14, 17-18, 22 Очікувані відповіді: Ной був чоловік праведний і невинний у своїх поколіннях, Ной із Богом ходив.	Бут. 7:15-23 Очікувані відповіді: Ной будує ковчег так, як сказав йому Бог, знаходить порятунок у ковчезі разом із тваринами, на землі винищені всі живі істоти, окрім врятованих у ковчезі.
Аналіз доказів: <u>вибір Ноя — праведність, невинність, ходити з Богом, а не перед людьми.</u>	Присуд: спасіння сім'ї Ноя та частини тварин.
Учень 3-го класу	

Словник

«Ной ходив перед Богом» означає, що він був слухняний Його слову й ретельно виконував усе, що велів Господь.

4. Закріплення здобутих знань Інтерактивний метод «Ситуаційно-го аналізу»

Учитель. Детективи повинні не лише роздобути докази, але й опрацювати їх. (Учитель разом із дітьми підбивають підсумки кожного вибору та заповнюють разом графу таблиці «Аналіз доказів».)

Учитель. Детективи, які зібрали докази, провели їх аналіз, справу передають судді. Як ви думаєте, хто може бути справедливим суддею? (Думки дітей.)

Учитель пропонує звернутися до Біблії — Пс. 7:12: «Бог — Суддя справедливий, і щоденно на злого Бог гнівається».

Учитель. Щоб підтвердити цю думку, перегляньте в таблиці результат вибору людини та підкресліть червоним олівцем у колонці «Результат вибору», Хто дає присуд, та випишіть його в графу «Присуд».

Сьогодні учень 3 класу також робить вибір. Чи завжди він правильний? (Учитель разом із дітьми аналізує уявного учня, записуючи інформацію в таблицю.)

А якщо ми зробили неправильний вибір, який вихід дає Бог?

Учитель розгортає четвертий сувій, на якому написаний текст Рим. 5:8: «А Бог доводить Свою любов до нас тим, що Христос умер за нас, коли ми були ще грішниками».

Учитель. Грішна людина не може сама себе спасти, адже їй заважає гріх. Тому Бог послав Свого Сина у світ, який став такою людиною, як ми з вами (показ ілюстрації Марія з малим Ісусом), переживав те, що переживаємо ми, але залишився слухняним Своему Батькові. Тому став Спасителем для людей. (Показ ілюстрації розп'яття.) А ще можна сказати, що Він став нашим Ковчегом. Як Ной заховався в ковчезі від покарання Бога, так і ми, повіривши в Ісуса Христа Сина Божого, заховані в Ньому й не будемо покарані Богом, бо це покарання за нас відбув Ісус Христос.

5. Підсумок

Учитель. Сьогодні ми стали детективами й зібрали свідчення про те:

- Хто створив людину з правом вибору? (Відповіді дітей.)
- Який вибір зробили перші люди? (Відповіді дітей.)
- Яким був Ной та що відрізняло його від інших людей? (Відповіді дітей.)

- Який вихід дав Бог, коли людина вибрала шлях непослуху? (Відповіді дітей.)

6. Запитання для практичного застосування

Чи є в тебе можливість зробити правильний вибір, якщо інші цього не роблять?

Що тобі допоможе робити правильний вибір?

Хто може бути пересторогою у твоєму житті?

Якщо ти зробив неправильний вибір, Хто тобі допоможе виправити наслідки, очистити серце?

Домашнє завдання: візьміть аркуш паперу, перегніть його навпіл, на одній половині напишіть, який вибір ви зробили протягом вихідного дня, на іншій — результат вашого вибору.

Буття 3:1-6, 24

1 Але змій був хитріший над усю польову звірину, яку Господь Бог учинив. І сказав він до жінки: Чи Бог наказав: Не їжте з усякого дерева раю?

2 І відповіла жінка змієві: З плодів дерева раю ми можемо їсти,

3 але з плодів дерева, що в середині раю, — Бог сказав: Не їжте із нього, і не доторкайтесь до нього, — щоб вам не померти.

4 І сказав змій до жінки: Умерти — не вмере!

5 Бо відає Бог, що дня того, коли будете з нього ви їсти, ваші очі розкриються, і станете ви, немов Боги, знаючи добро й зло.

6 І побачила жінка, що дерево добре на їжу, і принадне для очей, і пожадане дерево, щоб набути знання. І взяла з його плоду, та й з'їла, і разом дала теж чоловікові своєму, — і він з'їв...

24 І вигнав Господь Бог Адама. А на схід від еденського раю поставив Херувима і меча полум'яного, який обертався навколо, щоб стерегти дорогу до дерева життя.

— Який наказ від Бога отримали перші люди?

— Який вибір зробили люди?

— Що зробив Бог, коли людина зробила свій вибір?

Буття 6:5-7

5 І бачив Господь, що велике розбещення людини на землі, і ввесь нахил думки серця її — тільки зло повсякденно.

6 І пожалкував був Господь, що людину створив на землі. І засмутився Він у серці Своїм.

7 І промовив Господь: Зітру Я людину, яку Я створив, з поверхні землі, — від людини аж до скотини, аж до плазунів, і аж до птаства небесного. Бо жалкую, що їх Я вчинив.

— Як люди почали жити, роблячи свій вибір?

— Якою була реакція Бога на вибір людей?

Буття 6:8-14, 17-18, 22

8 Але Ной знайшов милість у Господніх очах.

9 Це ось оповість про Ноя. Ной був чоловік праведний і невинний у своїх поколіннях. Ной з Богом ходив.

10 І Ной породив трьох синів: Сима, Хама й Яфета.

11 І зіпсулась земля перед Божим лицем, і наповнилась земля насильством.

12 І бачив Бог землю, — і ось зіпсулась вона, кожне бо тіло зіпсуло дорогу свою на землі.

13 І промовив Господь до Ноя: Прийшов кінець кожному тілу перед лицем Моїм, бо наповнилась земля насильством від них. І ось Я винищу їх із землі.

14 Зроби собі ковчеза з дерева гофер. З перегородками зробиш ковчеза, і смолою осмолиш його із середини та знадвору...

17 А Я ось наведу потоп, воду на землю, щоб з-під неба вишищити кожне тіло, що в ньому дух життя. Помре все, що на землі!

18 І складу Я заповіта Свого з тобою, і ввійдеш до ковчезу ти, і сини твої, і жінка твоя, і жінки твоїх синів із тобою...

22 І зробив Ной усе, — як звелів йому Бог, так зробив він.

— Яким був Ной?

— Які були люди?

— Що велів Бог Ною?

— Який вибір зробив Ной?

АНГЕЛ СЕРЕД НОЧІ

Урок для 4-6 класів

Автор Людмила Соловйова, м. Дальнегорськ,
Приморський край, Росія

Мета: розповісти учням про дієвість молитви, про надприродну дію Бога у відповідь на молитву віруючих; навчити радіти й довіряти Богові в різних життєвих обставинах; формувати чесноту вдячності Богові та людям.

Ключовий вірш: «Завжди радійте. Безперестанку моліться. Подяку складайте за все, бо така Божа воля про вас у Христі Ісусі» (1 Сол. 5:16-18).

Біблійна основа: Дії 12:1-17; Пс. 24:8, 10; Іс. 55:8-9.

Випереджувальне завдання: за 2-3 тижні до проведення уроку запропонувати учням прочитати книгу Еліно́р Портер «Поліанна».

Словник термінів:

Ірод (Дії 12:1) — Ірод Агриппа — онук Ірода Великого, який правив у рік Різдва Ісуса Христа.

Яків (Дії 12:2) — учень Ісуса Христа; він і його брат Іван були синами Зеведе́я; перший із апостолів прийняв мученицьку смерть. Спосіб страти вказує на те, що Якова звинуватили в тому, що він начебто схиляв людей поклонятися лжебогам.

Іван Марк (Дії 12:12) — автор Євангелія, названого його іменем.

Яків (Дії 12:17) — брат Ісуса Христа, пресвітер Єрусалимської церкви.

«Підніс руки» — ідіома, що означає здійснення насильства.

«Дні опрісноків» — тижневе свято після єврейської Пасхи.

«Чотири чвірки» — чотири четвірки воїнів, що змінювали одна одну.

Обладнання: Євангеліє для кожного учня; альбоми, кольорові олівці або фломастери; книга Е. Портер «Поліанна»; білий аркуш паперу з чорною крапкою посередині.

ХІД УРОКУ

I. Вступна частина

1. Вітання

2. Гра «Добре — погано»

Учитель. На початку уроку пропоную вам пограти в гру «Добре — погано». Ми всі станемо в коло, я назву якусь річ або явище й поясню, чому це добре. Той, хто стоїть біля мене, називає моє останнє слово й пояснює, чому це погано. Починаймо!

Сонце — це добре, тому що воно дає тепло.

Тепло — це погано, тому що в теплі псуються продукти.

Продукти — це добре, тому що з них складається наша їжа.

Їжа — це погано, тому що від неї товстіють.

Товстіти — це добре,

тому що хорошій людині повинно бути багато.

Багато — це погано, тому що тоді важко зробити вибір.

Вибір — це добре, тому що ти можеш обрати те, що тобі подобається.

Подобатися — це погано, тому що якщо ти робиш лише те, що тобі подобається, ти стаєш неприємним для оточуючих.

Оточуючі — це добре, тому що з ними весело.

Весело — це погано, тому що премудрий Соломон сказав, що «іноді і від сміху болить серце» (Пр. 14:13).

Серце — це добре, воно проганяє по нашому тілу кров, і т. д. *(За необхідності учитель допомагає учням.)*

II. Основна частина

Учитель. Діти, ми не даремно розпочали урок із цієї гри. Зараз ви побачите, що в житті іноді трапляються такі ситуації, які здаються людині нездоланими і навіть трагічними, але Бог перетворює їх на привід для радості й Божої слави.

Сьогодні ми разом читатимемо й розмірковуватимемо над текстом із Біблії — Дії святих апостолів, 12 розділ.

Вірші 1-2. Цар Ірод успадкував від свого діда підступний характер і переслідував християн, щоб догодити юдейським вождям. Цей чоловік був настільки вражений гріхом, що заради зміцнення своєї влади готовий був застосувати будь-які методи. А колись же Ірод був милим хлопчиком, як і всі дітки в дитинстві, і нікому й на думку не спадало, що він стане жорстоким убивцею. Але ніхто не потурбувався допомогти йому пізнати Бога, і гріх заволодів його життям.

Ворог Божий — диявол — намагається переконати нас, що гріх — це лише помилка, що всі так роблять. Одна з причин, чому ми не опираємося дияволу, полягає в тому, що ми не бачимо гріха в його істинному світлі. Ми не бачимо, який він насправді жадливий і гидкий, які страшні його наслідки. Диявол є сильним і злісним ворогом, і він часто успішно контролює наш розум, оскільки дуже винахідливий на те, як утримати людину у своїй владі. Ворог переконує, що Бог хоче ускладнити наше життя, тому вигадує різні правила, а насправді гріх навіть буває вигідним і корисним: наприклад, можна прибрехати, щоб тебе не покарали. Ніхто ж не помітить!

Учитель показує дітям чистий із одного боку аркуш паперу, швидко повертає його другим боком, де посередині намальована чорна крапка, і знову обертає чистим боком. Питає, чи хтось помітив різницю.

Усі ви помітили чорну крапку. Так і гріх помітний відразу. От тільки світ навколо нас, на жаль, ставиться до гріха поблажливо й навіть схвально.

Вірші 3-4. У нашому житті трапляються неприємності, труднощі, проблеми. Як ви думаєте, ситуація, у яку потрапив апостол Петро, була неприємністю, трудностю чи проблемою?

Розглянемо кілька прикладів, щоб з'ясувати це питання.

Ти йдеш по вулиці, і раптом... на тебе падає велика волохата гусениця. Бр-р-р, яка *неприємність*. Як ти реагуєш у такій ситуації? (*Відповіді учнів*). Можна поради́ти, що це всього лише безневинна гусениця. **«Завжди радійте!» (1 Сол. 5:16).**

Припустимо, учениця готувалася до контрольної роботи, але отримала «задовільно». Це трудність чи проблема? Так, це *трудність*. Їй потрібно докласти більше зусиль, щоб краще вивчити тему. Потрібно помолитися, попросити Бога, щоб Він дав старанність, терпеливість, хорошу пам'ять, щоб вивчити матеріал. І тоді за контрольну буде «відмінно»! **«Безперестанку моліться!» (1 Сол. 5:17).** Сам Ісус, коли ходив по цій землі, дуже багато молився. Він молився до Отця щоденно й навіть уночі. Після того, як Він спілкувався з народом і учнями, Він ішов на гору або у відлюдне місце, щоб помолитися.

Хтось із вас прочитав книгу Еліонор Портер «Поліанна»? Про яку подію в її житті розповідає автор на початку книги? (*Дівчинка втратила батьків.*) Що це, по-вашому, — *неприємність*, *трудність* чи *проблема*? У неї була велика *проблема* — вона втратила батьків. Цієї проблеми не може вирішити ніхто. Звичайно, можуть знайтися добрі люди, які замінять дитині батьків. Але самих батьків уже не повернути. І це дуже велике горе.

Ви не хочете поставити мені якесь запитання? (*Спонукувати учнів запитати: чи може Бог вирішити цю проблему і як. Запропонувати учням, які прочитали книгу, відповісти, як Бог вирішив проблему дівчинки?*) Бог вирішує наші проблеми не так, як ми. **«Бо ваші думки — не Мої це думки, а дороги Мої — то не ваші дороги, говориться Господь. Бо наскільки небо вище за землю, настільки вищі дороги Мої за ваші дороги, а думки Мої за ваші думки» (Іс. 55:8-9).** Ось що Він зробив. Бог дав цій маленькій дівчинці стійкий характер і вдячне серце, і вона не лише могла мужньо переносити свою втрату, але й стала підтримкою й благословенням для багатьох людей. Людина з радісним, чуйним, вдячним серцем завжди буде приємною для оточуючих. **«Подяку складайте за все, бо така Божа воля про вас у Христі Ісусі» (1 Сол. 5:18).**

Учитель пропонує дітям намалювати в альбомах те, що їм здається *неприємним у житті*. А потім подумати, як це може бути *радістю для них і приводом для подяки Богові*. (Якщо на уроці недостатньо часу, це може бути домашнім завданням.)

Як ми оцінимо становище Петра — *неприємність*, *трудність* чи *проблема*? Це була проблема, і вирішити її Петро не мав змоги. У нього для цього не було ніяких ресурсів.

Вірш 5. Діти, чому церква молилась? Тому що в них теж не було ніяких ресурсів для вирішення цієї проблеми, окрім одного — молитви. Вони були віруючими, і тому молились. Вони молилися тому, що знали: їхній Бог — **«Господь добрий та праведний, тому грішних навчає в дорозі... Всі Господні стежки — милосердя та правда для тих, хто Його заповіта й свідоцтва додержує» (Пс. 24:8, 10).** Бог спонукував їх молитися, тому що Він Сам бажав утрутитися в цю ситуацію. Однак не слід думати, що Бог не міг утрутитися в цю ситуацію без їхньої молитви. Міг! Але повинна була бути явлена слава Божа серед людей.

Церква молилася ревно. Вони молились не 15 хвилин. І не півдня. Протягом 3-4 днів як мінімум, тому що дні опрісноків після Пасхи тривають тиждень, а Ірод уже мав намір вивести Петра до народу.

Вірші 6-8. Для Петра це була ніч здивування. Не знаю, чи вдалося б мені заснути, якби я перебувала у в'язниці,

скована ланцюгами, і усвідомлювала, що завтра на мене, можливо, чекає смерть. Друзі, ангелові довелося розштовхувати Петра — він спав так міцно! Коли ж він прокинувся й побачив ангела, то був переконаний, що це сон.

Вірші 9-11. Для Петра це була ніч вибавлення. Що таке вибавлення? Це визволення. Воля Божа полягала в тому, щоб звільнити Петра із в'язниці, і церква дуже точно зрозуміла Божу волю й молилась про це. Коли ж Господь звільнив Петра від гріха через покаєння, Петро став вірним і безстрашним послідовником Ісуса й проповідником Його вчення.

Найточніше виконання волі Божої для грішника — це молитва покаєння. Тому що Бог хоче нашого вибавлення від гріха. В очах святого Бога гріх — це смертельна хвороба, наслідком якої є наша загибель. Божа справедливість вимагає покаєння гріха. Але велика й непереможна Божа любов не бажає смерті грішника. Коли Господь Ісус був на землі серед людей, Він звершив багато зцілень, воскресав померлих, давав голодним хліб, сліпим повертав зір, навчав людей праведного життя, і Сам був прикладом праведного й святого життя. Коли наближався час арешту й розп'яття Ісуса, Він молився за Своїх учнів. І настав день, коли Ісус був розп'ятий за гріхи всього світу, Агнець Божий пролив святу кров, яка очищає кожного, хто вірує, звільняючи від влади гріха, від вини гріха й від наслідків гріха.

Ми також знаємо, що Ісус не залишився мертвим, Він воскрес. Він очікує, що ти зрозумієш весь жах і мерзенність гріха, визнаєш і приймеш Ісуса в своє серце, щоб через благодать отримати Його праведність і не бути вже рабом гріха.

Вірші 12-16. Отож, церква ревно молилася Богові про Петра. І ось, усі, хто був у домі Марії, побачили результат своєї молитви! Думаю, що вони щиро дякували Богові за це чудо. **«Подяку складайте за все, бо така Божа воля про вас у Христі Ісусі» (1 Сол. 5:18).**

Життя з Богом сповнене здивування й радості. У ньому, безумовно, вистачає й суми, неприємностей, труднощів і проблем. Але як ми буваємо здивовані, коли виявляється, що все це Бог посилає нам для певної дуже важливої мети в нашому житті, у житті Його церкви й навіть у житті нашої держави. **«Завжди радійте! Безперестанку моліться! Подяку складайте за все, бо така Божа воля про вас у Христі Ісусі» (1 Сол. 5:16-18).**

Вірш 17. Віруючі люди діляться один із одним чудовими благословеннями, які вони отримують із Божої волі. Ми радіємо й ділимося цією радістю. Ми продовжуємо молитися, щоб нам завжди йти за Ісусом Христом. І дякуємо Йому за все, що відбувається в нашому житті.

III. Заклучна частина

1. Біблійний кросворд

1	П	Р	О	Б	Л	Е	М	А	
			2	М	О	Л	И	Т	В
3	З	А	В	Ж	Д	И			
4	П	О	Л	І	А	Н	Н	А	
5	Д	И	Я	В	О	Л			
6	Р	Е	В	Н	О				
7	А	Н	Г	Е	Л				
8		В	Д	Я	Ч	Н	І	С	Т

1. Що виникло в житті апостола Петра?
2. Розмова з Богом.
3. Коли нам потрібно радіти?
4. Ім'я головної героїні книги Е. Поттер.
5. Страшний ворог людської душі.
6. Як церква молилася про Петра?

7. Хто вивів Петра із в'язниці?
8. Дуже важлива якість людини.

2. Вивчення ключового вірша

Метод «Справний телефон»

Усі стають у коло. Учитель говорить пошепки на вушко учневі, що стоїть поруч із ним, по одній фразі, діти передають за годинниковою стрілкою, потім проти годинникової стрілки.

Метод «Палиця»

Учні стоять у колі. Учитель у центрі тримає палицю

довжиною близько 1 м (нижній кінець палиці обпертий об підлогу, верхній притримує вчитель). Попередньо потрібно домовитися, на які фрази поділити ключовий вірш. Учитель називає ім'я учня й відпускає палицю. Доки палиця не впала, учень повинен підхопити її, сказати одну фразу, назвати ім'я наступного учня й відпустити палицю. Названий учень підхоплює палицю, говорить наступну фразу, називає ім'я наступного учасника, відпускає палицю тощо.

3. Домашнє завдання:

- вивчити ключовий вірш;
- бути радісними і вдячними, молитися.

ХРИСТОС — ДОРОГА, ПРАВДА І ЖИТТЯ

Урок для 7 класу

Автор Оксана Гайдамаха, учитель християнської етики
Чортківської ЗОШ-інтернату І–ІІІ ст. Тернопільської обл.

Мета: пояснити дітям, що правда — це незламність духу, за нею стоїть Бог; допомогти зрозуміти, що наслідування Христа — необхідність життя християнина; виховувати в учнів почуття любові до ближнього.

Ключовий вірш: «Ви друзі Мої, якщо чините все, що Я вам заповідую» (Ів. 15:14).

Обладнання: Святе Письмо, роздруковані цитати зі Святого Письма, ілюстрація до біблійної історії, свічка, рушник, підручник «Основи християнської етики»¹.

Словник

Правда — те, що відповідає дійсності; справедливість; чесність, наука Христа.

Цінність — те, що для мене важливо.

Без коректур — без змін, виправлень.

Лицемірство — поведінка, що прикриває нещирість, злі наміри удаваним благочестям.

ХІД УРОКУ

I. Вступна частина

Нехай наші молитви яскравим вогником линуць у небесну височінь — до Бога.

Молитва «Отче наш».

II. Активізація раніше набутих знань

1. Розв'язування кросворда

1. Оповідання повчального змісту (притча)
2. Порушуючи заповіді, людина чинить... (гріх)
3. Етика — це наука про... (мораль)
4. Голос Божий у душі людини... (совість)

¹ Основи християнської етики. 7 клас : навч. посіб. / В. М. Жуковський, В. В. Зоринська, Н. Д. Ковальчук та ін. — К. : Літера ЛТД, 2014. — 208 с.

5. Ім'я першого чоловіка на землі (Адам)
6. Основа морального життя людини (заповіді).

			1	П	Р	И	Т	Ч	А
		2	Г	Р	І	Х			
3	М	О	Р	А	Л	Ь			
	4	С	О	В	І	С	Т	Ь	
		5	А	Д	А	М			
		6	З	А	П	О	В	І	Д

2. Повідомлення теми та мети уроку

Епіграф до уроку

Життя іде: і все без коректур.
І як напишеш, так уже і буде.
Але не бійся прикрого рядка.
Прозринь не бійся, бо вони як ліки.
Не бійся правди, хоч яка гірка,
не бійся смутків, хоч вони як ріки.
Людині бійся душу ошукать,
бо в цьому схибиш — то уже навіки.

Ліна Костенко

III. Мотивація навчальної діяльності

Сьогодні поговоримо про правду, про те, як сприймаємо слова Правди. Щоб не помилитися у своєму виборі щодо правди, треба мати якийсь орієнтир — це наука Ісуса Христа. Сам Христос є взірцем для нас. Він прийшов на світ, щоб засвідчити правду. Сам завжди говорив правду, вчив правди й любив її.

1. Робота зі Святим Письмом

Учні шукають і пояснюють вислови:

«Правда Твоя — правда вічна, а Закон Твій — то істина» (Пс.118:142);

«Бо правду говорять уста мої [мудрості], а лукавство — гідота для губ моїх» (Пр. 8:7);

«Промовляє до нього Ісус: «Я — дорога, і правда, і життя. До Отця не приходять ніхто, якщо не через Мене»» (Ів. 14:6);

«Тож промовив Ісус до юдеїв, що в Нього ввірували: "Як у слові Моїм позостанетеся, тоді справді Моїми учнями будете, і пізнаєте правду, — а правда вас вільними зробить!"» (Ів. 8:31-32);

«І Слово сталося тілом, і перебувало між нами, повне благодаті та правди, і ми бачили славу Його, славу як Однородженого від Отця» (Ів. 1:14).

В Ісусі Христі правда Божа виявилася повністю.

2. Назвати чесноти Ісуса Христа (*на дошці прикріплено круг жовтого кольору, учні на заздалегідь приготовлених смужках паперу пишуть чесноти Ісуса і прикріплюють до дошки*):

- любив людей;
- прощав;
- очікував навернення;
- розмовляв із тими, ким інші погорджували (грішниками, митарями);
- лагідний;
- терплячий;
- милосердний до грішників;
- любов до ворогів, яку виявив на хресті...

3. Інтерактивна вправа «Незакінчені речення...»

Віра — це...

Наслідувати Христа означає...

Істина — це...

Його слово дає людям надію і мужність, добро і радість. Спаситель міг Своєю силою змусити людину вірити Йому, але не захотів. Христос щодня, щогодини промовляє до нас, пропонує впустити Його у своє життя. Він чекає, коли ми самі того захочемо.

IV. Засвоєння нових знань, формування опорних умінь

Читання Святого Письма. Ісус прощає грішниці (Ів. 8:1-11).

Обговорення прочитаного

— Що сподобалося, а що ні? Чому так суворо книжники й фарисеї ставилися до жінки? Які слова до них прорік Спаситель? Як ви оцінюєте поведінку Ісуса? Чому Він так учинив? Які слова стали ключовими? Що сталося з блудницею? Яка мораль цієї біблійної історії? Назвіть імена тих людей, що змінили свій спосіб поведінки при зустрічі з Ісусом. Як саме?

Учитель. Ісус Христос знає всю правду про всіх людей, Він є дорогою, яка виводить із неправди тих, хто розкаюється, Він пропонує життя замість смерті.

V. Узагальнення та систематизація набутих компетентностей

1. Ми часто забуваємо про Бога. Здається, що чогось бракує, тужимо за кращим життям, чеснотами, якостями, дарами. Часто хочемо змінити обставини навколо нас. Але насправді має змінитися наше духовне життя через очищення серця від недовіри, безнадії, смутку. Треба повірити в Божу любов, у те, що Він завжди з нами: «Коли я піду хоча б навіть долиною смертної темряви, то не буду боятися злого, бо Ти при мені...» (Пс. 22:4). А різні важкі моменти нашого життя допомагають нам бути терплячішими, лагіднішими, навчають більше любити та довіряти Христові.

2. Робота в групах

Напевне, ви чули й читали про переслідування людей

за віру в Бога, про те, як вони платили найвищу ціну за свої переконання — віддавали життя.

Учитель роздає групам аркуші паперу з описами життя святих, учні відгадують, хто це, і доповнюють пам'ятними фактами їхнього життя. Котра група наведе більше цікавих життєвих прикладів?

— Християнин, що жив у часи переслідування церкви жорстоким імператором Діоклетіаном. Рано втратив батька, та це не зламало його мужній дух. Мученик за віру. На іконах його зображують на білому коні зі списом. У Львові є храм, названий його ім'ям. (Юрій)

— Христос покликав мене першим на апостола. Я побував на українських землях. Яке моє ім'я? (Андрій)

— Моє ім'я означає «мудрість», а імена моїх дітей — Божі чесноти. Хто ми? (Віра, Надія, Любов та мати їхня Софія)

— Я харчувався сараною та диким медом. Ішов попереду Того, Хто прийшов спасти людей від їхніх гріхів. Помер через правду за танець Соломеї. (Іван Хреститель)

3. Наш народ склав сотні прислів'їв на захист правди. Пригадаймо деякі з них.

Правда із дна моря виринає, а неправда потопає.

Неправдою світ обійдеш, а назад не повернеш.

Хліб-сіль їж, а правду ріж.

Бачимо, що той, хто бореться за правду, перебуває з Богом і є щасливим, а хто поступається правдою, того чекає розплата. Жити без Бога — це спустошити свою душу. Жити без правди — опускатися до брехні та підлості. Коли так живе людина — це її особиста біда, коли так живе народ — це біда цілого народу, і не допоможе йому ні армія, ні зброя. Бо причина його загибелі — у хворобі душі, обездоленій неправдою й безбожністю.

VI. Заклучна частина

Підсумкова бесіда

— Хто нам допоможе змінити наше життя?

— Для чого у світ прийшов Ісус Христос?

— Як Він говорить про Себе?

— До якого життя закликає нас Христос?

— Яке значення для сучасної молоді мають християнські цінності?

Хліб щоденний, який споживаємо, починається з маленького зернятка, а віра — зі Слова Божого, котре щиро приймаємо до душі й серця. Уявімо, що Ісус-сіяч засіває наші серця зерном. Які плоди виростуть у ваших серцях?

Діти вибирають із запропонованих і записують на зернятках чесноти, які вважають найважливішими на дорозі життя, і прикріплюють їх до дошки: чесність, байдужість, відданість, справедливість, брехливість, стриманість, милосердя, лукавство, щирість, ненависть, сміливість, любов, заздрість.

Учимося слухати Слово Боже не вухами, а серцем, і тоді ми прокладемо собі дорогу до Правди, до Царства Небесного.

Домашнє завдання: вивчити ключовий вірш; опрацювати урок 31.

Митарева молитва

БЛАЖЕННІ ГНАНІ ЗА ПРАВДУ...

Урок для 11 класу

Автор Ольга Прокопович, м. Рівне

Мета: поглибити розуміння учнів про щастя в переслідуванні за правду та віру Христову; розвивати вміння учнів працювати з Біблією та іншими джерелами інформації, аналізувати, порівнювати та узагальнювати факти, які вивчаються, логічно мислити; розвивати емоції учнів; сприяти формуванню в учнів християнського світогляду; виховувати непохитність у вірі та витривалість; виховувати любов до ворогів.

Обладнання: Біблія, друковані матеріали організації «Голос мучеників» (див. кольорову вкладку),

Тип уроку: комбінований.

Я — дорога, і правда, і життя.

Ів. 14:6

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент

Вітання. Налагодження контакту з класом

Учитель. Американський психолог Дейл Карнегі у своїй книзі «Як набувати друзів і впливати на людей» описує багато різних емоцій. Ось опис однієї з них:

«Вона нічого не варта, та багато дає. Вона збагачує тих, хто її отримує, і не робить біднішими тих, хто її дарує. Вона триває мить, але в пам'яті, часом, залишається назавжди. Ніхто не багатий настільки, щоб обійтися без неї, немає такого бідняка, що не став би від неї багатшим... Її неможливо купити, випросити, позичити чи вкрати, бо сама собою вона нічого не варта, поки ви її не віддали!»

Ви здогадалися, про що йдеться? Тоді подаруйте її один одному й мені! Так, це усмішка. Як сказала одна учениця: «Усмішка — це найкоротша відстань між людьми».

II. Актуалізація опорних знань учнів

Вправа «Декалог»

За принципом відомої гри на назви міст пари (групи) учнів складають «ланцюжок» зі слів (іменників), що входять до 10 Заповідей Божих (Повт. Зак. 5:6-21 або Вих. 20:2-17).

Приклади ланцюжків:

- а) Господь — дім — матір — раб — ближній — Ймення;
- б) Заповідь — дім — матір — рамено — осел тощо.

Обговорення:

- скільки слів у вашому «ланцюжку»?
- зачитайте найдовший і найкоротший;
- не засмучуйтесь, якщо ви не впорались із «ланцюжком», зате ви справились із метою вправи — повторили Заповіді Божі.

III. Мотивація навчальної діяльності учнів

Учитель. Як ви думаєте, навіщо Бог дав заповіді людям? (Очікувана відповідь: щоб навчити людей, що

є добро і зло в їхньому повсякденному житті з погляду святого Бога.)

Останні кілька уроків ми розглядали вчення Ісуса Христа, яке Він презентував Своїм послідовникам у проповіді на горі. Скажіть, будь ласка, у чому різниця між Декалогом і Заповідями блаженств? (Очікувана відповідь: у Декалозі розглядаються норми зовнішнього боку моральної поведінки людини, а в Заповідях блаженств — внутрішні мотиви такої поведінки.) І це дуже важливо, бо в критичних ситуаціях людина діятиме, звичайно ж, за своїми справжніми переконаннями.

Епіграфом до сьогоднішнього уроку взято слова Ісуса Христа, які Він сказав про Себе. Він є Шляхом для тих, хто відкрив своє серце для Нього, шляхом у життя вічне, життя з достатком, життя радісне й щасливе. Шлях у таке життя лежить, як бачимо, через правду. А де правда? Безумовна правда, істина, лише в Бога, бо вона є Його сутність. Правдиві Його заповіді, обітниці, шляхи та настанови. Уся повнота Божої Правди поміщена й відкрита в Його Сині — Ісусі Христі. Отже, щоб бути щасливим, треба бути причетним до Божої Правди. Звіримо правильність ходу наших думок зі Словом Божим і зачитаємо Мт. 5:10-11.

IV. Повідомлення теми і мети уроку

V. Сприймання нових знань

1. Учитель. Бог обіцяє щастя тим, хто непохитно стоїть за правду й віру в Його Сина. Але водночас і застерігає, що таких гнатимуть і переслідуватимуть. Але чому?! Щоб це зрозуміти, слід згадати створення людини й події в Едемському саду. Людина була створена за образом і подобою Бога. Бога, якого так ненавидів диявол. Ця ненависть поширилась і на Його творіння, а особливо на людей, які поклоняються своєму Творцю і Його Синові. І в боротьбі із віруючими в Ісуса Христа диявол дуже «винахідливий». Перша порція Його «винаходів» дісталася Ісусу Христу — жахливі страждання і смерть на хресті. Наступними стали Його учні — апостоли, які всі, крім Івана, загинули мученицькою смертю.

Група учнів-«істориків» підготувала для вас деяку інформацію, яка стала надбанням історії, але яка не втратила від цього своєї актуальності.

2. «Історики». Наші дослідження ми почали з історичних джерел. Першим таким історичним джерелом стала історична книга Нового Завіту — Дії святих апостолів. Ця книга знайомить нас із Степаном, одним із семи дияконів Єрусалимської християнської общини. Степан переконливо проповідував про Христа, робив чудеса, чим розлютив євреїв, які звинуватили його в богохульстві та порушенні закону (Дії 6:5-15). Під час побиття його камінням Степан молився за своїх мучителів, прощаючи їм. Уважають, що

плодом цієї молитви став апостол Павло, у якого Бог перетворив гонителя церкви Савла (біля його ніг складали одяг «свідки», коли побивали камінням Степана).

Уже в II ст. після Р. Х. звістка про християн поширилась далеко за межі Єрусалима.

Намісник провінції Віфінія Пліній Молодший так писав римському імператору Траяну (бл. 113 р.) про християн: «Вони зазвичай по визначених днях збирались до світанку, оспівували Христа як Бога і клялись не злочини здійснювати, а утримуватись від злочинства, грабунків, перелюбу, недотримання даного слова, відмовлялись виказувати довірене. Після цього вони звичайно розходились і приходили знову для прийому їжі, буденної і звичайної» [Пліній. Листи X, 96.]

Але язичницький світ, який перебуває під впливом диявола, не хотів змиритись із поширенням Євангелії.

284 р. до влади прийшов римський імператор Діоклетіан, який розпочав нечувані гоніння на християн. Євсевій (263 — 339) у своїй «Церковній історії» пише, що тюрми були переповнені християнами, так що для справжніх злочинців у них не було місця. Убивство християн для римлян стало розвагою. 303 р. Діоклетіан планував назавжди знищити Церкву Христа, але це йому не вдалось. Мужність мучеників за віру надихала інших ставати християнами. Із часів Нерона до 313 р., за деякими підрахунками, було вбито близько трьох мільйонів християн.

Король Гунеріх правив західною частиною Римської імперії з 477 по 484 рр. Він прийняв титул «короля вандалів» і став відомим через жорстоке переслідування християн. У Карфагені він спробував узяти церковне майно в державну власність. Через протести, які спалахнули у відповідь, йому довелося вигнати з імперії велику кількість духовенства. А християн, які займали посади при дворі чи в армії, позбавити становища та утримання. Крім того, він видав указ про різке обмеження прав церкви, а всіх єпископів вигнав із міста. Населенню імперії було заборонено надавати їм притулок чи харчі під страхом спалення живцем цілих сімей. Християнам виколювали очі, відрізали носи і вуха, спину та живіт обливали гарячою смолою. Таким чином король намагався добитися від них свідчень про аморальність єпископів, духовенства і звичайних мирян, а також добитися зречення християнами своєї віри. Аби вижити, деякі люди зрікались Ісуса. Але це їм не допомогло, бо їх карали за зраду їхніх переконань. Жертвами кривавих гонінь стали понад 5 тис. християн. [«Голос мучеників», № 3, 2014]

Учитель. Може скластися враження, що такі жахіття відбувались лише в Римській імперії. На жаль, це не так. Група учнів-«філологів» ознайомлять вас зі своїми дослідженнями.

3. **«Філологи».** Учні знайомлять своїх однокласників із національними героями українського народу, які також зазнали гонінь і переслідувань за правду. Зокрема, Тарас Шевченко, Іван Огієнко, Степан Бандера, Василь Стус, В'ячеслав Чорновіл, Володимир Івасюк чи інші.

Також рекомендуємо ознайомитися з літературою, яка розповідає про християн, можливо, менш відомих широкому загалу нашого суспільства, але які не менше страждали за часів тоталітарних режимів у різних країнах.

— **Джон Фокс «Нова книга мучеників Фокса»**

Мучеництво — це не явище з минулого, і в наш час християнська церква зазнає переслідувань по всьому світу. У 1900-х роках за віру загинуло більше святих, ніж за всі попередні століття разом узяті. Якщо церкві не нагадувати про ціну слідування за Христом, вона помре. Прислухайтесь до голосів мучеників. Дозвольте їхній мужності, їхній вірі та любові торкнутися вашого життя. У цій книзі ви знайдете історії про життя святих XX і XXI ст., нові фоторепортажі про життя переслідуваної церкви, історичні нариси тощо.

— **Георгій Вінс «Хай води шумлять. Християни в ГУЛАГу»**

Георгій Вінс уклав і опублікував цю книгу в США в 1989 р., щоб інформувати світ про те, як насправді дотримуються свободи віросповідання в Радянському Союзі. Книга містить свідчення про християн, які, незважаючи на переслідування, тюрми, табори, тортури, каторжну працю та багато іншого, що обрушила на них комуністична система, змогли вистояти й залишитися вірними Богові.

— **Микола Храпов «Щастя втраченого життя»**

Книга розповідає про євангельських християн Росії та України в часи гонінь. Прототипом одного з героїв книги — Павла Владикіна — є сам автор. Микола Храпов народився 1914 р. в Московській губернії. З 1928 р. в Радянському Союзі розпочалася епоха гонінь на євангельських християн і через кілька років 20-річного Миколу заарештували та ув'язнили за віру в Бога. За своє життя Храпов був ув'язнений 5 разів, він провів у холодних сибірських таборах 28 років. У своєму творі велику увагу автор приділяє внутрішньому світу героїв, їхній зосередженості на Христі, пошуку Бога у випробуваннях. У книзі також ідеться про стосунки молодих хлопців та дівчат, про

велику відповідальність бути служителем церкви. Кожному християнину варто прочитати цю книгу, оскільки вона спонукає думати про роль і місце Бога в нашому житті, про молитву, прощення, любов, вірність у служінні, боротьбу з гріхом.

— **Андрій Тавров «Син людський. Про отця Олександра Меня»**

Це збірка спогадів автора про священика Олександра Меня, який познайомив його з Євангелієм, увів у Церкву й упродовж багатьох років був його духовником, навчаючи вірно й непохитно слідувати за Христом. Жива віра отця Олександра запалювала в серцях багатьох людей бажання служити Богові. Це викликало спротив як з боку релігійного керівництва, так і з боку влади. 9 вересня 1990 р. його по-зрадницькому вбили. Однак це була жертва, яка перемає смерть.

— **Ричард Вурмбранд «Катовані за Христа»**

Книга містить низку свідчень очевидця трагічної історії підпільної християнської церкви Румунії за часів комуністичної диктатури в 50–60 рр. XX ст. Місяці в одиночній камері, роки регулярних фізичних тортур, постійне страждання від голоду й холоду, від «промивання мізків» і моральної жорстокості — ось, що доводилося пережити людям, єдиним злочином яких була пристрасна віра в Ісуса Христа й публічне визнання цієї віри.

4. Учитель. Хочу надати слово прес-секретарю, який підтримує зв'язок із громадськими організаціями та засобами масової інформації.

«Прес-секретар». Сьогодні я розповім вам про міжнародну християнську організацію «Голос мучеників», яка підтримує християн, які зазнають гонінь (www.vom-ru.org). Ця організація була заснована 1967 р. Ричардом Вурмбрандом, румунським християнином, який був засуджений за віру в Бога комуністичним режимом і 15 років провів в ув'язненні.

За даними цієї організації, ситуація у світі щодо свободи віросповідання складається таким чином, як зображено на карті, що розміщена на кольоровій вкладці. На ній різними кольорами позначено території, на яких обмежуються права християн, ставляться до них вороже або й жорстоко переслідують. Тобто в наш час, у XXI ст., християни зазнають гонінь та переслідувань більше ніж у 50 країнах світу.

На жаль, торік увагу організації «Голос мучеників» привернула Україна. У зв'язку з подіями на Сході нашої батьківщини з боку проросійських бойовиків та терористичних загонів російської армії євангельські християни зазнають жорстоких гонінь: їх виганяють із приміщень церков, влаштовують там вогневі позиції; примушують припиняти богослужіння, погрожують, б'ють, катують і навіть убивають. І все це через те, що бойовики вбачають «змову» євангельських християн із Заходом [www.vom-ru.org; Усесвітній огляд — 2015].

VI. Осмислення знань

1. Суть учення Господа нашого Ісуса Христа полягає в Добрій Звістці про наближення Царства Божого. Вислів «Царство Боже» означає справжню владу Бога в житті людини. Воно настає, коли люди усвідомлюють, що Бог керує світом, у якому все відбувається згідно з Його законами, Його заповідями, Його волею.

Царство Боже фактично вже настало з приходом Ісуса Христа — Він першим повністю виконав Божу волю. А з іншого боку, у молитві «Отче наш» ми кажемо: «Нехай прийде Царство Твоє». Тож настане день, коли воно прийде в силі й для всіх. І тоді ті, хто вірить, отримають радісне, щасливе

життя. Але для інших встановлення Царства Божого означатиме суд.

«Знайти Царство Боже» значить відмовитися від усього, що пропонує нам цей недосконалий земний світ із його пріоритетами грубої сили, влади, багатства, брехні та лицемірства.

«Увійти в Царство Небесне» — значить усвідомити свої гріхи й не чинити їх більше; довіритись повністю Богові, щоб Він розпочав у нас Свою роботу й виховував із нас жителів Царства Божого.

2. Хто може стати мешканцем Божого Царства?

Фактично, усі ті, кого згадує Ісус Христос у Нагірній проповіді. Тому Заповіді блаженства перевертають світську уяву про щастя, стають дороговказом для послідовників Ісуса Христа. Християни повинні бути готовими поставити себе й свої особисті інтереси на останнє місце, бути готовими до гонінь та переслідувань за віру в Ісуса Христа і за те, що на перше місце в своєму житті поставили Бога.

Заповіді блаженства формують християнський світогляд, за яким щасливі не ті, у кого немає проблем у житті, а ті, хто живе в правді, Божій правді, а не в тій, що «у кожного своя». Щасливі не ті, хто завжди з усіма погоджується, щоб їх не чіпали, а ті, хто має мужність і рішучість засудити зло, проявити милосердя чи стати миротворцем. І доти, доки між людьми бракуватиме любові, терпимості, прощення, милосердя, тобто самого Ісуса Христа, доти той, хто житиме по-християнськи, зазнаватиме якщо не фізичних гонінь, то моральних (кепкувань, цькувань чи насмішок). І тому щасливі ті, хто не боїться заради Христа бути «білою вороною» і зносити всі негаразди заради Нього.

3. Як ви думаєте, чому гонять і переслідують християн — добрих і порядних людей? (Відповіді учнів.)

4. Чи можемо ми якось впливати на ситуацію? (Звичайно, так! Адже християнство займає в суспільстві активну позицію.)

5. Яким чином можна змінити ситуацію з переслідуванням християн?

По-перше, молитись:

— про президента та уряд своєї країни та інших країн, щоб Бог дав їм мудрості жити й працювати згідно з Божою волею;

— про Божий захист тих, кого переслідують;

— про тих, хто переслідує, щоб Бог відкрив їм правду й змінив їх. Пам'ятаєте гонителя Савла, який став апостолом Павлом?

По-друге, підтримувати гнаних та переслідуваних не тільки морально, але й матеріально (надавати притулок, їжу, можливо, кошти, одяг тощо).

По-третє, поширювати правдиву інформацію про всі відомі вам випадки гонінь чи переслідувань християн.

VII. Підсумок уроку

Робота в групах

Хочу запропонувати вам самостійно зробити підсумок уроку, використовуючи метод «Прес», і озвучити його за алгоритмом:

Я вважаю, що...

Тому що...

Наприклад,...

Отже,...

VIII. Домашнє завдання

Подумайте, яким чином ваше життя може відображати Бога у ваших стосунках із друзями, однокласниками, у сім'ї.

БІБЛІЙНА АСТРОНОМІЯ

**Рекомендовано для учнів 5-6 класів
(діти 10-11 років)**

Автор Алла Кириченко, учитель інформатики
НВК ім. В. Чорновола, м. Южне, Одеська обл.

Заняття 3¹ ЯК ВИНИКЛИ СПІРАЛЬНІ ГАЛАКТИКИ

Вітання. Молитва

Учитель роздає учням Біблії, зошити, ручки.

Учитель. Розгорніть зошити й знайдіть попереднє заняття. На жаль, у багатьох із вас мені довелося виправити помилки в словах «створення» і «освітлення». У них треба писати по дві букви «н». (Якщо учні звернуть на це увагу, то в них зросте успішність з української мови.)

Згадайте, для чого Бог створив зорі. Які із записаних тез про це говорять?

Учні. Освітлення, знаки, умовні часи.

Учитель. Так. Уночі нам сяє не тільки Місяць, а й надходить світло від зірок. На минулому занятті ми розглядали спіральну галактику із сузір'я Золота Риба (*учитель показує фотографію галактики*). Ця спіраль складається з двох рукавів. У рукавах зірок більше, а між рукавами менше. Наша галактика Чумацький Шлях теж спіральна й має два рукави, а Сонячна система розташована між рукавами². Не всі галактики спіральні, але вчені кажуть, що саме спіральних у космосі дуже багато. Як же вони з'явилися?

Учні. Їх створив Бог, на четвертий день творіння.

Учитель. Так, ви сказали Хто й коли їх створив. А як саме? Питання дуже непросте. Коли Ісус Христос пояснював людям, що таке Царство Небесне, Він наводив багато прикладів: невід, скарб, перлина, гірчичне зерно, тісто, сіяч, поле, розповідаючи слухачам про одне й те ж із різних боків. Ми також так зробимо. Спочатку звернемося до Біблії. Знайдіть Книгу пророка Ісаї, розділ 40, вірш 22, прочитаймо (*за бажанням хтось із учнів виразно*

читає): «Він Той, Хто сидить понад кругом землі, а мешканці її — немов та сарана. Він небо простяг, мов тканину тонку, і розтягнув Він його, мов намета на мешкання». А ще розділ 45, 12 вірш: «... небеса Я руками Своїми простяг і про їхні зорі звелів».

Запишіть: **3. а) «Він небо простяг, мов тканину тонку, і розтягнув Він його, мов намета на мешкання» (Іс. 20:22); «... небеса Я руками Своїми простяг і про їхні зорі звелів» (Іс. 45:12).**

Отож, маємо ключове слово «простяг» або «розтягнув» (*учитель бере згорнуту хустину з тонкої газової тканини й розгортає її, розтріпуючи*). Зараз я «простягну» цю хустину над столом (*покриває учительський стіл хустиною*). Зверніть увагу, я просто розгорнула готову хустину й напнула її на стіл. Я не розтягнула її і не зробила більшою за розміром. А тепер уявіть себе в лісі в момент, коли ви напинаєте намет. Ви робите так само: розгортаєте його, розтріпуюте, розправляєте, напинаєте. Саме на цих двох прикладах або образах Бог нам пояснює, як саме Він учинив із небом. Спочатку Він його створив (хустина, намет), а потім зробив певної форми (*розгорнув*). А коли це сталося?

Учні. На другий день, бо в цей день було створено небо; ні, на четвертий, бо тоді ще не було зірок і галактик; важко сказати.

Учитель. Молодці, ви правильно мислите. Адже в 12-му вірші йшлося не про порожнє небо другого дня, а наповнене зірками й галактиками небо четвертого дня. Тож процес простягання неба, вірогідно, відбувся не раніше четвертого дня. Якщо ми уважніше прочитаємо 1 розділ Книги Буття, то будемо вражені таким фактом: Бог, оцінюючи об'єкти, створені в 1, 3, 4, 5 і 6 дні творіння, говорив про них «добре» або «вельми добре». І лише про небо в день його створення Він так не сказав³. Чому?

³ Рассел Хамфрис Д. Звёздный свет и время. — Симферополь: ДИАИПИ, 2009. — С. 62.

Учні. Бо тоді ще не було довершене творіння неба.

Учитель. Так, ви справжні дослідники! Схоже, що оцінку «добре» Бог поставив небу або четвертого, або шостого дня.

Запишіть: **б) Про все, що створив Бог протягом шести днів, у день творіння Він говорив «добре» і лише про небо Він так не сказав (Бут. 1:8).**

Але повернемося до нашої галактики. Яка ж у неї форма?

Учні. Форма спіралі.

Учитель. Так, подвійної спіралі. Але ні хустка, ні намет так не закручуються. Де ми можемо в домашніх умовах бачити, як щось закручується, немовби спіраль? У ванній кімнаті, коли з повної ванни виливається вода. Вона не просто збігає в отвір стічної труби, а закручується вихором, вирве. Причому в північній півкулі це відбувається за годинниковою стрілкою, а в південній — проти. Тож подивимось тепер на небо з іншого боку, начебто небо — це вода. (Помічник учителя приносить контейнер із водою, учитель устатковує контейнер на стілець між партами так, щоб вода була в тіні парт, і дозволяє учням підійти ближче). Зараз ми проведемо експеримент. Я занурю руки у воду — небо із зірками — і буду простягати, розводити руки в сторони. А ви маєте уважно спостерігати й побачити, що станеться з водою (*спочатку учні нічого особливого не помічають, потрібно декілька разів підряд повторити дію*).

Учитель. Подивіться на тіні на дні контейнера.

Учениця. Чорні крапки, я бачу чорні крапки! Що це?! (Нарешті перша дитина на власні очі щось побачила і радіє).

Учитель. Це тіні від маленьких вирів води (*учитель раз по раз розводить руки в воді, щоб усі учні побачили ці тіні*). Вони закручуються саме по спіралі. Цікаво, що не вся вода позакручувалася вирами, їх утворилося тільки

¹ Продовження, попередні заняття див. «Слово вчителю» № 3/2016.

² Климишин І. А., Крячко І. П. Астрономія 11 клас. — К.: Знання України, 2003. — 157 с.

декілька. До речі, ви можете прийти додому й зробити такий самий експеримент. Отож, сьогодні ми спробували змоделювати процес виникнення спіральних галактик. Можливо, Бог робив саме так, і в результаті одні галактики закрутилися спіраллю, а інші — ні.

Учні. А в нас ще експерименти будуть? А хто вас навчив робити такий експеримент?

Учитель. Авжеж. Про вири я прочитала ось у цій вельми цікавій книзі: Філіп Стотт «Життєво важливі питання» (*учитель показує книгу*).

А тепер послухайте, як пояснюють виникнення космосу, а також і спіральних галактик сучасні вчені, які не вірять у Бога. Усі галактики колись перебували в одній точці⁴, яка за розміром менша від вістря шпильки. Потім випадковим чином ця точка вибухнула, і в результаті з'явився Всесвіт. Цей вибух має назву Великий, відтак учені кажуть, що Всесвіт виник у результаті Великого вибуху. Спробуємо змоделювати його (*учитель дістає паличку бенгальського вогню й сірники*). Згадаємо про техніку безпеки: ви повинні знаходитись від мене на відстані не менше метра (*запалює*). Скажіть, по якій траєкторії, як саме розлітаються іскри? Так, по прямій лінії або, як кажуть фізики, прямолінійно. Це схоже на серію маленьких вибухів. Дивіться пильно, можливо, якісь іскри полетять не прямо, а закрутяться по спіралі (*бенгальський вогонь догорів, учитель згідно з правилами техніки безпеки занурює стержень у воду*).

Учні. Ні, усі іскри летіли прямо й урізноміч.

Учитель. Так, тепер ми добре знаємо, при якому процесі з'являються спіральні вири, а коли — прямі лінії. У так званій космологічній теорії Великого вибуху дуже багато проблем, і одна із них — поява спіральних галактик. Закручені об'єкти ніяк не хочуть уписуватися в цю теорію. А Біблія їхню появу легко пояснює.

Запишіть: **в) Іскри від бенгальського вогню розлітаються по прямій лінії так само, як розлітаються вибухові частинки із центра вибуху. Спіральні галактики не могли з'явитися в процесі прямолінійного вибуху.**

Наше заняття добігає кінця. Бачу, що воно вам дуже сподобалось, і радію з цього. У таких випадках кажуть: я на сьомому небі. А що, буває сім небес? На наступному занятті ми з вами будемо рахувати... небеса!

Фото помічника вчителя Юлії Тарасової

Заняття 4 КІЛЬКІСТЬ НЕБЕС

Вітання. Молитва

Учитель роздає учням Біблії, зошити, ручки.

Учитель. На минулому занятті ми дізналися, із чим порівнював Бог небо, щоб люди могли краще зрозуміти його природу. Що це за порівняння?

Учні. Тонка тканина, намет. А ще ми говорили про сьоме небо. Ми порахуємо сьогодні небеса?

Учитель. Так, обов'язково порахуємо. Але все за порядком. Із чим ми ще порівнювали небо? (*з водою*.) Так, і даремно. Адже якщо досліджувати першоджерело — давньоєврейське П'ятикнижжя (Тору), то з'ясується, що «небо» цією мовою називається «шамайм»⁵, а «вода» — «майм». Слово «шам» означає «там». Це слово «шамайм» або «там вода» записане в найпершому вірші Біблії й перекладене як «небо». Те, що там, на небі є вода, ми знаємо з дитинства: дощ іде саме з неба.

Запишіть: **4. а) Давньоєврейське слово «шамайм» із першого вірша Біблії перекладено як «небо» і буквально означає «там вода».**

А тепер прочитаємо, що записано в 6, 7 і 8 віршах (*хтось із охочих учнів зачитує вказаний уривок виразно вголос*). «І сказав Бог: «Нехай станеться твердь посеред води, і нехай відділяє вона між водою й водою». І Бог твердь учинив, і відділив воду, що під твердю вона, і воду, що над твердю вона.

⁵ Деннис Петерсен. Ключи к тайнам творения. Дивные дела Божьи: руководство исследователя. — Симферополь : ДИАПИ, 2011. — 20 с.

І сталося так. І назвав Бог твердь Небо. І був вечір, і був ранок — день другий. Про яку кількість небес тут ідеться?

Учні. Тут тільки одне небо.

Учитель. Так, твердь або небо одне, а чому тоді апостол Павло стверджував, що існує третє небо? Читаємо: «Я знаю чоловіка в Христі, що він чотирнадцять років тому — чи в тілі, не знаю, чи без тіла, не знаю, знає Бог — був узятий до третього неба» (2 Кор. 12:2). Отож, існують як мінімум три різні неба. Схоже, що вони розділені чимось між собою, бо як інакше їх відрізнити? Якщо так, то яке небо ми бачимо кожного дня: перше, друге чи третє?

Учні. Перше; для нас перше, бо ми іншого не бачимо.

Учитель. Так, погоджуюсь. А де тоді друге небо? Або інакше: де кінець першого неба й початок другого?

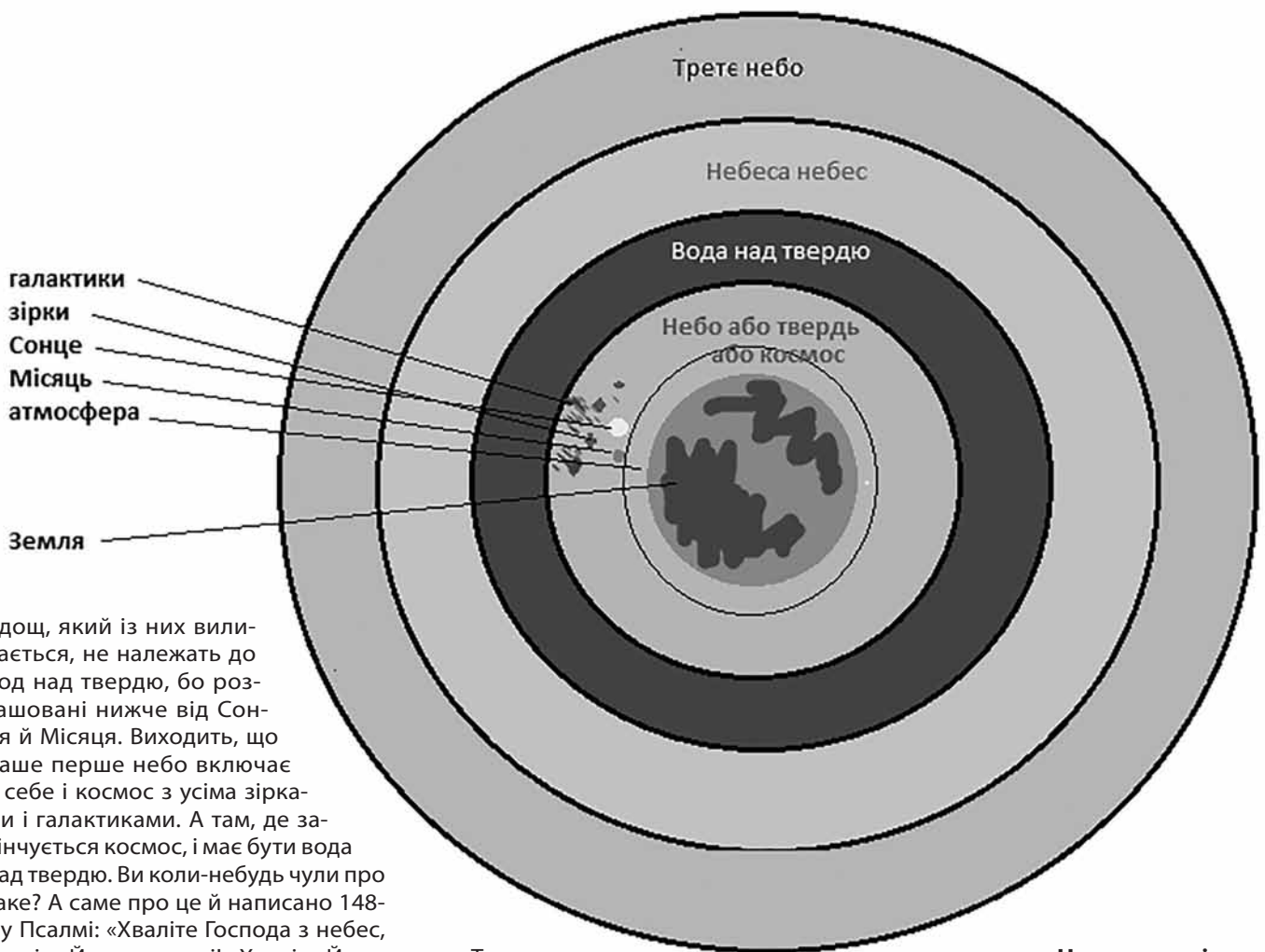
Учні. Ми не знаємо. А про це написано в Біблії?

Учитель. Дещо написано. Ще раз уважно прочитаємо уривок Бут.1:7. Скільки тут описано вод?

Учні. Дві води: зверху тверді й низу.

Учитель. Добре. З нижньою водою ми досить добре знайомі: це океани, моря, ріки, озера (вода в рідкому стані) і полярні шапки (вода у вигляді криги). Потім починається перше небо, яке закінчується другою водою, «що над твердю вона». Що це за вода, чи ми бачимо її? Чи належать до неї хмари і дощ? Читаємо в 17-му вірші про місцезнаходження новостворених Сонця й Місяця: «І Бог умістив їх на тверді небесній, щоб світили вони над землею...» Отож, і хмари,

⁴ Пришляк М. П. Астрономія 11 клас. — К.: Ранок». 2012. — 126 с.

і дощ, який із них виливається, не належать до вод над твердю, бо розташовані нижче від Сонця й Місяця. Виходить, що наше перше небо включає в себе і космос з усіма зірками і галактиками. А там, де закінчується космос, і має бути вода над твердю. Ви коли-небудь чули про таке? А саме про це й написано 148-му Псалмі: «Хваліте Господа з небес, хваліте Його в висоті!.. Хваліте Його, сонце й місяцю, хваліте Його всі зорі ясні! Хваліте Його, небеса із небес, та води, що над небесами!» (Пс.148:1-4). А от вам і біблійна назва другого неба: небеса небес. За аналогією з назвами відділень у ковчезі завіту: святе і святе святих.

Запишіть: **б) «Хваліте Його, сонце й місяцю, хваліте Його всі зорі ясні! Хваліте Його, небеса із небес, та води, що над небесами!» (Пс.148:1-4).**

Що ж ми отримали? Щоб краще це зрозуміти, розглянемо малюнок.

На малюнку зображено три обмежені неба. Перше небо (або твердь, або космос разом із атмосферою Землі) обмежене зверху водою. Друге небо (або небеса небес) теж має межу. Про її існування знав ще цар Соломон: «Ось небо та небо небес не обіймають Тебе, — що ж тоді храм той, що я збудував?» (1 Цар. 8:27). Отже, яке б не було величезне друге небо, а й воно має певний розмір. Бо й воно належить до категорії Божого творіння, а все Його творіння обмежене.

Запишіть: **в) «Ось небо та небо небес не обіймають Тебе, що ж тоді храм той, що я збудував?» (1 Цар. 8:27).**

Те саме треба сказати й про розмір третього неба. Цікаво, що коли апостол Павло писав про третє небо, він обмовився про рай. Схоже, що це ще одна назва третього неба. А ще цей опис дивовижний тим, що людина без скафандра, без космічної ракети, можливо, навіть без власного тіла змогла побувати за межами космосу й неушкоджено повернутись назад! Які в Бога потужні й незбагненні для сучасної людини технології! Тож у нас є прекрасний взірєць: якщо ми будемо жити так, як жив апостол Павло, то, можливо, і хтось із нас буде взятий до третього неба.

Отож, ми сьогодні порахували небеса й отримали біблійну космологічну модель Усесвіту. Багато вчених-креаціоністів займаються створенням такої моделі. Один із таких науковців доктор Рассел Хамфріс. Він теж порахував небеса і свої досить складні наукові розрахунки помістив у книгу «Зоряне світло і час. Поширення світла далеких зірок у молодому Всесвіті» (*учитель показує книгу*). Скільки тут цікавого!

На наступному занятті ми знову будемо рахувати: цього разу — зорі.

Наукова довідка

«Отож, порахуємо не-

беса. Якщо розпочати відлік від Землі, то першим небом буде міжзоряний простір, відомий також як твердь небесна, яку Бог створив у день Другий... Над першими небесами, за межами найвіддаленіших галактик, розміщена стіна звичайної води (товщина її невідома, а поверхня зараз, скоріше за все, є кригою). За зовнішньою поверхнею цих вод міститься простір, який я тут називаю другим небом, яке іменується також небесами небес, які Бог створив у день Перший. Про ці другі небеса ми знаємо зовсім мало — тільки те, що вони створені й скінченні... Десь за другими розміщені треті за рахунком небеса, про які ми знаємо ще менше. Можливо, саме там живе Бог. У будь-якому разі найпрямішою й найпростішою відповіддю на запитання: «Що розміщене за межами вод над нами?» — буде: «Другі небеса»⁶.

⁶ Хамфріс Д. Рассел. Звёздный свет и время. Распространение света далёких звёзд в молодой Вселенной. — Симферополь: ДИАИПИ, 2009. — 59 с.

СВІТЛО ЗІРОК І ЧАС. ПОШИРЕННЯ СВІТЛА ДАЛЕКИХ ЗІРОК У МОЛОДОМУ ВСЕСВІТІ

Рассел Хамфріс

Біблія навчає нас, що Всесвіту всього лише кілька тисяч років, однак ми бачимо на небі зірки, світло яких іде до Землі мільярди світлових років. Донедавна вчені- креаціоністи не могли вирішити цієї дилеми, а космологічна теорія, представлена в цій книзі, пропонує цілком нову й тверезу наукову інтерпретацію. Д. Рассел Хамфріс заперечує деякі традиційні креаційні теорії, але при цьому дотримуючись буквального розуміння Біблії, вірить у її безпомилковість і доводить, що Всесвіт молодий, розглядаючи події перших чотирьох днів Творіння.

КЛЮЧІ ДО ТАЄМНИЦЬ ТВОРІННЯ

Денніс Петерсен

Ця книга є скарбницею історичних і природничих знань. Вона містить ключі, які допоможуть дізнатися про наукову достовірність біблійної історії створення, викрити основні суперечності еволюційного міфу, упевнитися в тому, що Боже Слово живе й істинне.

Книга складається з чотирьох частин.

Перша частина На початку... Наука й Біблія підтверджують одна одну. Коли ж усе почалося? Дивовижні факти про космос і Землю розкривають істину про вік нашої планети.

Друга частина. Істинна наука не боїться піддати перевірці як теорію Великого вибуху, так і середньовічні вірування. Від дятлів до китів, від копалин до філософів — усе показує, що еволюція — обман.

Третя частина. Чи знайдена проміжна ланка? Дивовижні таємниці про динозаврів допоможуть з'ясувати, якими вони були й чому зникли.

Четверта частина. Як пояснити загадки стародавніх цивілізацій? Неймовірні свідчення прогресу допотопних часів — піраміди, НЛО та стародавня техніка має чітке логічне пояснення в межах біблійної оповіді.

Книга «Ключі до таємниць творіння» — це одна з найкращих книг з природознавства.

РІЗДВЯНА МІСТЕРІЯ

Сценарій позакласного заходу

Автор Галина Смакула, учитель основ християнської етики
Колодіївської ЗОШ І–ІІІ ст. Тернопільської обл.

**Споконвіку було Слово, і з Богом було Слово,
І Слово було — Бог.**

**З Богом було воно споконвіку. Ним постало все, і ніщо,
що постало, не постало без нього. У ньому було жит-
тя, і життя було — світло людей. І світло світить
у темряві, і не поїняла його темрява.¹**

Ів. 1:1-5

І ось Слово Господнє воплотилось тут на землі й ста-
лося тілом. Слово Боже, яким Господь створив світ, стало
людиною. Стало тим Дитятком, яке лежить зараз у яслах
і простягає свої маленькі рученята до Марії, до Йосипа, до
всього світу...

1 ДІЯ

Марія входить до світлиці, запалює свічку, раптом
вбігають діти й вітають її:

Вітаємо, Маріє!

Дівчинка 1. Маріє, чи то правда?

Марія. Що правда?

Дівчинка 2. Ну, чи ти вже заручена?

Марія сором'язливо опускає очі, робить паузу:

Марія. Так, правда.

Усі разом. Ой, які ми раді!

Дівчинка 1. А ми знаємо, з ким ти заручена — з Йо-
сипом.

Марія. О, то ви все знаєте, то чого ж розпитували мене?

Дівчинка 2. А ми хотіли, щоб ти сама нам це сказала.

Дівчинка 1. Ох і гарного ти маєш нареченого. Йосипа
всі тут знають, такий роботящий, такий побожний. Ти будеш
з ним щаслива...

Марія. Я також думаю, що буду щаслива, бо завжди
молю Господа, щоби не покидав мене. У своїх молитвах,
які я підношу до неба, я благаю Всевишнього, щоби Він міг
мною послужитися, коли захоче, щоби я могла стати тою
вірною слугою Божою, щоби могла стати тим знаряддям,
яким би міг скористатись Творець. Я нічого так не бажаю,
як того, щоб на мені сповнилась воля Божа. І я вірю, що Він
вислухає мої молитви.

Дівчинка 2. Ти така покірна, Господь не може не ви-
слухати тебе.

¹ У матеріалі використані тексти з Біблії в перекладі І. Хоменка.

Дівчинка 1. Ти і Йосип дуже підходите одне одному. Я думаю, що Господь поблагословить вашу сім'ю.

Марія сміється.

Марія. Усе в Божих руках.

Дівчинка 2. Добре, Маріє, ми вже підемо, бо час пізній. Засиділись ми в тебе. Прощавай, Маріє!

Усі виходять. Марія залишається сама.

Марія. Якесь дивне відчуття переслідує мене тривалий час. Чомусь душа моя тривожиться й серце моє бентежне. Але неспокій цей якийсь дивний, якийсь солодкий... Таке відчуття, ніби щось повинно статися зі мною. Я вже декілька днів відчуваю це, але сьогодні особливо сильно й гостро. Але я знаю, хто мені допоможе в цьому. Я попрошу Господа, щоби Він і тепер допоміг мені, як допомагав завжди, щоби зняти цей тягар із моєї душі.

Марія підходить до молільниці, схиляється навколішки й молиться. Раптом ударяє світло й з'являється архангел Гавриїл.

Ангел. Радуйся, благодатна, Господь із тобою. Благословенна ти між жінками. Не бійсь, Маріє! Ти знайшла ласку в Бога. Ось ти зачнеш у лоні, і вродиш сина, і даси йому ім'я Ісус. Він буде великий і Сином Всевишнього назветься. І Господь Бог дасть Йому престол Давида, Його батька, і Він царюватиме над домом Якова, і царюванню Його не буде кінця.

Марія. Як же воно станеться, коли я мужа не знаю?

Ангел. Дух Святий зійде на тебе й сила Всевишнього отинить тебе, тому й святе, що народиться, назветься Син Божий.

Марія. Ось я раба Господня: нехай станеться по слову твоєму.

Ангел виходить, Марія залишається сама. Підводиться з колін.

Марія. Тепер я розумію, що відчувало моє серце. Господь хоче, щоб я стала матір'ю Його Сина.

Марія підносить руки догори.

Боже, Боже мій, чини зі мною все, що захочеш.

Опускає голову і руки.

Якась сила невідома переполює мене...

Підносить руки.

Величає душа моя Господа і дух мій радіє в Бозі, Спасі моїм, бо Він зглянувся на покору слугині своєї, ось бо віднині убажатамуть мене всі роди. Велике бо вчинив мені Всемогутній і святе Ім'я Його...

2 ДІЯ

Йосип збирається лягати спати. Засинає. Входить ангел і промовляє до Йосипа:

Ангел. Йосипе, сину Давида, не бійся взяти Марію, твою жінку...

Йосип (*крізь сон*). Як же я можу взяти її, як вона зрадила мені?

Ангел. Не бійся взяти Марію, бо те, що в ній зачалось, походить від Духа Святого.

Йосип. То Марія не зведена ніким? Господи, а я вже таке надумав...

Ангел. Вона народить Сина, і ти даси Йому ім'я Ісус, бо Він спасе народ Свій від гріхів їхніх.

Ангел виходить, через хвилю Йосип прокидається.

Йосип. Що це було? Сон? Ні, це не був сон. Я хоч і спав, але дуже ясно бачив ангела Господнього, що звертався до мене і добре пам'ятаю його слова. Отже, Марія не була ніким зведеною. Господь обрав її Матір'ю для Свого Сина. А я недостойний посмів щось зле думати про Марію. Я все зроблю як Ти мені велиш, Боже мій, і хай буде прославлене Твоє Святе Ім'я.

Стукім у двері.

Йосип. Хто там?

Заходить воїн.

Воїн. Ти Йосип-тесля?

Йосип. Так, то я.

Воїн. У тебе є сім'я?

Йосип. Так, я заручений із дівицею Марією. А що сталося?

Воїн. Вийшов наказ від кесаря Августа переписати всю землю. Так що збирайся, бери свою жінку й іди на перепис в Юдею, у місто Віфлеєм. Цей наказ оголошується по всій імперії, і хто не послухається його, буде покараний. Ти все зрозумів?

Йосип. Так, зрозумів.

Воїн виходить.

Йосип. Великий шлях у нас попереду. До Віфлеєма далека дорога. Тим більше, що Марія вагітна. Але на все Божа воля. Господь кличе нас туди, то й допоможе нам щасливо дійти. Потрібно збиратися в дорогу. Іду до Марії, і ми разом вирушимо.

Виходить.

Палати Ірода. Заходить Ірод.

Ірод. Ох і голова тріщить після вчорашньої забави... Навіть не пам'ятаю, як вчора дійшов до ліжка. Мабуть, добре гульнув. Цілий день проспав.

Звертається до воїна:

Ірод. Що там нового?

Воїн. Юдеї знову виявляли незадоволення.

Ірод. Чим то вони незадоволені?

Воїн. Кричали на вулиці, що ти, царю...

Ірод. Ну що кричали, що?!

Воїн. Що ти, царю, пияк, гуляка й кровопивця...

Ірод. Ага, то вони незадоволення виявляли, ха-ха, то кажуть, що я гуляка та кровопивця. Я дуже тішуся, що нарешті до них, тупих юдеїв, дійшло, хто я. А вони що думали, що я буду з ними в іграшки гратися, чи вони думають, що я буду їхньому Богові поклонятися? Ніколи! А за той їхній бунтівний дух я буду страшно карати юдеїв. Я з них повимотую всі жили разом із їхніми дурними мізками. Кесар Август чекає від мене порядку і я наведу його тут, хоч би мав останнього юдея втопити в його ж крові.

По паузі:

Ірод. Ну з тим збродом усе ясно. Що там далі?

Воїн. Ще є одна новина.

Ірод. Яка?

Воїн. Ще з самого ранку до Єрусалима увійшов караван. І люди, що йшли з цим караваном, розпитували на вулицях, де тут народився Цар Юдейський.

Ірод. Зачекай, то що, я за тими забавами забув про свій день народження? Та ні ж, я добре пам'ятаю, що півроку тому святкував і відзначав його в палаці самого імператора Августа. Слухай, а може, вони п'яні були?

Воїн. Та ні, п'яні вони не були. Вони гарно зодягнені, назвалися мудрецами зі Сходу, казали, що за зорями визначили, ніби в наших краях мав десь народитися Цар.

Ірод. Слухай, який Цар? Які зорі? Що ти тут мені дурниці мелеш?

Воїн. Високий царю, вони чекають у передпокої, якщо хочеш, то сам запитай у них.

Ірод. Ага, то вони тут? Клич їх сюди!

Воїн виходить.

Ірод. Ото навчилися нишпорити по тих зорях. Усякого дурного понаходять, а людям голови забивають.

Заходять мудреці.

Мудрець 1. Вітаємо тебе, Царю Юдейський.

Мудрець 2. Ми раді тебе бачити при доброму здоров'ї.

Мудрець 3. Прийми від нас поклін.

Усі разом кланяються.

Ірод. Хто ви такі, звідки й куди йдете?

Мудрець 1. Ми йдемо зі Сходу. Ми визначили за зорями, що тут, на Юдейській землі, народився Цар.

Мудрець 2. І прийшли поклонитися Йому.

Мудрець 3. Ми принесли багаті дари, щоб покласти до Його ніг.

Ірод. Зачекайте, зачекайте, це про якого Царя ви говорите?

Мудрець 1. Про того, який мав тепер народитися.

Ірод. Коли мав народитися?

Мудрець 2. Тепер.

Ірод. Ви, я бачу, люди здалека і напевно не знаєте, що на цій землі вже давним-давно є цар, і ним є я — Ірод.

Мудрець 3. Але зорі нам чітко сказали, що народився новий Цар.

Ірод. А де ж він народився?

Мудрець 1. Ми хотіли в тебе це запитати.

Ірод. А, то ви не знаєте, де він є!.. Ну нічого. Ідіть у Віфлеєм і розпитайте пильно про те Дитя. Коли знайдете, сповістіть мені, щоб я теж пішов Йому вклонитися.

Мудреці виходять.

Ірод (встає з трону). Вони хоч і мудреці, але я обведу їх навколо пальця. Хай вони все рознюхають, розпитають, вивідають, та й скажуть мені. А я вже знаю, що зроблю з цим Дитятком, яке насмілилось зазіхати на мій трон. Я не одного звів зі світу, і ніхто не сховався від мого гніву, хто б він не був. Я його з-під землі дістану, але покажу, як зазіхати на моє місце. Я тут цар, цар Юдейський. Більше нікого немає, тільки один я. І нехай це кожен запам'ятає, якщо не хоче мати справу з Іродом.

Пастушки сидять біля вогнища.

Пастушок 1. Подивіться, яке сьогодні ясне й чисте небо.

Пастушок 2. І скільки зірок на небі.

Пастушок 3. А отам, дивіться (*показує рукою*), надзвичайно яскрава зірка. Я щось раніше її не зауважував.

Пастушок 1. Правду кажеш, ясність від неї б'є, мов від місяця.

Пастушок 2. То, напевно, якась особлива зірка.

Заходить ангел.

Ангел. Не бійтесь, бо я звіщаю вам велику радість, що буде радістю всього народу — бо народився вам у місті Давидовім Спаситель, Він же Христос Господь. І ось вам знак: ви знайдете Дитя сповите, що лежатиме в яслах. Слава Богу на висоті й на землі мир, людям благовоління!

Пастушок 3. Ходімо лише до Віфлеєма та подивімося на ту подію, що Господь нам об'явив.

Пастушки виходять.

Ангел. І все небо радіє, і земля веселиться, бо народився той, хто підніме людей із колін, хто врятує цей світ. І хоч світ розбещений повстане проти Нього, але подолати Його не зможе. Радійте нині люди, радійте нині й завжди, бо радість прийшла до вашої хати, бо спасіння сходить на вас, бо народився Бог Предвічний.

Під час співу «Бог Предвічний...» заходять Марія з Ісусом і Йосип. Закінчується спів, ангел виходить. Заходять пастушки.

Пастушок 1. Вітаємо вас!

Пастушок 2. Мир вашому дому!

Пастушок 3. Прийміть наш поклін.

Йосип. Дякуємо вам. А хто ви такі?

Пастушок 1. Ми пастухи. Ми пасемо отари овець і цієї ночі стояли на сторожі.

Пастушок 2. Ми дуже змерзли й грілися біля багаття. Аж раптом ангел Господній нам з'явився, весь у блиску й сяйві небесному.

Пастушок 3. Він нам сказав, щоб ми йшли сюди, бо тут народився Христос Господь, Спаситель світу. Ми прийшли подивитися на Дитя, покажіть нам Його.

Марія. Ось Він, підійдіть сюди.

Пастухи підходять, схиляють коліна.

Пастушок 1. Дивіться, яка маленька Дитинка.

Пастушок 2. Така маленька, а скільки сили в Собі має.

Пастушок 3 (підносить руки вгору). Господи, нехай через це маленьке Дитя буде прославлене Твоє Святе Ім'я!

Спів «Тріє царі...»

Заходять три мудреці.

Мудрець 1. Зоря нас вела через цілу дорогу, освітлювала весь шлях. І коли зупинилась над цією стаєнкою, ми зрозуміли, що тут і є народжений Цар Юдейський. Ми дуже зраділи й зайшли сюди, щоби поклонитись Цареві.

Йосип. Ми раді вас бачити. Хто ви, добрі люди, і з яких країв прийшли?

Мудрець 2. Ми прийшли зі Сходу, із багатих країв, і ми принесли Дитяткові дари: золото, ладан і миро.

Кладуть дари.

Мудрець 3. А ще нас називають мудрецями, бо вміємо по небесних світилах долі людей, а то й цілих народів виховувати. І от ми побачили зорю на небі, що вказувала на величезну зміну в цілому світі.

Спів «Бог Предвічний...»

Мудрець 1. Ми були в Єрусалимі, і Цар Ірод, який привітно зустрів нас, указав нам дорогу сюди.

Мудрець 2. Зоря нас провадила й указувала нам шлях — і от ми тут. А зараз ми маємо повертатись і сповістити Іродові, де ви є, бо він хотів уклонитись Дитині.

Заходить Ангел.

Ангел. Не робіть цього! Ірод підступний і кровожерливий. Він хоче знати, де Дитятко-Месія, щоб убити Його. Тому повертайтеся додому іншим шляхом, а до Єрусалима не заходьте.

Мудреці кланяються і виходять. Ангел до Йосипа:

Ангел. А ти, Йосипе, візьми Дитятко й Марію, і втікай у Єгипет, і перебувай там, поки я тобі не скажу, бо Ірод розшукуватиме Дитя, щоб Його вбити.

Йосип. Нехай буде воля Божа.

Палати Ірода. Ірод заходить із воїном.

Ірод. Так і не прийшли ті мудреці. То вже даремно їх чекати. Я наказую негайно вирушати у Віфлеєм і повбивати там і по всій окрузі всіх дітей віком до двох років.

Заходить Ангел.

Ангел. Я ангел Господній. Господь не хоче твоєї смерті, Господь хоче, щоб Ти покався і зійшов з цієї дороги гріха. По всій країні настало велике горе. Зойки, стогони, плач повсюди!.. Невже твоє серце не здригнеться на цей людський біль? Ти тільки прислухайся...

Звучить «Не плач, Рахиле...»

Поволі заходять пастушки та мудреці.

Ірод. Чому ви сюди заходите? Я смерть зішлю на вас!

Ангел. Та смерть не є вже у твоїй владі. Ти довго нею поганяв, але тепер вона на тебе чекає.

Ірод. Ні, я не хочу вмирати, ви чуєте?!

У цей момент увиходить Йосип і Марія з Ісусом на руках.

Ірод. Ні, ні, не підходь до мене, не підходь!

Ангел ударяє Ірода, і він вибігає з криком. Усі дійові особи встають лицем до людей, Марія за ними.

Ангел. Пропав Ірод і разом із ним зло. Зникли горе й смуток. Радість завітала в цю оселю.

Мудрець 1. Цю радість ми хочемо розділити з вами, узяти частинку з собою й занести туди, де ще цієї радості не знають.

Пастушок 1. Нехай народжений Спаситель зігріє ваші серця.

Мудрець 2. Щоб не було нікого засмученого, щоб ніхто не журився.

Пастушок 2. Нехай зірка небесна покаже вам той шлях, який приведе вас до Бога.

Мудрець 3. Нехай любов буде між вами, нехай ласка Господня на вас перебуває.

Ангел. Нехай незгода вас обминає, щоб не було у вашім краї лиха. Прийдіть до маленького Дитятка Ісуса і віддайте

Йому свої серця. А Ісус віддасть вам Своє. Його вистачить на вас усіх і на всі майбутні покоління. Прийдіть до Нього й складіть Йому свої дари. Не із золота чи срібла, а з серця вашого й душі.

Йосип. Нехай віднині щастя не минає вас і радість із вами не прощається. Бо хто живе з Ісусом, той має правдиве щастя. І нехай це маленьке Дитя-Месія народиться у кожному серці, щоб любов Божа наповняла вас миром і спокоєм, щоб зігрівала вас милосердям. Щоб віра, надія і любов були вашими служниками в житті. Щоб брат нарешті обійнявся з братом і не слабів ці обійми. Задля того всього Бог дав нам те, що в Нього є найдорожче.

Усі разом. ХРИСТОС НАРОДИВСЯ!

Снів «Нова радість стала...»

ХОЛОДНЕ СЕРЦЕ

Сценарій Різдвяної вистави

Автор Вікторія Черпак, м. Вараш, Рівненська обл.

Дійові особи:

Сніговик—розповідач

Ельза маленька (епізод)

Анна маленька (епізод)

Король та **Королева** (епізод)

Ельза — принцеса з холодним серцем, серйозна й виважена

Анна — молодша сестра Ельзи, щиросердна, швидка й говірка

Нянечка — права рука королеви, хазяйновита жіночка

Продавець — веселий чоловік із добрим серцем

Кристоф — друг продавця, теж із добрим серцем.

Сцена прикрашена святковими вогниками. На задньому тлі — казковий зимовий ліс, великі сніжинки, зорі з фольги звисають зі стелі. Поряд стоїть ялинка. Підлога теж недбало вистелена білою тканиною, зім'ятою у вигляді кучугур, розкидані снігові кулі з пап'є-маше.

Звучить різдвяна мелодія Френка Сінатри «Magic moments».

З'являється Сніговик.

Сніговик. *(Заходить із велетенським дзеркалом у руці, не помічаючи аудиторію, заглядає на сніжинки, торкається ялинки, усміхаючись, мугикає пісеньку Петрика П'яточкіна.)* Там-тарам-тарам-тарарам... Там-тарам-тарам-тарарам... Хм... Ну як же це там за текстом? Учора я не розбігався...

Е... Бути слухняним намагався... Не крутився, не вертівся... О!!! *(Зачаровано зупиняється, тримаючи палець догори, все ще не помічаючи аудиторії.)* Точно-преточно! А я собі думаю — і навіщо я з собою тягаю оцю штуку... Хм!!! *(Загадково говорить до ялинки.)* А я ж — не вертівся!!! *(Ніби чекає реакції від ялинки.)* Ех, ну й поганий ти співрозмовник! *(Махає в бік ялинки рукою.)* Не вертівся... *(Починає ретельно за допомогою дзеркала себе оглядати.)* Так-с, тут у нас усе нормально, і тут... Ой, ця талія!!! Так-с, тут трохи підліпити — негоже Сніговикові бути худеньким. Як там кажуть у народі: котів і Сніговикові пухкенькість до лиця! О, точно, до лиця! *(Переводить дзеркало на обличчя.)* Цей носик — це просто вершина досконалості! Ні, ну Ельза все-таки добре придумала. *(Вдивляється в дзеркало уважніше, раптом помічає аудиторію.)* Ой! *(Ховається за ялинку, потім сам до себе шепоче: «Це фанати, не бійся, усе гаразд, фанати».)* Фанати...

Привіт, друзі!!! Я й не знав, що вас тут так багато зібралося. А ви, певно, знаєте, хто я, так? Знаєте? Ні, ну я ж цей, як його — справжня зірка! Сфоткатись не хочете зі мною, га? Добре-добре, усі автографи й фотографії — потім. Не будемо псувати моменту. Тож я вам підкажу. Я — найчарівніший, найпухкенькіший,

найбілосніжніший, найдотепніший і ще сто мільйонів разів найнайнайкращий Сніговик у всьому білому світі! А ще, я — друг Ельзи і Анни. Знаєте таких? Та що ж це я все про себе та про себе? Нумо знайомитися! *(Бігає по залу й знайомиться.)* Тебе як звати? А тебе? Дуже приємно! То ви впізнали мене? Про мене навіть мультик є. Бачили? Називається «Холодне серце». Але скажу вам по-секрету: режисери зняли мультик так собі, бо все насправді було інакше. Ну, ви знаєте, я все розповідав, розповідав, а вони взяли й зняли все інакше. А хочете, розкажу вам, як усе було насправді? Хочете? Ну, тоді вмошуйтеся зручніше й уважно дивіться справжню історію «Холодне серце». *(Світло гасне, лишається світло тільки на Сніговикові. Він кладе дзеркало під ялинку, стає поряд.)* А все було так.

Звучить мелодія Едварда Гріга «Світанок».

В одному далекому царстві, далекому государстві, яке розташоване звідси за тридев'ять кілометрів льоту на снігових санях, жили собі дві сестрички-принцеси. Одна з них була старшою, а інша молодшою. Вони росли добрими, веселими, розумними, і дуже любили зиму — як і я.

У цей час на сцені світлішає, з'являються дві зовсім маленькі дівчинки. Вони ніби граються кульками

зі снігу, потім скачують кулі й складають сніговичка.

Так, а ось, до речі, і я.

Дівчатка кружляють навколо Сніговичка, потім приклеюють йому носа.

А ось так з'явився мій неперевершений носик.

Дівчатка сходять зі сцени, світло знову на Сніговику.

У дівчаток були люблячі батьки (Король і Королева виходять на сцену з дівчатками, показуючи на сніжинки, дивуючись сніговикові), які щодня огортали їх турботою й сердечним теплом. Та одного разу (світло гасне, герої ховаються за ширму, світло лишається тільки на Сніговикові) батьків не стало. І дві маленькі принцеси залишилися сиротами. І якщо молодша сестричка ще до кінця всього не розуміла, то старша знала, що тепер вони зовсім одні. Їй було дуже боляче, та вона розуміла свою відповідальність за молодшу сестричку, тому заховала свій сердечний біль глибоко-глибоко, у найдальшому куточку свого серця. Проте той біль ніколи не зникав. Він поглинав і холодив серце принцеси настільки, що все, до чого вона в гніві чи страху торкалася, перетворювалося на кригу. То був її великий секрет.

Світло гасне. Музика міняється. Сніговик ховається за ширму, декорації змінюються. На задньому тлі — велетенське вікно, з якого видно місто, поряд — мальований камін. Ельза сидить за столом у строгій сукні з охайною зачіскою, у рукавичках, гортає книгу, щось зосереджено рахує на калькуляторі. На сцену влітає захекана Анна.

Анна. Ельзо! Ходімо у двір! Ти бачила? Там перший сніг випав! Ну ходімо, ходімо, ходімо!

Ельза. Невже ти не бачиш, що я працюю?

Анна. Ну, Ельзо, ну ходім, пам'ятаєш, як у дитинстві? Пам'ятаєш, як ми з тобою ловили сніг на язик. Дивись, отак (висовує язик і починає бігати й ніби ловити сніг). Ельзо! Пам'ятаєш? Ну ходімо ж!

Ельза. У мене багато справ. Зовсім скоро — коронація, а я ще не готова — не розібралася з цією дивною системою управління королівством.

Анна. І довго ти ще користуватимешся отим непотребом? (Підходить, забирає калькулятор, виймає з кишені планшет.) Ну от, я ж тобі казала — усе просто: тицяєш пальцем сюди, ведеш сюди — і вуаля! Усі рахунки оплачені! Мені про це Василь із сусіднього королівства розповів, надіслав мені месидж. До речі, приїде на твоє коронування.

Ельза (похитує головою, скептично складає руки, робить зосереджену гримасу). Який ще Василь? І чому ти ніколи не даси мені спокійно попрацювати?

Анна. Василь, мій друг, комп'ютерний геній і... просто Василь. Я тобі життя полегшую! До речі, у рукавичках з планшетом не працюють, тому... (зісмикує рукавички)...

Ельза. (Зісмикує зі стільця, стривожено біжить до вікна, торкається його, у цей час над нею сиплються сніжинки.) Скільки разів я казала тобі цього не робити! І чому ти мене ніколи не слухаєш?!

Анна. (Принишло, трохи ображено.) Але ж, Ельзо, я хотіла, як краще... Ти ж моя люба сестричка! (Підходить до неї, уже не ображаючись.) То що, ходімо на вулицю? Ти ж пам'ятаєш, як ми з мамою і татом....

Ельза. Замовкни! Перестань поводитися, як дитина! Мама і тата давно немає, ми з тобою самі в цілому світі.

Анна. Ні, Ельзо, це не так... (Підходить до неї, та її відштовхує, Анна падає, на неї сиплються сніжинки з рук Ельзи.)

Ельза. Ой, я цього не хотіла, не хотіла.

Анна. Ти завжди так робиш...

Ельза. Я ж ненавмисне...

Анна. Ти стала холодна та зла. Ти тільки те й робиш, що кричиш на мене, відштовхуєш і вдаєш, що надто занята.

Ельза. Ні, ні, усе не так, ти всього не знаєш...

Анна. Усе я знаю! Ти така і є! Відколи не стало наших батьків, у твоєму серці щось зламалося, там живе лише злість, роздратування і страшний холод. Він настільки страшний, що навіть ти його відчуваєш — чи не тому ти завжди надягаєш ці старомодні рукавички? Ельзо, отямся! Де поділася моя весела сестричка-вигадниця, яка завжди знаходила час на мене, на наші смішні ігри, на теплі розмови? Та ти взагалі хоч знаєш, що таке тепло? (Ображена виходить, музика змінюється.)

Ельза. (Піднімає рукавички, сідає за стіл.) Анна має рацію. Я породжую лише зло. Мене дратують щасливі люди. Я заздрю тим, у кого є батьки... Я не вмю і не хочу всміхатися... Та й для чого? І хіба комусь цікаво, що в моєму серці живе лише біль? І що місця для чогось іншого там не лишилося? Я люблю свою сестру, хочу, аби вона була щасливою, але я розучилася дарувати тепло. Так, я вже не знаю, що таке тепло. Усе, до чого я торкаюся, перетворюється на лід. А що, коли

одного разу я настільки розізлюся, що, торкнувшись до Анни, перетворю її на льодову скульптуру? Ні, я не можу так ризикувати...

Ельза встає, схвильовано ходить по кімнаті, бере до рук альбом із фотографіями, гортає, починає співати.

*Пекучий холод в серці моїм,
І його не розтопить...
Всі відчуття холодні,
Ну і як з цим далі жити?
Не можу зрозуміти, як відновить любов,
Як з теплом в душі до сестри йти знов?*

*Не можу так, не хочу так,
Цей холод в усіх лишає знак!
Якби змогла я все змінити...
Та все дарма....*

*Утекти і забути —
Що було більше не вернути!
Утекти і забути!
Самотність — тепер моя путь.
Сніжні міста буду тепер творити...
Хай сніги летять!
З холодом в серці навчусь жити!*

*Лишу усе минуле,
Отут, в палаці цім.
І страхи всі у серці
Стримаю я в руці.*

*Створю кругом сніжинок шквал,
Із льоду збудую сріблястий вал!
Й хай в танці вертеться заметіль
Назавжди!*

*Утекти і забути
Цей світ із дивних мрій.
Утекти і забути —
І не буде сліз з-під вій!
Не тут мій дім —
В горах створю палац...
І хай сніги летять...*

*Іскриться небо і земля від моїх чар,
Підкорені мені зима і лід — ну що за дар?
І ось вже знаю я, як далі мені бути:
Я не вернусь сюди, повинна все забути!!!*

*Утекти і забути,
І в горах прихисток знайти,
Утекти і забути —
З холодом в серці йти.
Зустріну я ранок перший свій.
Хай сніги летять!
З холодом в серці навчусь жити!*

Моє серце надто холодне! І, певно, вже ніхто не зможе його розтопити. Я не можу тут залишатися!

(Голос Нянечки з-за сцени.) Принцесо Ельзо, принцесо Ельзо, а які тарелі брати на бенкет: в позолоті чи посріблені? Тут заявок 1200 осіб

придворного люду, ну і ще плюс місцеві жителі — усіх нагодувати, показати палац... Принц Срібного побережжя Кришталевого моря теж приїде, йому, до речі, найдовше до нас добиратися, тож мусимо його почекаати. Північні олені привезли телеграму, що він уже в дорозі...

Увесь цей час Ельза хвилюється, поспішає, розставляє все на місця, дещо ненароком перекидає, замороживши їй шепоче: «Я не можу тут залишатися, мушу піти непоміченою». Речі обробити штучним снігом з одного боку, аби був ефект заморожування. Коли Ельза зникає за ширмою, з іншого боку виходить заклопотана Нянечка з великим журналом і продовжує свій монолог.

Нянечка. Пише, що не дочекається такої знаменної події — вашої коронації. Про це вже пишуть всюди в інтернеті, тож мусить бути в центрі подій. *(Не помічає, що Ельзи немає.)* Допіру наші кравчині пошили для вас, принцесо, 12 моделей суконь, найновіших, щойно з подіумів, тож, думаю, примірку можна розпочати вже сьогодні. Ще потрібно вмовити Анну не проспати, а точніше — не зважаючи на всі її відмовки, вчасно розбудити. Усі інші справи я вже ніби зробила. То що там із тарелями: у позолоті чи посріблені? *(Нарешті відриває очі від журналу й помічає, що Ельзи нема.)* Принцесо Ельзо? *(Починає шукати.)* Принцесо Ельзо, та годі вам, ви ж не Анна! Не ховайтесь! *(Підходить до столу, торкається замерзлих речей.)* О ні!

У цей час вбігає Анна.

Анна. Ельзо, я погарячувала! Ельзо, я все одно тебе люблю! О, нянечко, бон жур! Ельзо, ти ж знаєш, що ти все одно найкраща, найрозумніша, найвеселіша і най... *(Помічає розгубленість няні.)* Нянечко, а де Ельза?

Нянечка. Я.. я... мені видається... я тут просто записувала, зайшла запитати...

Анна. Вона що, ховається? Ельзо, а я тебе знайду!

Нянечка. Ні, Анно, подивись на оці речі, вони заморожені...

Анна. Ви хочете сказати...

Нянечка. Коронації не буде. Ельза не витримала свого холодного серця й здалася. Вона завжди говорила мені про це, відколи почала піддаватись холоду свого серця й заморожувати все навколо. Казала, що нікому не потрібна з таким талантом, що їй не місце тут, серед людей, яких вона любить.

Анна. Як це? Вона ж моя сестра! Вона ж любить мене. Хіба вона могла отак мене покинути?

Нянечка. Холод у її серці став дужчий, тож вона злякалася.

Анна. Треба щось робити. Ага, ось, мій геніальний друг Василь. Зараз. *(Сідає, послизається на стільці)* Ой, як слизько! Так-с, няню, потримайте мої ноги, а то вони почувають себе, ніби в балеті. Ага. Василь, пишемо. *(Набирає щось на планшеті.)*

Нянечка. Кому пишеш?

Анна. Геніальному другу. Зараз він примчиться на золотогрових оленях і ми разом поїдемо її шукати. Ми повернемо Ельзу.

Нянечка. Можливо, відішлемо когось із придворних?

Анна. Ні, ви що, усі задіяні в підготовці до церемонії коронації.

Нянечка. Але ж...

Анна. Навіть не думайте. Нічого не відмінюємо. Ми знайдемо Ельзу. *(Зосереджується на планшеті.)* Що? Немає сіна для оленів? Темно? Ногу крутить? Зуб випав — терміново треба до стоматолога? Що? *(Розчаровано дивиться на няню.)* Василь каже, що не зможе приїхати й допомогти шукати Ельзу, але на коронації обов'язково буде...

Нянечка. Що ж, можливо, тобі варто називати його «далеким знайомим»?

Анна. Ну й нехай! Я поїду шукати Ельзу сама! Я знаю, де вона може бути!

Нянечка. Куди? Сама? Що ти надумала? Я їду з тобою!

Анна. Ні, ви лишайтесь тут — ви знаєте справи нашого королівства найкраще. На кого ж воно залишиться? А я знайду її. Де мій кінь? *(Рішуче вибігає. За нею, розвівши руками, виходить няня.)*

Світло перемикається на куточок, у який входить Сніговик. У цей час декорації змінюються на крамницю.

Сніговик. Ось так смілива Анна вирішила розшукати Ельзу. Вона навіть не уявляла, куди втекла її сестра, але сміливо вирушила за межі свого маленького королівства. А знаєте, як вона зрозуміла, куди потрібно йти? Вона побачила, що все-все почало замерзати. І чим гарніші сніжинки вона зустрічала, чим більше бурульок звисало з дерев, тим ближче юна принцеса Анна була до таємничого місця схованки своєї сестри з холодним серцем. Та скоро Анна почала замерзати, тож почала шукати якогось прихистку. Раптом вона побачила будиночок, у якому було світло й тепло. Подивимося, що ж було далі.

Сніговик ховається, на сцені крамниця, Продавець за прилавком, убігає замерзла Анна.

Продавець. Вільна каса! *(Тихіше, сам до себе.)* Ой, та що ж це я? Я ж тут один. *(До Анни.)* Здрастуй, блідолиця

дівчинко з синім носиком. То нині мода така — ніс у синє фарбувати? Хм, давно я не стежив за модою...

Анна. Угу. М-м-м-ода...

Продавець. Радий бачити тебе в нашому широкоформатному супермаркеті. У нас, до речі, акція — літні панами від сонця — за супернизькими цінами, крем від засмаги, зволожуючий, спрей від комарів і найсвіжіше, соковите, запашне — морозиво! Щойно з холодильника! Розтанути точно не встигне.

Анна. Ого, як цікаво! А щось із зимових товарів є?

Продавець. У нашому супермаркеті є все. *(Витягає валянки з-під прилавка.)* Ще можу запропонувати гарячого чаю. У подарунок.

Анна. Ага, не густо. *(Дивиться то на валянки, то на свої ноги.)* Скажіть, а у вашому супермаркеті відвідувачів багато буває?

Продавець. Ну, в таку заметіль божевільних немає. Крім тебе.

Раптом чується грукіт дверей, на сцену заходить закутаний Кристоф.

Продавець. А, і ще крім нього. *(До Кристофа.)* Літній розпродаж! Панами від сонця — за супернизькими цінами, крем від засмаги, зволожуючий, спрей від комарів і найсвіжіше, соковите, запашне — морозиво! Щойно з холодильника! Розтанути точно не встигне.

Кристоф. *(Розмотується.)* Ага, мотузки в продажу є?

Продавець. А вам які? З переплетом у лівий бік чи з подвійним переплетом у правий? *(Бере одну й ту ж мотузку, перевертає іншим боком.)*

Кристоф. Байдуже. Ей, а що це ти виставив сюди мої черевики?

Анна. Ваші черевики? *(Ставить один валянок назад на прилавок, ніби це не вона його щойно приміряла.)*

Кристоф. Мої-мої.

Продавець. Кристофе, та не жар-туй. Он дівчина замерзла, то хай пригляне, приміряє — заметіль же яка на вулиці! *(Знову підсовує валянки до Анни.)*

Анна. Та я так, лише подивилася.

Кристоф. Так це поки мене немає, то ти вже мої речі розпродаєш?

Продавець. Та що ти! Ми тобі нові купимо. Та й є у тебе он, які-не-які, але є, ти ж все-таки продавець льоду для морозильних камер.

Анна. О! Льоду для морозильних камер! То ви тепер банкрут! Товару вашого на вулиці — всюди!

Кристоф. А звідки ж ти тут взялася така розумна?

Продавець. От! Правильне запитання. Я ж тому й запропонував їй твої черевики, бо дівчина-то не тутешня, а раптом мені рекламу зробить у своїх

місцях? Покупці понаїздять, порозкупують увесь товар, я начеплю вивіску «Зачинено» — і махну на море! От, допомогти ж хотів...

Кристоф. Кому, собі?

Продавець. Ну й собі теж.

Кристоф. То звідки ж ти забрела до нашого гіпермаркету?

Анна. Із Хепісестривіля.

Продавець, Кристоф. Га?

Анна. Та що ви гакаєте? Королівство є таке. Ну, маленьке дуже, але ж усе одно королівство. А я принцеса Анна.

Продавець. Ой, ще й принцеса! Точно покупці приїдуть. Принцесо Анно, чайку?

Кристоф. Та зачекай ти з чайком! І як же ти втрапила сюди зі свого королівства?

Анна. На коні. *(Злякано.)* Ой, здається, я забула його прив'язати... Точніше, я не могла його прив'язати, бо в мене руки замерзли.

Кристоф. А я гадаю, чий то кінь промчав повз мене.

Анна. О ні! Як же я тепер врятую Ельзу?

Продавець. Ельзу? Від чого її треба рятувати? Теж замерзла? Зараз іду робити чай!

Анна. Та ні, чай тут, певно, не може.

Кристоф. Що ж сталося? Розкажи, ми спробуємо тобі допомогти.

Анна. Розумієте, моя старша сестра Ельза дуже важко пережила втрату наших батьків. Ми обидві дуже сумували. Проте її біль та образа були настільки сильними, що охолодили її серце. Вона стала суворою, різкою, злою. Холод її серця став настільки сильним, що все, до чого вона у гніві торкалася, перетворювалося на лід. І ось вчора ми трохи посперечалися і я, не добираючи слів, її образила... Після того вона втекла з палацу, а навколо настала сувора зима...

Кристоф. Оце історія...

Анна. Я навіть не знаю, що тепер робити, але мушу знайти її й попросити пробачення. Не знаю, чи розтопить це хоч трохи її льодяне серце.

Продавець. Кристофе, Кристофе, мені здається, нам варто розповісти свою історію. Про холодне серце.

Анна. А ви теж мали таку хворобу, як Ельза?

Кристоф. Авжеж, правда, ми нічого не заморожували.

Продавець. Ну, ти, може, і не заморожував. Про себе я цього не скажу. Колись моє серце було настільки холодним, що відштовхнуло від мене усіх, хто був поруч. Я теж був злим, ненавидів тих, хто має більше речей для продажу, хто краще

виглядає — я просто заздрив. Щоб викрутитися чи виправдати свої вчинки, я часто брехав. І коли все ставало явним — а так буває завжди — усі відверталися від мене і не хотіли мати зі мною справи. Так я втратив усіх, кого називав друзями. Залишився один. Моє життя стало порожнім, а я ще більше злився, робив боляче всім, кого зустрічав.

Анна. Ой, це так схоже на Ельзу!

Кристоф. А ти знаєш, який сьогодні день?

Анна. Який? Морозний і холодний. Дуже холодний. Я, певно, черевки все-таки візьму.

Кристоф. Сьогодні Різдво.

Анна. Різдво?

Продавець. Різдво! Це ж найкращі ліки від холодного серця!

Анна. Як це?

Кристоф. У цей день понад 2000 років тому народився Ісус Христос — Божий Син. Бог послав Його на землю, щоб врятувати всі холодні серця від загибелі, так само, як і ти хочеш зараз знайти й урятувати свою сестру Ельзу. Він має силу зціляти холодні серця любов'ю. Він настільки любить людей, що кожне холодне серце тане від цієї любові й стає справжнім, чистим і теплим.

Продавець. Так, а ще Ісус Христос настільки полюбив усіх людей із холодними серцями, що помер за них на хресті.

Кристоф. Але потім воскрес, щоб зціляти холодні серця й спасати людей від загибелі — хто ж зможе жити з холодним серцем?

Анна. Справді? Настільки полюбив, що помер на хресті? Це ж як потрібно сильно любити!.. Тоді треба терміново привести до Нього мою сестру Ельзу! Але як же Ісус Христос полюбить її і зцілить її холодне серце, коли Він її навіть не знає?

Продавець. Він уже її знає, і вже любить, Ельзі потрібно просто повірити в це.

Анна. Просто повірити?

Кристоф. Так, просто повірити. Віра в любов Ісуса Христа — ось що зцілить холодне серце Ельзи.

Анна. Певно, і моє серце стало холодним від цієї погоди *(засмучено)*. Я ж так образила свою Ельзу! Мені так соромно! Тепер вона, бідолашна, десь зовсім одна, замерзає...

Продавець. Ой, чуєте? Здається, завірюха за вікном стихла, і вже ніби не мете.

Кристоф. А й справді, уже не мете. Уляглося...

Анна. Що ж мені робити? Як знайти Ельзу? Як попросити в неї пробачення? Мені так соромно перед нею,

а ще більше — перед цим дивним Ісусом Христом, що настільки полюбив кожне холодне серце, що аж помер за нього... Певно, і за моє також... А я... А я образила Ельзу...

Раптом чується скрип дверей, до кімнати вбігає засніжена Ельза, падає на коліна поряд із Анною, обіймає її.

Ельза. Анно, сестричко моя, пробач мені, я весь час думала лише про те, як погано мені, хоча всім виглядом показувала, ніби пікуюсь і про тебе. Я цього досі не розуміла й не бачила, і таїла глибоко в серці образу й біль, які розросталися в мені холодом...

Анна. Ельзо! Ти знайшлася! Де ж ти була? Я так радію, що ти знайшлася!

Продавець. Так, у Різдво, як і 2000 років тому трапляються справжнісінькі чудеса.

Кристоф. Ну, це ж Різдво.

Ельза. Дякую вам *(до Кристофа і Продавця)*. Дякую вам за цю чудову Різдвяну історію. Я все чула. Від початку й до кінця. Зустріла Анниного коня, що втік, і зрозуміла, що вона десь поряд. Ось і рушила сюди.

Продавець. Ну, так, ми ж — єдиний супермаркет, що працює в ці пізні години. У нас, до речі, літній розпродаж. Панами від сонця — за супернизькими цінами, крем від засмаги, зволожуючий, спрей від комарів і найсвіжіше, соковите, запашне — морозиво! Щойно з холодильника! Розтанути точно не встигне...

Анна. Як чудесно, що ти знайшлася, пробач мені!

Ельза. І ти мені пробач! А ще я хочу попросити пробачення в Того, Хто зцілив моє холодне серце. Якби не ця історія, якби не Він, якби я не дізналася про Його велику любов — моє серце перетворилося б на брилу льоду.

Анна. От і прекрасно! Різдво... Тепер я розумію значення цього слова. Обіймаються з Ельзою.

Кристоф. *(Дивиться за сцену.)* Так, Ельзо, а ти двері зачинила? А то мені видається, що сніг іде сюди...

Входить Сніговик.

Сніговик. Не сніг, а Сніговичок Олаф! Привіт!!!

Анна. Ой, Ельзо, дивись, це ж Олаф, ми ж його в дитинстві разом зіпили, пам'ятаєш?

Ельза. Чудасія!

Сніговик. Власною персоною! Не чудасія, а Олаф — сніговичок, який любить теплі історії й теплі обійми.

Кристоф. Усе, як сьогодні!

Продавець. Що ж, нехай чудо здійсниться до кінця!

Сестри обіймають Сніговика, Продавець і Кристоф беруть сестер за руки, усі вклоняються, світло гасне.

Постапокаліпсис, або Хто виживе після кінця світу

У наш час з'являється все більше й більше різноманітних творів, які описують як кінець світу, так і те, що буде після нього. Вони навіть мають власну назву — антиутопія, або постапокаліпсис. Цілі пласти сучасної літератури та кінопродукції присвячені цьому. У цих творах не просто описують кінець світу, а намагаються детально, смакуючи кожен штрих, зобразити весь жах того, що буде, і те, як люди виживатимуть після катастрофи.

Усі ці твори не просто популярні. Деякі книги стали бестселерами, фільми викликали величезний ажіотаж задовго до виходу в прокат. (Можна лишень згадати галас і дебати навколо кінострічки «2012».)

Переглядаючи відгуки як критиків, так і пересічних громадян, мимоволі запитуєш себе: чим так приваблюють ці твори, адже в них змальовано найбільшу катастрофу людства? Що люди хочуть дізнатись, занурившись у ці твори? І, головне, чого ці твори вчать молодь, яка, ковтаючи їх, формує свій світогляд?

Тож, насамперед, на чому базується популярність опусів про кінець світу й чому автори активно використовують цю тему? Спостерігаючи за тим, як людина хазяйнує на планеті, мимоволі доходиш висновку, що той кінець світу не за горами, і ми самі, своїми руками активно його наближаємо. Забруднення навколишнього середовища, експерименти генної інженерії, воєнні загрози, нераціональне використання природних ресурсів — це той неповний перелік наших «досягнень», які відразу ж приходять на думку. І навіть ті люди, які не вірять у слова Біблії щодо гріховної природи людини (яка, власне, і проявляється в тому, що ми неправильно господарюємо на дарованій Богом планеті), уже на весь голос стверджують, що наближення великого потрясіння не за горами.

Саме ця невідворотність катастрофи й штовхає митців на створення різноманітних версій кінця світу. Дехто це робить із меркантильних інтересів (чом не заробити на тому, що цікаво людям), інші — просто відчувачи настрої й зацікавленість людей, ще деякі — з ідейних міркувань: застерегти людство від фатальної помилки. Але факт залишається фактом — популярність подібних творів із часом лише зростає.

Найчастіше відбувається приблизно так. Спочатку письменник пише книгу, яка стає надзвичайно популярною, а потім різноманітні компанії випускають фільми чи телесеріали за мотивами цієї книги. Або комп'ютерні ігри, у яких обігрується сюжет книги. З останніх і дуже популярних творів можемо назвати наступні.

● Постапокаліптично-антиутопічний цикл «Голодні ігри» американської

письменниці Сюзанни Колінз, який почали друкувати 2008 р. У ньому показане життя й боротьба людей після катастрофи на північноамериканському континенті. Понад 100 тижнів книга тримала першість у переліку бестселерів за версією «Нью-Йорк Таймс». Пізніше, режисером Гарі Росом на американській кіностудії «Lionsgate» був знятий однойменний фільм, який потім переріс у кінотрилогію.

● Науково-фантастичний роман Кесс Морган «Сотня», де авторка описує спробу людей, які на космічній станції врятувались під час всесвітньої катастрофи, повторно колонізувати залишену землю. Про популярність цієї книги можна сказати лише одне — ще

на стадії її написання відома компанія «Warner Bros. Television» викупила права на екранізацію цього твору в форматі молодіжного телесеріалу.

● Похмурий постапокаліптичний цикл «Той, що біжить лабіринтом» Джеймса Дешнера, який складається із чотирьох книг і описує пошуки спасіння залишків цивілізації невеликою групою молодих людей. За мотивами цього циклу уже була відзнята однойменна кінотрилогія, яка чітко орієнтована на молодіжну аудиторію.

● Із російськомовних авторів варто згадати двох письменників, творчість яких присвячена постапокаліптиці. Перший — Сергій Тармашев, більшість творів якого описує життя планети після катастрофи (цикли «Морок», «Насліддя», «Холод», «Чистилище»). І другий — Дмитро Глуховський із похмурим романом «Метро 2033», який описує життя людей у московському метро після ядерної війни. Цей твір став відправною точкою для багатьох письменників, які в такому ж

стилі почали писати твори про життя людей у метро різних міст після ядерної катастрофи. За мотивами «Метро 2033» американською компанією THQ була випущена однойменна відеогра, яка набула популярності серед молодого покоління.

Розглядаючи ці й подібні до них твори, неважко помітити спільні характеристики: людство пережило глобальну катастрофу (техногенну, природну, бактеріологічну, космічну чи навіть, фантастичну — наприклад, усі з тих чи інших причин стали зомбі). І серед тих, хто вижив, знаходиться група людей, яка шукає вихід із цього становища. Переважно це підлітки (або, у крайньому разі, молоді люди до 30 років). Вони не хочуть повторити шлях своїх попередників, тому, ламаючи всі стереотипи й правила, мчать до втілення своєї глобальної мрії. Декому це вдається, декому — ні, декто жертвує своїм життям заради мети, проте наприкінці їхніх поневірянь чи, якщо так можна сказати, пригод, завжди бачимо якесь просвітлення в кінці темного тунелю долі людства. Вони дарують надію на вирішення проблем і виживання людства.

До речі, через те, що більшість героїв — підлітки, саме у молодого покоління ці твори користуються найбільшою популярністю. Власне, кінокомпанії й не приховують, на смаки якої цільової аудиторії орієнтуються при створенні своїх фільмів.

Після знайомства з цими творами уважний і вдумливий читач/глядач не може не помітити, що вони свідомо чи несвідомо нав'язують молоді принаймні дві хибні ідеї.

Перша з них така: людство переживе апокаліпсис. Вона базується на вірі в розумність і силу людини, у її здатність робити правильні висновки зі своїх учинків.

Однак Біблія стверджує, що апокаліпсис — це не просто катастрофа вселенського значення, а відвідини Богом землі й суд над усіма людьми; це остаточне завершення історії людства в такому вигляді, який ми знаємо зараз.

Коли Іванові Богослову Бог показав картини кінця світу (описав апостол усе записав у Книзі Об'явлення, яка завершує Біблію), то вони були пов'язані саме з тим, що Бог відміряв людству певний час, за цей період люди мали привести у відповідність із Божим задумом свої життя, і коли цей час закінчиться, Сам Бог прийде на землю, щоби судити всіх і віддати кожному належне.

Немає ніякої надії, що когось якось оминуть ці події. Апостол Петро, який був учнем Христа й перебував багато часу поряд з Учителем, у своєму листі до християн світу безапеляційно заявляє:

«День же Господній прибуде, як злодій вночі, коли з гуркотом небо мине, а стихії, розпечені, рунуть, а земля та діла, що на ній, погорять...» (2 Петр. 3:10).

Люди завжди сподіваються, що біда якось їх оминє, а якщо й зачепить, то вони будуть спроможні її пережити. Але Слово говорить, що принаймні однієї речі ніхто оминити не зможе — це зустрічі з Богом. І чи після смерті від глибокої старості, чи від нещасного випадку, чи з настанням Апокаліпсису — усі стануть перед Богом і дадуть звіт за те, як вони жили на землі й чи знайшли спасіння і спокій своїм душам у Сині Божому Ісусі Христі.

А друге, на що хотілося б звернути увагу — це та модель поведінки, яку вбирають у себе молоді люди, занурюючись у ці твори. Адже в них прозора простежується лінія: старше покоління наробило тотальних помилок, які призвели до руйнації всього, що надбало людство за роки існування, і щоб знайти вихід із цих обставин, потрібно не наробити помилок попередників. Тому із легкістю руйнуються старі стереотипи, цінності, поведінка, розуміння життя. Мораль відходить на задній план і слугує лише тлом, на якому йде боротьба за справедливість. Уже не приховано показується, що мета виправдовує засоби.

Таким чином фіксується й розширюється розрив між поколіннями, унормовується відчуження в сім'ях, відсутність стосунків у родині, руйнуються будь-які авторитети (крім грубої сили й цинічного розрахунку). А якщо звернути увагу на слова соціологів про те, що поріг зміни поколінь знову змістився, то ми за деякий час отримаємо покоління, достукатись до якого буде практично неможливо. (Раніше віковий розрив між поколіннями складав 25 років — тобто чистот репродуктивний період. Пізніше він був скорочений до 5 років. Зараз

багато соціологів, у зв'язку із шаленим розвитком технологій і доступу до інформації, вважають, що розрив між поколіннями скоротився до 2,5 років.)

І вже зовсім немає місця для біблійного:

«Послухайте, діти, напучення батькового, і прислухайтеся, щоб навчитися розуму, бо даю я вам добру науку...» (Пр. 4:1-2).

Здається, що в такій ситуації може зробити вчитель-християнин?

Як не дивно, основне його завдання не змінилося, адже головна його мета — навчити своїх учнів думати. Якщо вона буде досягнута — ми виграли стратегічну битву. Адже, думаючи, людина зможе проаналізувати те, що їй пропонує світ, і ті «цінності», які панують у ньому, і протистати їм.

Але це ще не все. Молода людина, яка шукає орієнтири в житті, украй цінує ті істини, які є насправді дієвими. Для неї інформація гідна уваги лише тоді, коли в чиемусь житті вона спрацювала. Тобто, коли педагоги хочуть чогось навчити учнів, вони повинні самі бути прикладом того, як моральні принципи, Божі заповіді чи принципова позиція діє в їхньому житті.

І якщо ми хочемо навчити наших учнів якихось неперехідних істин, нам потрібно самим стати носіями цих істин. Якщо ми хочемо, щоби діти чинили правильно, нам потрібно самим чинити правильно. І якщо ми хочемо, щоби Істина, яку ми передаємо дітям, стала фундаментом їхніх життів — ми самі повинні покласти Істину підвалиною свого життя.

Якщо ми навчимося думати й приймати рішення в світлі Божого Слова, то зможемо відділити зерно від полов, навчимося слідувати за Богом і довіряти Йому. І тоді байдуже, як саме прийде той кінець світу, адже нас чекає нове небо і нова земля.

Уякомусь сенсі автори постапокаліптичної літератури мають слушність — люди виживуть після катастрофи, але лише ті, яким Ісус Христос дав нове серце. Постапокаліпсису немає, є просто нове життя, дароване Богом у гармонії та щасті. 🌟

**Олег
Блощук,**
магістр
теології, ви-
кладач народних
звичаїв, свят та
обрядів, пастор
євангельської
християнської
церкви «Скеля»,
м. Рівне

Наркотик — жало добровільної смерті

Наркоманія — поняття, котре не так давно з'явилося в підручниках із медицини, а наслідки її вже у великих масштабах загрожують здоров'ю нинішнього і майбутнього поколінь. Обплітає цей павук цвіт нації — молодь, вводять у неї свою отруту, чекає її смерті, підживлюється й шукає нову здобич. Це ніби й не особливо небезпечна інфекція, не СНІД, не рак і навіть не атипова пневмонія. На перераховані захворювання кожен може занедужати мимоволі. А наркотик — це жало добровільної смерті. Спочатку воно для спроби, ради «понту» у компанії, як самоутвердження тощо. Скажете, що це через брак інформації про наслідки? Ні! Усім усе вже добре відомо. Ще років 25-30 тому про це боялися говорити, навіть визнати, що у нас зароджувалася така проблема. Але тоді наркоманами були одиниці. Нині про наркоманію говорять стільки, що обізнаність у питаннях наркотиків, як не парадоксально, стала слугувати не профілактикою, а нерідко рекламою.

Наркоманія — не якесь ізольоване зло. Воно запускає ланцюгову реакцію, котра спрямована на самознищення, бо паралізована наркотиком свідомість веде до розпусти, випадкових вагітностей, абортів, СНІДУ, вірусних гепатитів... Як же призупинити це нашість? Заборонити вирощування маку, коноплі та виготовлення з них наркотичних препаратів? Але для чогось же ці рослини

є в природі! Навіть в організмі людини є опіатні рецептори, котрі активізуються під час болю й виділяють внутрішні наркотичні речовини. Знаємо й те, що наркотики незамінні в медицині: хірургії, онкології (особливо), акушерстві й гінекології. Бог дозволив людині відкрити ці речовини. Ними можемо зменшувати біль і страждання тяжкохворим людям. У випадку ж наркоманії маємо з точністю до навпаки. Здорові, молоді, гарні роблять себе інвалідами. Шукають короточасного задоволення з гострими відчуттями. У результаті наростаючої потреби виникає залежність. А далі — порожнеча в голові й серці, перебудова всього стилю життя на «дозу» і нічого, крім неї.

Перші наркомани були насправду соціально невлаштованими членами суспільства. Тепер об'єктом ураження є молоде покоління з доволі заможних сімей, у представників котрих є все, не вистачає тільки гострої приправи до відчуттів. Ось і смакують її в барах, на дискотеках, добралася наркота й до навчальних закладів, а найстрашніше — до школи. Ми, лікарі та батьки, кажемо наркотикам: «Ні!» Діти ж розуміють це по-своєму, бо заборонений плід завжди вабив, починаючи зі спокуси Адама і Єви. Потім схвилювані батьки шукають допомоги в медицині, екстрасенсів, шептук. Бо наркоманія — це не тільки фізична, а й психічна (психо; грец. *Ψυχή*

— душа) залежність. Її лікування має бути комплексним: медики мають лікувати тіло, а духівники — боротися за душу хворого. Усе це дуже складно. Набагато простішою, кориснішою й дієвою була б профілактика наркоманії, а саме — підвищення духовного рівня суспільства. І почати її мали б перш за все батьки. Ті, хто дав життя, повинні виховувати дитину в Божому Дусі, а заклади освіти продовжувати це, даючи освіту світську (грецькою — *profano*) і духовну (*sacralo*). Відкриття комп'ютерних класів і запровадження уроків інформатики, поява нових спортивних секцій мали б урівноважуватися відповідною кількістю уроків християнської етики, і не тільки як факультатив для окремих класів у школах, середніх та вищих навчальних закладах, а й катехизації в організаціях усіх рівнів. Щоб усі, хто хоче чути слово Боже, мали таку можливість.

Гармонійний розвиток людини захистить суспільство від спокус, які нав'язує світу лихий князь, зокрема й від наркоманії. «Бо Боже слово живе та діяльне, гостріше від усякого меча обосічного» (Євр. 4:12). Воно сильніше й перемаже. У цьому вже переконалися ті, хто просив у Бога спасіння їхніх дітей від наркоманії, вірив, поклав на Нього надію і продовжує з подякою в любові Йому служити.

Курці! Перестаньте кадити сатані!

Адміністрація однієї з організацій дуже занепокоїлася тим, що більшість її працівників — курці. Запросили лекторів-лікарів, котрі в деталях розповіли про шкідливий вплив куріння на організм, ризик розвитку в курців захворювань легеневої, серцево-судинної систем, шлунково-кишкового тракту, появи ракових пухлин, ураження судин нижніх кінцівок аж до їхньої ампутації. У місцях, відведених для куріння, були навіть вивішені наочні плакати, присвячені цій темі, санітарно-освітні бюлетені. Та відсоток курців не зменшився. Не зупинив їх навіть такий грубий, але правдивий заклик: «Кури довше — помреш швидше!».

Може, духовний погляд на цю проблему просвітить розум тих, хто щодня пачками отруює себе й ближніх, виділяючи в атмосферу стільки всякої нечисті, що куди там Чорнобилю!

Згадаймо, звідки взялася на наших теренах ця згубна звичка, котра

переросла в наркоманію і через симптоми залежності тримає у своїх лабетах наших співгромадян. А було все так. У Європу тютюн завіз Христофор Колумб. А ще раніше, коли його корабель 12 жовтня 1492 року причалив до острова Сан-Сальвадор, команда стала свідком небаченого досі видовища: аборигени випускали з рота й носа дим. Виявляється, так індіанці справляли святковий ритуал, під час якого курили особливу траву, аж до повного одурманення. У цьому стані вони спілкувалися з демонами. Іспанські мореплавці з цими так званими «задоволеннями» познайомили європейців. Останні охоче підхопили та вкоренили цю звичку, навіть не усвідомлюючи, що духовним джерелом куріння тютюну було служіння ідолам.

Натомість, коли народився Ісус Христос, мудреці зі Сходу «піднесли Йому свої дари: золото, ладан та смирну» (Мт. 2:11). У церквах відбуваються

богослужіння з використанням ладану. Український народ навіть склав приказку: «Боїться, як чорт ладану». Та сатана, що у своїй ненависті до Бога ніколи не здатний піднятися вище від карикатурного мавпування Божих діл, вирішив, щоб людина майже безперестанку курила гострий і пахучий дим, приносячи його, ніби постійне кадило, демоні, який живе в тілі людини.

Варто поміркувати і над таким фактом. «*Pneumo*» у перекладі з латинської означає «легенева тканина». Науку про Святий Дух називають пневматологією. Що ж виходить? Вдихаючи тютюновий дим, курці заповнюють ним свої легені, і так, замість Божого Духу, росте в них дух сатани. То що доброго можна отримати від куріння? Чи ж не краще схаменутися, поки не пізно, і перестати кадити темним силам?...

Депресія – демонський прес?

Справжнім лихом третього тисячоліття стали психічні захворювання. Часто їх передвісником стає депресія. З приводу постійно пригніченого настрою, хандри, апатії, нудьги люди зазвичай звертаються до психологів, психотерапевтів, психоневрологів, психіатрів. Здебільшого в таких випадках радять відпочити, розслабитися, зайнятися хобі чи вдаватися до переосмислення, переорієнтації, аутогенного тренування. На жаль, цього явно недостатньо, бо людей із порушеннями психіки не меншає, навпаки — більшає.

За даними ВООЗ депресія посідає друге місце у світі після серцево-судинних захворювань і є не лише інвалідизуючою патологією пацієнтів різного віку, а й причиною суїцидів, часто серед працездатних осіб. Остання обставина свідчить про те, що депресивні стани для суспільства є великою проблемою, котра потребує нагального вирішення.

Яким чином можна спинити зростання психічних захворювань? Очевидно, без кардинальних змін тут не обійтись. А полягають вони в тому, що перш за все необхідно визнати триєдність людини. Зматеріалізованої психіатрії слід брати до уваги ще й душу. Адже предметом матеріалістичної психології є клітини мозку, а християнської психології — людська душа. "Psyche" у перекладі з грецької — це і є душа. Вона дана людині Богом і після смерті до Нього повертається. І як живе фізичне тіло потребує того, щоб його доглядали (годували, мили, одягали тощо), так і душа, відповідно, прагне регулярної духовної поживи. Якщо ж вона її не отримує, то хворіє, стає ґрунтом для злих духів, котрі й зумовлюють психічні захворювання. Лікування останніх за допомогою хімічних препаратів сьогодні є одним із загадкових феноменів психіатрії: яким чином матеріальні пігулки діють на нематеріальну душу?

Наступним моментом є визнання існування бісів. Відтоді як Люцифер возгордився і став піймкою, дияволом, він постійно не просто спокушає рід людський, а воює з ним. Та цього не треба боятися. Щоб боротися з ворогом і перемогти його, слід здобути відповідні знання. У богослов'ї навіть є наука про диявола, що називається демонологією. Вона містить свідчення про темні сили (біси, злі духи). Цікомі ймовірно, що звідси походить і слово «депресія» — тобто демонське пригнічення стану, невидимий прес лихої сили, який настільки тисне на людину, що вона втрачає волю до життя, творчої праці, а також віру й надію. І лише відродження Божого Духу в такій людині може зупинити цей процес.

Божевільня (для вільних від Бога людей) — не випадково здавна так називали заклад, де лікували психічно хворих. То була монастирська психіатрія. До біснуватих і душевно хворих там ставилися з християнською любов'ю, за них ревно молилися, давали їм споживати свячену воду тощо. Священники провадили свою душпастирську працю, медики — свою згідно з тогочасними досягненнями науки. Медицина й релігія тоді мирно співіснували.

Настання епохи атеїзму та безбожжя взагалі перекреслило духовне розуміння хвороб, перш за все психічних.

І все ж навіть у ті часи вчені світового рівня, керуючись здоровим глуздом, сходились на тому, що Бог таки існує. Так, відомий фізик Вернер Браун дійшов наступного висновку: «Лише звернення до Бога може врятувати світ від катастрофи, що насувається. Наука й релігія — це сестри, а не вороги». Але такі думки замовчувалися ретельніше, ніж будь-які державні таємниці.

«Віддайте кесарева — кесареві, а Богові — Боже!» (Лк. 22:25), — написано з цього приводу в Біблії. Ця Книга книг є неоціненною для духовного розуміння психічних захворювань. Наприклад, у Євангелії від Марка в розділі про оздоровлення сновидного описана й депресія як синдром. Перше визначення — сновидний («лунатик») — той, хто ходить із настанням місяця, тобто у стані глибокого сну, звершує певні дії або низку послідовних дій (сомнамбулізм). Друге — епілепсія — хлопчина має німого духа, котрий із неймовірною силою кидає його до землі (у народі це захворювання відоме як падалка, падуча, чорна хвороба), і він пускає піну, скрегочучи зубами. Третє — маніакально-депресивний психоз. Злий дух кидає хлопця у вогонь (манія) і у воду (депресія). За наказом Ісуса Христа нечистий кинув хлопця до землі, той став, як мертвий, але Господь узяв його за руку, і хлопець став здоровий. На цьому прикладі бачимо три хвороби, причина яких одна — злий дух. Відповідно лікування спрямоване на звільнення від нього. Та це було під силу безгрішному Сину Божому — Ісусові Христу.

Чи можливе таке нині? Так, але тільки силою Святого Духа. Святий Симеон Новий Богослов так висловився про лікування душі: «А душа, будучи нематеріальна, проста, нескладна, коли захворіє, одне лікування зцілює її — Дух Святий, благодать Господа Ісуса Христа».

Узагалі процес одужання від звичайної депресії для невірної людини тривалий і дуже складний. Натомість для істинного християнина духовні моменти лікування є нормою життя, а водночас профілактикою будь-яких проявів депресії. Як, за Біблією, відбувається визволення душі з полону хвороби? «Цей же рід не виходить інакше, як тільки молитвою й постом», — читаємо в Мт. 17:21. А почати своє духовне самовдосконалення маємо з корекції свого способу життя. Буквально це може означати відмову від куріння, переїдання, звільнення від телеманії та інших згубних пристрастей. Їхнє місце має зайняти активна фізична праця, спілкування з благочестивими християнами. Так Своєю любов'ю Бог поступово наповнює людську сутність і в ній уже не знайдеться місця злим духам, а отже — депресії. 🕊

Галина Бараболя,
сімейний лікар, учитель християнської етики, член НСЖУ

Провидіння

Ураган Катріна 2005 р. забрав життя близько 1800 осіб, понад мільйон будинків стали непридатними для життя. 2004 р. в Індійському океані цунамі й наступний за ним землетрус забрав життя понад 250 000 осіб. На Гаїті 2010 р. від землетрусу загинуло 222 570 осіб, одержали поранення — 311 000 осіб.

За даними ООН на 31 липня 2016 р. за два роки війни в Україні постраждало 31 690 осіб: 9 553 вбитих і 22 137 поранених (серед них українські військові, цивільні особи, члени озброєних груп і 298 пасажирів рейсу МН17), а кількість вимушених переселенців перевищила 2,3 млн. І це не просто цифри, а особисті переживання й трагедії кожної окремої людини.

Яка ваша перша реакція на звістку про те, що десь відбулося чергове стихійне лихо? Коли звучить кількість загиблих і тих, хто залишився без даху над головою? Коли торнадо за 9 хвилин повністю в друзки руйнує чийсь будинок? Або чергове бомбардування знищує мирні райони?

Моя найперша реакція — слава Богові, що це лихо сталося не зі мною. Десятки, сотні разів не зі мною, але чим я краща від інших або, точніше, чим вони гірші? У якийсь момент більше чи менше лихо наздоганяє й мене...

Коли наша донечка після народження на десять днів потрапила в реанімацію, мій світ почав рушитися. Мені здавалося, що я божеволію: «Цього не повинно бути! Боже мій, де Ти?!» Десять днів молитов і сум'яття. А потім перші враження від нового розуміння цінності Божих подарунків. Якось уранці, уже в лікарні з дочкою, мене осінило. Дев'ять місяців тому новина про те, що в нас буде ще одна дитина, нас із чоловіком сильно збентежила. І тоді життя нашого маляти могло перерватися, як і життя мільйонів дітей. Але після її народження ми вже мали на неї СВОЇ права, вона була НАШОЇ. О Боже, не забирай її від нас! За ці 10 днів я пережила спочатку бунт, сум'яття, а потім смирення...

Господь Вседержитель хотів дати нам урок. Зараз я розумію, наскільки Він був милостивий і незаслужено щедрий до нас — тоді, та й тепер, коли проводить через чергові випробування...

Людина планує, будує, вирощує, сподівається. Уважає, що її діяльність має силу, вагу й значимість. Малює у своїй голові картинки, у яких вона, володіючи яким-небудь предметом або здатністю, одержить задоволення, визнання, нагороду. Але настає момент, коли вона втрачає контроль над ситуацією. Або цей контроль суттєво обмежується. І тоді весь світ, який, здавалося, обертався навколо людини, рушиться. На жаль, багатьох із нас лише такі події можуть напоумити, протверезити або зупинити. Показати реальний стан речей і наблизити до Творця всього суцього.

Пригадую біблійний приклад, як Йоав двічі відмовлявся прийти до Авесалома, але прийшов відразу ж, коли зайнялося його поле, так і Бог палить нас нещастями й стражданнями, щоб нам нічого не залишалось, як тільки прийти до Нього (2 Сам. 14:29-31).

Як Самсон знайшов мед у трупі лева, наситився ним сам і поділився з іншими, так і благодатна душа може знайти духовні милості в діях нищівного Провидіння (Суд. 14:5-9).

Необхідне вміння й мудрість, щоб під час випробувань насичуватися духовним медом із того, що здається трупом. У Бога є тисячі ключів Провидіння до замка людського серця.

Але чому так суворо? Той, хто займається вихованням дітей або має стосунок до дисципліни, розуміє, що іноді необхідно застосувати дуже суворі методи. Наставляннями, а часом силоміць доводиться застерігати інших людей від більших нещастя. Якщо ми, люди, зі своїми обмеженими здібностями можемо щось планувати й будувати, то тим більше Бог. І Його мудрість і стратегії незрівнянні з нашими. Більшість дій Божого Провидіння перебуває за межами людського сприйняття. І якщо Божа рука може торкнутися тих, кого Він Сам називає праведниками: Йова, Ноя, Авраама, Давида (Йов. 1:1, 8; Бут. 6:9, 17:1; Пс. 17:24), то чим кращі інші непокірливі й безчинні Його створіння, до яких належу і я? Чим більше я дозволяю Богові розкривати глибини моїх сердечних бажань, тим ясніше для мене, що вся внутрішність моя противиться й бунтує проти Творця й шукає своїх шляхів, які, як показує досвід, приносять мені самі лише нещастя. Але Він із батьківською мудрістю й терпеливістю знаходить способи

й засоби, як скорити мене Собі, причому заради мого ж блага. Коли замість ненависного мені слова «ПОВИННА», я смиренно й з надією прокажу Йому «ХОЧУ». Тому що через пізнання Бога моя довіра до Нього зростає. Я приймаю той тернистий, але такий благословенний шлях, яким Він мене проводить, і завдяки якому будується історія мого життя.

Яке в нас уявлення про Царя царів? Він усемогутній виконавець наших бажань чи справедливий Цар, який усі Свої ресурси використовує, щоб повернути Своїх неслухняних дітей у Батьківський дім? У чому суть Божої суверенності? Що значить Провидіння?

У 4-му пункті Вестмінстерського сповідання віри описується один з аспектів Провидіння. Усемогутність, незбагненна мудрість і нескінченна доброта Божа з такою повнотою проявляються в Його провидінні, що воно поширюється навіть на перше гріхопадіння й усі інші гріхи ангелів і людей (1 Цар. 22:22-23, Дії 2:23). Бог не просто попускає ці гріхи (Дії 14:16), але мудро й владно покладає їм межу (2 Цар. 19:28), визначає їх і керує ними заради Своїх святих цілей («Ви задумували були на мене зло, та Бог задумав те на добре, щоб зробити, як вийшло сьогодні, щоб заховати при житті великий народ!», Бут. 50:20). Однак гріх походить лише від творіння, а не від Бога, який, будучи абсолютно святим і праведним, не є й не може бути винуватцем гріха, не схвалює й не може схвалювати його (Як. 1:13-17).

Останнім часом з'являються проповідники, які переконують, що можна просити в Бога все, чого забажаєш. Вони підбирають із Біблії тексти, які начебто підтримують ідею, що наше життя з Богом — як вишенька на торті, і що всі труднощі, які трапляються в нашому житті, — від диявола. Це вчення було співзвучно мрії про комфортне й безтурботне життя. Усі ці проповідники уникали слів апостола Петра: «Отож, коли тілом Христос постраждав за нас, то озбройтеся й ви тією самою думкою, бо хто тілом постраждав, той перестав грішити» (1 Петр. 4:1). Служитель, який стверджує, що християни не страждають, сам ще не пройшов горнило Божих випробувань, і він ще не може називатися законним сином, оскільки так ніколи й не познайомився з дисципліною Батька.

Старий Завіт розкриває історію взаємин між людиною й Богом на прикладі одного народу — ізраїльського. Ми бачимо, як Бог спочатку поселяє його на одній території, потім переселяє в Єгипет, виводить із Єгипту, воює

на його боці, приносячи йому перемоги й славу серед інших народів, карає його за «недитячі витівки» та зраду.

Саме Бог скеровував ізраїльтян туди, куди Він хотів — у цьому було Його Провидіння. Це можна порівняти з прокладеним маршрутом на карті. А він (план) є для кожної людини зокрема, для роду, для народів і для світу в цілому. «Розум людини обдумує путь її, але кроки її наставляє Господь» (Пр. 16:9). У всього, що відбувається в цьому світі, є мета, причому блага. І це, у період нещастя і випробувань, може дати стражденній душі мир і розраду.

Одна з найяскравіших і найскладніших книг Писання — це Книга Йова. У цій книзі описаний шлях випробувань праведника, ті лиха, які діялися з ним на землі, і те, що відбувалося в цей час на небесах. Трішки припіднята завіса Божих цілей і засобів, Його незмінної суверенності й справедливості. Йов ніколи не ставив під сумнів походження своїх нещастя. Він міркує, шукає, волає, а, зрештою, одержавши відповідь, схиляється ниць. І, важливий момент, — не залишається без підбадьорення й утіхи! І в цьому справедливості вінця «нікчемних рабів» (Лк. 17:10) за їхню покірність і довіру. І це шлях не світського «божка», це шлях слуги Самого Бога.

Християнство, яке пропонує вінець без хреста — це невідоме Писанню християнство й спроба звести небеса на землю раніше призначеного часу. «Бо людина народжується на страждання, як іскри, щоб угору летіти...» (Йов. 5:7). Господня рука відіграє вирішальну роль у наших стражданнях і в наших благословеннях, і саме її слід сприймати як головний фактор і рушійну силу всього, що відбувається у світі.

Нищівні стріли, мистецьки виготовлені Божественним Лучником (Повт. Зак. 32:23), зберігаються в Його сагайдаці й потрапляють на тятиву лука в точно призначений час. Згідно з Божественним призначенням, вони летять із Його лука й потрапляють точно в «десятку». Жодна не пропаде дарма, жодна не пролетить повз ціль, жодна не випередить подій і не спізниться, жодна не вдарить занадто сильно або занадто слабо.

Кожна з них зробить те, заради чого послана. Ступінь ожорстчення волі людини проти Божих виправлень відповідає ступеню прояву Божої сили для відновлення серця. Ліпити із глини легко, але граніт вимагає сильних ударів і гострих інструментів. Промені сонця можуть розтопити сніг, але сталь потрібно плавити в печі. Ніжні пагони легко підрізати, але міцний

стовбур дуба потрібно довго рубати гострою сокирою, перш ніж він упаде.

На хресті Бог перемінив найбільше зло, гріх людей проти Божого Сина, у найбільше благо — їхнє спасіння. Божа слава виявилася в Його суверенному правлінні над гріхом: «Того, що був виданий певною волею та передбаченням Божим, ви руками беззаконників розп'яли та забили. Та Бог воскресив Його, пута смерті усунувши, — вона-бо тримати Його не могла» (Дії 2:23-24). У цьому уривку Боже суверенне й блага Провидіння стоїть поряд із відповідальністю й провинною свавільною людини. При цьому Божа суверенність над злом не позбавляє нас права й відповідальності волати до Бога проти знарядь зла, не виключає молитов про порятунок і використання законних засобів для полегшення й усунення страждань. Євреї в Дамаску таємно змовилися вбити Павла, але його послідовники вночі спустили Павла в кошику зі стіни (Дії 9:25) і цим урятували його.

Складно з цим погодитися, але ми повинні не забувати головних істин:

— ніхто з нас не з'явився на цей світ за своїм бажанням, тому ми собі не належимо;

— усі блага, якими ми користуємося, не є нашою власністю, а дані нам Богом;

— якщо ці блага заважають спасінню нашої душі або нашому духовному зростанню, то Бог проявляє до нас більшу любов і милість, наближаючи нас до Себе — Джерела всіх благ, тими засобами, на які ми відгукнемося.

«Усі нещастя, які обрушуються на нечестивого, приходять до нього на підставі завіту справ, і тому вони призначені бути для нього прокляттям; але всі нещастя, які обрушуються на віруючу людину, приходять на неї на підставі завіту благодаті, і тому вони призначені бути для неї благословенням... Благодатні душі покращуються в нещастях; нечестиві робляться гіршими. Господь поміщає Свій народ у горнило для випробування, а нечестивих — для руйнування» (Томас Брукс).

Чи все на благо? У руках Бога, що є Любов, — це поза сумнівом!

**Вікторія
Чикаловець**
за мотивами
книги Рона
Харріса «Стріли
Вседержителя»

Різдвяний настрій

Посередині просторої зали стояла висока ялинка. Прикрашена різнобарвними кульками, гірляндами та сніжинками, вона була як справжня королева у святкових шатах. Розкинувши довге віття, ялинка заплющила очі від задоволення. І раптом вона почула голоси... Це розмовляли ялинкові прикраси.

— Як мені подобається Різдво! — захоплено вигукнула синя блискуча Куля. — У мене всього кілька днів, щоб показати всім свою красу й блиск. Як добре, що мене помістили так високо, щоб усім було видно! Тому в мене зараз такий чудовий різдвяний настрій!

Іграшкова Бурулька невдоволено пробуркотіла:

— Не думай, що ти найкрасивіша на цій ялинці. Подивися на себе — у тебе немає ніякої талії! Але ж тепер у моді тонка талія! Як у мене!

— Ха! Талія! Ну й що! Ти всього лиш нещасна Бурулька! Якби не була іграшковою, то лила б увесь час сльози, тому що не така прекрасна, як інші прикраси! — презирливо відповіла Куля.

— Ну от! Ти зіпсувала мені святковий настрій! — схлипнула ображена Бурулька.

У суперечку втрутив Горіх у сріблестій фользі:

— Досить сваритися, панянки! Ніхто з вас не кращий від мене! Адже я справжній Горіх. А ви — усього лише прикраси, які потрібні лише раз у рік.

— Ха-ха-ха! — раптом зареготав паперовий Сніговик. — Він найкращий! Начебто ніхто з нас не знає, чому тебе загорнули в срібlistу фольгу!

— Чому? — хором запитали Куля й Бурулька.

— А тому що Горіх — сірий, непривабливий, нецікавий! Без фольги його тут ніхто б і не помітив!

Горіх мовчки насупився. Його різдвяний настрій теж зіпсувався.

— А ти, Сніговику, теж не ідеальна прикраса! — мовила Бурулька. — Теліпаєшся від кожного подуву повітря, немов от-от злетиш, адже ти — паперовий! І нічим ти не кращий від нас!

Маленькі веселі Вогники гірлянди вирішили теж взяти участь у розмові.

— Якими б ви не були, ніхто з вас не може сяяти таким чудовим зеленим світлом! — сказав Зелений вогник.

— І таким червоним сяйвом! — вигукнув червоний Вогник.

— Або ось таким жовтим! — додав Вогник жовтого кольору.

— Або ж синім, як я! — не промовчав і синій Вогник.

Ялинкові прикраси глянули одна на одну. Так, вони не сяяли, хоча й відбивали трохи світла. Усім стало дуже сумно.

Різдвяна ялинка відчула, що гілки її стали важкими-важкими від цього смутку.

— Що ж робити? — злякано подумала вона. — Ще трохи, і я не зможу втримати таку вагу...

На щастя, на ній була ще одна прикраса — маленький Ангел, зроблений із дерева й пофарбований у білосніжний колір. Увесь цей час він мовчки слухав суперечку своїх друзів, але врешті не витримав і промовив:

— Друзі, дозвольте сказати. Думаю, усі ми неправі. Ми втратили різдвяний настрій, через те що дивилися лише на себе й захоплювалися собою, замість того щоб дивитися на Того й захоплюватися Тим, чиє свято ми святкуємо.

Усі затамували подих.

— Розкажи нам про Нього, Ангеле! — зніяковіло попросив Горіх.

— Слухайте різдвяну історію. Для того щоб подарувати людям справжню радість і прощення їхніх злих учинків, на землю прийшов Божий Син, Ісус Христос. Він залишив прекрасне Небесне Царство й народився у світі як звичайна дитина. Коли прийшов час Йому народитися, Його Мати Марія та її чоловік Йосип виявилися в чужому місті. Для них не знайшлося місця в готелі, і їм довелося ночувати в хліву. Там і народився Ісус. Марія сповила Його й поклала в годівницю для худоби, тому що не було іншого місця, куди можна було б покласти Дитину.

— Чому Божий Син не народився в найкращому будинку? — запитав зелений Вогник.

— Чому в Нього не було найкращої колиски? — вигукнула Бурулька.

— Так, так, чому? — загомоніли інші.

— Тому що Він хотів показати Свою любов і доброту до кожної людини, незалежно від того, де вона живе, що має і наскільки вона гарна. Так, Ісус вибрав непомітний хлів і звичайну годівницю. Люди, які доглядали за Ним, були не царськими особами, а простими працівниками. Він прийшов на землю як Слуга, а не як Пан. Він прийшов віддати Своє життя за тих, хто повірить у Нього. Це найкращий подарунок, який тільки можна собі уявити!

— Він найкращий! — прошепотіла синя Куля.

— Він найпрекрасніший! — захоплено мовив Сніговик.

— А ми — нерозумні нікчемні іграшки, які запишалися й уявили себе чимось важливим! — задумливо мовив Горіх.

Їхню розмову перебили голоси в залі. Тут уже зібралися люди за святковим столом.

— Христос народився! — урочисто сказав хазяїн будинку.

— Слава Йому! — відповіла вся родина.

І ось тут почали відбуватися дивні речі. Усі ялинкові прикраси почали просити пробачення одна в одній. Вони зрозуміли, заради Кого прикрашають цю ялинку, і до них знову повернувся різдвяний настрій. Але це був не просто настрій — це була справжня різдвяна радість! Вогники засяяли ще яскравіше, і кожна іграшка тепер була особливо гарною.

Ялинка полегшено зітхнула й розправила своє гілля.

Маленький хлопчик захоплено дивився на неї:

— Погляньте! — вигукнув він, — наша ялинка сяє від радості!

Ольга Казьміна

Світло і Темрява

— Світло, я ненавиджу тебе!
— А тобі за що мене любити? *«Що спільного має світло з темрявою?»*

— Спільного? А ти що, забуло, що ми створені разом в один день, одним Богом і в день... ПЕРШИЙ...

— Лукаве творіння, ти, як завжди, намагаєшся перекрутити Слово Бога, але дозволь тобі його процитувати дослівно: *«І сказав Бог: нехай буде світло. І стало світло. І побачив Бог світло, що воно добре, і відокремив Бог світло від темряви. І назвав Бог світло днем, темряву ніччю...»*

— Ось, ось! А я про що?

— Бог створив день і ніч. Чуєш, ДЕНЬ і НІЧ, і вони були створені для людини та для всього живого. Вони мали своє призначення: день — для праці, а ніч — для відпочинку. Але ж ти ложку дьогтю завжди покладеш в діжку з медом. Ти ж навіть і цей задум Творця, прекрасну ніч, використала і продовжуєш використовувати у своїх ганебних цілях.

— Не розумію, про що ти, Світло, говориш?

— Так-таки й не розумієш? Ти завжди намагалася зловити у свої пекельні сіті тих, які *«полюбили більше темряву, аніж світло»*. Тих, які із задоволенням *«беруть участь у марних і безплідних твоїх справах»*.

— Так, приятелю, але в чому ти хочеш мене звинуватити, адже саме ці *«люди віддали перевагу темряві, бо лихими були вчинки їхні»*. А *«кожен, хто чинить зло, ненавидить Світло й намагається уникнути його, щоб вчинки його залишилися таємними»*. Це очевидно. А ти думало, що сила та влада належить лише тобі одному?! Ти недооцінюєш мене, Світло.

— Гаразд, але тебе не можна й переоцінювати! А тепер щодо сили та влади... Послухай, краще не змагайся зі мною. Ти добре знаєш, що перемога завжди була, є і буде на моєму боці. Інакше, чому ж ти утікаєш, коли я з'являюся зненацька? Куди зникає твій морок і де ховається твоя чорна тінь смерті?

— Вигадка! Наклеп! Хто сказав, що я втікаю? Я просто іду у своїх справах, інколи, можливо, досить швидко, але це залежить від самої справи. А співучасників, повір, у мене достатньо, навіть більше ніж достатньо, і перемаємо неодноразово.

— Це правда, Темряво! Хизуватися лихим ти вмієш. Та недовго тобі залишилося зводити людей з істинного шляху, бо *«Світло прийшло в світ...»* Ти чула, про що сьогодні свідчили пастухи? *«Немовля народилося нам — Син даний нам...»* Зауваж, саме вночі народився Спаситель і *«темінь не здолала світла...»* У цьому й полягає моя перемога, а твоя поразка, Темряво.

— Я все одно не здамся! Допоки у мене є ще час, ми повоюємо з твоїми воїнами, Світло.

— Правду кажеш, у тебе є ще іроди з їхніми військами, але надходить час, і я просвітлюю *«тих, хто живе під чорною тінню смерті»*. Пам'ятаєш Савла — фарисея, який гнав Церкву Божу і знищував християн?

— Це був мій воїн! Але...

— А ти думала, що це твій воїн назавжди? Ти — безсилий головнокомандуючий, Темряво. Звичайно, що у твої мерзотні плани не входила зустріч Ісуса із Савлом. Але одного дня його осліпило Світло, і він почув його голос: *«Савле, Я Ісус, Якого ти переслідуєш!»*

— Я ненавиджу тебе, Світло!

— Згодом Бог дав йому нове ім'я — Павло, апостол Павло, який пізніше вже благовів Спасителя: *«Відкрий (людям) очі, і поверни їх від темряви до світла, від влади сатани до Бога, щоб відпустились гріхи їхні, і щоб вони дістали місце серед тих, хто освячений вірою»* в Тебе. А повір, він знав, про що говорив, адже сам особисто пережив сліпе блукання в темряві і пізнав справжнє життя — ходіння у світлі.

— Я ненавиджу тебе...

— Ти приречена... *«Світло ПРИЙШЛО у світ!»* і *«Бог — це світло»*, Його ім'я — Еммануїл, «що означає: *«З нами Бог»*. Ісус прийшов у цей світ і сповістив усім людям: *«Я — Світло світу. Той, хто слідом іде за Мною, ніколи не йтиме у птьмі, бо Світло, що несе життя, завжди буде з ним»*.

Підходить дівчинка зі свічкою. Темрява втікає зі словами:

— Я ненавиджу тебе, Світло!

— Ви — світло для світу. Не сховати міста, що стоїть на вершині гори. Запалений світильник ставлять не під посудину, а на поставець, він тоді світить усім у хаті. Нехай світло ваше сяє людям, щоб вони бачили ваші добрі вчинки

і прославляли Отця свого Небесного.

— Ідіть, поки Світло маєте, щоб стати синами Світла.

— Свічечко, гори яскраво,
Подаруй тепло чимало.
Освіти стежки, дороги
Там, де темрява, тривога.
Обігрій усі родини
В час нічний і в світлу днину.
Запали любов Небесну
В душах вбогих, не воскреслих.
Свічечко, гори яскраво!
Світло в світі! Богу слава! 🕯️

Ірина Курченко

Ілюстрації **Наталії Рябушко**

Через духовну реформацію

до відродження країни

R 500.UA
РЕФОРМАЦІЇ

1517-2017

Президент України Петро Порошенко підтримав ініціативу протестантських церков України й підписав Указ про відзначення 2017 року 500-річчя Реформації. Це — визнання вагомого внеску протестантських церков ірелігійних організацій у розвиток релігійної, культурної і соціальної сфери України, вияв поваги до їхньої ролі в українській історії та становленні незалежної держави.

Реформація — широкий релігійно-суспільний рух, що в XVI столітті охопив більшість європейських країн. Але це не тільки явище, яке було спрямоване на реформування тодішньої церкви відповідно до Біблії, а в більш широкому сенсі — це діяльність із перетворення суспільства через церкву й оновлення самої церкви у зв'язку зі змінами світу.

Початком Реформації прийнято вважати виступ доктора теології Віттенберзького університету Мартіна Лютера, який 31 жовтня 1517 року оприлюднив свої «95 тез», що були націлені проти практики продажу індульгенцій.

Мартін Лютер у своїй проповіді проголошував, що людина отримує спасіння душі не через посередників та релігійні обряди, а за допомогою віри, дарованої їй безпосередньо Богом, а єдиним джерелом Божої істини є Святе Письмо.

Реформація кардинально змінила тодішній світ. Країни Європи, де почав розвиватися

протестантизм, стали стрімко економічно зростати. Розвиток Реформації та повернення християнського світу до Біблії поклали початок реформуванню освіти, за короткий час постала нова освітня система, яка ґрунтувалася на співіснуванні й розвитку двох важливих компонентів: побожності й ученості. Це дало поштовх розвитку наукових дисциплін, без яких неможливо уявити сучасну цивілізацію. Найвідоміші вчені епохи Реформації: Ян Амос Коменський, Тихо Браге, Йоганн Кеплер, Френсіс Бекон, Готфрід Лейбніц, Ісаак Ньютон та інші.

За часів Реформації виникли поняття, відомі сьогодні як загальнолюдські цінності: свобода совісті, свобода слова, право на життя, право на освіту тощо.

Формування ринкової економіки бере свій початок у добу Реформації, коли було розроблено головні положення протестантської етики праці, згідно з якою професійна цінність людини визначається якістю її праці. Такий підхід до праці став основою сьогоднішнього добробуту західної цивілізації.

Практика Реформації показує, що успіх європейських країн та поштовх до їхнього розвитку відбувся внаслідок реформації церков та активного залучення протестантів у життя суспільства.

Саме тому сьогодні українська реформація має початися з реформації серця: християни мають реформувати свої взаємини з Богом, реформувати своє служіння та професійну діяльність, реформувати життя церкви відповідно до динаміки сучасного світу.

Увага! Конкурс!

Шановні читачі, запрошуємо вас узяти участь у конкурсі «БІБЛІЙНИЙ КРОСВОРД»!

Будь ласка, надсилайте ваші кросворди, чайнворди, сканворди та інші ігри на біблійну тематику (українською мовою) на адресу редакції з позначкою «Біблійний кросворд».

У кінці 2016 року компетентне журі визначить переможців, на яких чекають цінні призи.

Найцікавіші роботи будуть надруковані на шпальтах нашого часопису.

Бажаємо успіху!

Редколегія

Передплатити часопис «Слово вчителю» на 2017 рік можна в будь-якому поштовому відділенні України

Передплатний індекс — 99864

Адреса редакції: а/с 116, м. Рівне, 33028, тел.: +38 0362 637976

slovo@hopetopeople.org; www.slovovchitelyu.org